

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2022

Chișinău

Cu privire la inițierea negocierilor și aprobarea semnării Acordului de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind Programul „UE pentru redresare și reziliență”

În temeiul art. 7 alin. (2) și art. 8¹ alin. (3) din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.24-26, art.137), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se ia act de proiectul Acordului de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind Programul „UE pentru redresare și reziliență”.

2. Se inițiază negocierile asupra proiectului Acordului de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind Programul „UE pentru redresare și reziliență”.

3. Se aprobă semnarea Acordului de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind Programul „UE pentru redresare și reziliență”.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

NATALIA GAVRILIȚA

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene

Nicolae POPESCU

Ministrul finanțelor

Dumitru Budianschi

ARGUMENTAREA

necesității inițierii negocierilor și aprobării semnării Acordului de Finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind Programul „UE pentru redresare și reziliență”

A. Descrierea tratatului

*Acordul de Finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind Programul „UE pentru redresare și reziliență” (NDICI-GEO-NEAR/2021/43052) prevede oferirea asistenței nerambursabile în valoare de **25 mil. EUR** din partea Comisiei Europene cu scopul de a contribui la dezvoltarea economică rezilientă, durabilă și favorabilă incluziunii în R. Moldova, precum și va asigura tranziția verde pentru R.Moldova.*

Proiectul Acordului reprezintă un tratat interguvernamental, ce prevede:

- Condițiile Speciale;
- Anexa I Prevederile tehnice și administrative, în care sunt detaliate obiectivele, rezultatele scontate și activitățile pentru fiecare componentă;
- Anexa II Condițiile Generale.
- Anexa III: Model de raportare – nu se aplică prezentului Acord de Finanțare și nu este parte la acesta.
- Anexa IV: Model de declarație de management – nu se aplică prezentului Acord de Finanțare și nu este parte la acesta.

B. Analiza de impact

1. Informații generale:

Acordul în cauză face parte din Planul Anual de Acțiuni 2021 al Uniunii Europene pentru Republica Moldova (PAA 2021), finanțat în baza Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională (NDICI) – Europa Globală.

Acordul de Finanțare prevede următoarele **obiective specifice**:

1. îmbunătățirea climatului de investiții, oportunităților comerciale, capacității de angajare și mediului de afaceri favorabil IMM-urilor;
2. creșterea gradului de conștientizare și a capacității părților interesate de a pune în aplicare Agenda Verde Transformatoare, realizând, de asemenea, proiecte esențiale ecologice, eco-inovatoare și eficiente din punct de vedere energetic și al utilizării resurselor, precum și un sistem îmbunătățit de monitorizare a calității aerului și a mediului înconjurător.

Având în vedere consecințele imprevizibile ale războiului din Ucraina inițiat de Federația Rusă, de asemenea, sunt vizate și următoarele obiective specifice:

3. abordarea nevoilor imediate ale populației afectate de războiul din Ucraina;
4. consolidarea rezilienței și capacității de răspuns la impactul generat de război.

Obiectivele urmează a fi atinse prin implementarea acțiunilor/proiectelor, conform Art. 3.3. din Anexa I la Acordul de Finanțare, ce vizează:

- *Sprijinul pentru IMM (granturi); Facilitarea comerțului - 1,2 mil. EUR (management indirect - UNCTAD);*
- *Capacități naționale de monitorizare a reziduurilor din produsele agro-alimentare - 1,5 mil. EUR (management indirect – organizație internațională);*
- *Cadrul socio-economic pentru o tranziție verde - 3 mil. EUR (management indirect – entitate încredințată);*
- *Implementarea proiectelor - pilot ecologice în domeniul energiei și al eco-inovării- 7 mil. EUR (management indirect – entitate încredințată);*
- *Calitatea aerului și mediului, precum și acțiuni complementare (granturi, achiziții, evaluare și audit, comunicare și vizibilitate).*

2. *Aspectul politic, cultural și social:* Prevederile Acordului nu contravin politicii interne și externe a Republicii Moldova. Pe plan bilateral, Acordul are la bază principiul reciprocității și corespunde intereselor ambelor Părți. Proiectul Acordului menționat va aduce efecte pozitive asupra relațiilor bilaterale dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, și va avea un impact pozitiv asupra vieții cetățenilor.
3. *Aspectul economic și de mediu:* Proiectul Acordului nu conține prevederi care ar avea repercusiuni negative asupra economiei și mediului înconjurător.
4. *Aspectul normativ:* Prezentul Acord este compatibil cu prevederile Constituției Republicii Moldova, Carta ONU, alte tratate internaționale în vigoare și angajamentele asumate de țara noastră pe plan internațional, precum și cu legislația UE. Încheierea Acordului nu necesită modificarea sau completarea actelor legislative sau normative ale R. Moldova sau adoptarea noilor legi. Proiectul a fost elaborat în conformitate cu prevederile Legii 595/1999 privind tratatele internaționale ale R. Moldova.
5. *Aspectul instituțional și organizatoric:* Aplicarea prevederilor Acordului nu necesită întreprinderea măsurilor suplimentare privind înființarea unor structuri noi sau modificarea celor existente, și nu va abilita instituțiile implicate cu împuterniciri noi. Acordul va fi implementat prin management direct și indirect cu instituțiile selectate de Comisia Europeană, în conformitate cu prevederile art. 3.1. din Anexa I la Acordul prenotat.
6. *Aspectul financiar:* Proiectul Acordului prevede oferirea unei asistențe nerambursabile în valoare de **25 mil. EUR**. Acordul nu implică costuri suplimentare pentru asigurarea acțiunilor legate de aspectele normativ, instituțional, organizatoric și nu implică angajamente financiare din partea Republicii Moldova.
7. *Aspectul temporar:* Acordul de Finanțare va intra în vigoare la data semnării și va acționa pe o perioadă de **96 luni** de la data intrării în vigoare. Perioada de executare a Acordului de Finanțare va include două perioade: perioada operațională de implementare fiind de **72 de luni** și perioada de finalizare fiind de **24 de luni**.

C. Mandatul pentru negocieri

Pe parcursul perioadei 2021-2022 au fost lansate discuții și a fost avizată fișa de proiect (Anexa nr.I) a proiectului Acordului de Finanțare în cauză cu instituțiile/autoritățile naționale vizate.

Potrivit pct.83 din Regulamentul privind mecanismul de încheiere, aplicare și încetare a tratatelor internaționale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.442 din 17 iulie 2015, organul responsabil pentru încheierea tratatului poate înainta propunerea adoptării unei singure hotărâri de Guvern privind inițierea negocierilor și aprobarea semnării, în anumite cazuri expres prevăzute.

Astfel, având în vedere caracterul imperios al semnării Acordului de Finanțare prenotat pentru lansarea noilor proiecte UE, precum și faptul că există premise pentru a considera că textul proiectului tratatului propus spre semnare nu va conține diferențe de fond față de proiectul inițial al tratatului, se propune aplicarea clauzei sus-menționate.

D. Aspectul procedural al semnării tratatului

Inițiativa de a încheia Acordul respectiv aparține Comisiei Europene de comun cu Guvernul Republicii Moldova.

Acordul de Finanțare urmează a fi semnat de către dl Dumitru BUDIANSCHI, Ministrul Finanțelor din partea Republicii Moldova și dl Lawrence MEREDITH, Director pentru relațiile cu țările din vecinătatea estică, din partea Comisiei Europene. Acordul de Finanțare va fi semnat în limba engleză, în două exemplare originale, și va intra în vigoare la data semnării ultimei părți.

Reieșind din cele expuse, Ministerul Finanțelor consideră oportună și imperativă inițierea negocierilor și aprobarea semnării Acordului în cauză.

Ministru

Dumitru BUDIANSCHI

SINTEZA

obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul Hotărârii Guvernului pentru promovarea proiectului Acordului de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind Programul „UE pentru redresare și reziliență”

Cancelaria de Stat	I. Obiecțiile	
	<ul style="list-style-type: none"> Lipsă de obiecții 	Se acceptă
	II. Propunerile (recomandările)	
	<ul style="list-style-type: none"> Considerăm necesar revizuirea structurii argumentării necesității prin însemnarea succesivă a capitolelor. 	Se acceptă
Ministerul Economiei	I. Obiecțiile	
	<ul style="list-style-type: none"> Lipsă de obiecții 	Se acceptă
	II. Propunerile (recomandările)	
	<ul style="list-style-type: none"> Reieșind din faptul că SND ”Moldova 2030” a fost revizuită, urmează a fi reconsiderat și proiectul Strategiei inițiate (SEIDD 2030), respectiv referințele la aceasta necesită a fi înlocuite cu sintagma ”documente de politici publice în sprijinul IMM-urilor”. 	Se respinge La etapa adoptării Deciziei Comisiei Europene C(2022) 2850 final din 27.04.2022 privind finanțarea acțiunii individuale pentru Republica Moldova pentru anul 2021, a fost în vigoare HG 377 din 10.06.2020 cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare ”Moldova 2030”, prin urmare se va menține referința în cauză.
	<ul style="list-style-type: none"> De asemenea, pe parcursul textului referința ”MEI” se va substitui cu ”ME” și cuvintele ”program de re tehnologie” cu ”program de re tehnologizare”. 	Se acceptă
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	I. Obiecțiile	
	<ul style="list-style-type: none"> Lipsă de obiecții 	Se acceptă
	II. Propunerile (recomandările)	
	<ul style="list-style-type: none"> Lipsă de propuneri 	Se acceptă
Ministerul Mediului	I. Obiecțiile	
	<ul style="list-style-type: none"> Lipsă de obiecții 	Se acceptă
	II. Propunerile (recomandările)	
	<ul style="list-style-type: none"> Lipsă propuneri 	Se acceptă
Ministerul Afacerilor Externe	I. Obiecțiile	
	<ul style="list-style-type: none"> Lipsă de obiecții 	Se acceptă
	II. Propunerile (recomandările)	

și Integrării Europene	<ul style="list-style-type: none"> Lipsă propuneri 	Se acceptă
Comisia Politică Externă și Integrare Europeană	I. Obiecțiile	
	<ul style="list-style-type: none"> Lipsă de obiecții 	Se acceptă
	II. Propunerile (recomandările)	
	<ul style="list-style-type: none"> Lipsă de propuneri 	Se acceptă
Ministerul Justiției	I. Obiecțiile	
	<ul style="list-style-type: none"> Lipsă de obiecții 	Se acceptă
	II. Propunerile (recomandările)	
	<ul style="list-style-type: none"> Cu privire la Acord, în cuprinsul acestuia, în redacția română, cuvintele „acord de finanțare”, la orice formă gramaticală, vor fi scrise cu majusculă (obiecție valabilă pentru: „condiții speciale”, „anexelor”, „serviciului vamal” etc.). Potrivit art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire (a se vedea: SME; EIP; GHG etc). 	Se acceptă parțial Cuvintele reiterate au fost ajustate corespunzător. Totodată, abrevierile la unele denumiri/termeni menționate se regăsesc în text (ex. SME, EIP, iar GHG fiind un termen standard utilizat pe larg).
	<ul style="list-style-type: none"> Art. 5 al Acordului urmează a fi clarificat prin prisma faptului că Acordul este compus din condițiile speciale și cele patru anexe ale sale, iar la lit. (d) și (e) se menționează contrariul. 	Se respinge Urmare a examinării solicitării în cauză de către Comisia Europeană, se menționează faptul că Anexele III și IV, reflectate la lit (d) și (e) la Art.5 al Acordului, sunt parte a modelului standard al Condițiilor Speciale ale Acordului de Finanțare. Prin urmare, acestea nu pot fi excluse, chiar dacă nu se aplică țării beneficiare (<i>fără obligație de raportare și depunere a declarației de management</i>).
	<ul style="list-style-type: none"> La Anexa 1, în limba română „Contract (în euro)” se va exclude pentru a corespunde redacției engleze. Totodată, la Descrierea acțiunii, pct. 2.1 va fi numerotat cu pct. 2.4 și pct. 2.2 va fi cu pct. 2.5. Referitor la Sumarul acțiunii, întrucât Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2030” nu a fost aprobat până în prezent de către Parlamentul Republicii Moldova, mențiunea va fi completată cu termenul „draft/proiect”. 	Se acceptă parțial În versiunea română, sintagma ”(în euro)” a fost exclusă. La Descrierea acțiunii, pct. 2.1 și pct. 2.2 sunt numerotate corect. Totodată, în contextul Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2030”, în nota de subsol se face referință la HG 377 din 10.06.2020 cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare ”Moldova 2030” ce a fost în vigoare la etapa adoptării <i>Deciziei Comisiei Europene C(2022) 2850 final din 27.04.2022 privind finanțarea acțiunii individuale pentru Republica Moldova</i>

		<p>pentru anul 2022. Prin urmare, textul nu va suporta modificări.</p> <p>Se respinge</p> <p>Condițiile Generale (Anexa nr. II la proiectul Acordului), aprobate de către Comisia Europeană, sunt standard pentru toate Acordurile încheiate de către Comisia Europeană. Prin urmare, acestea nu pot suporta modificări.</p> <p>Totodată, conform prevederilor pct. 5.2. al Condițiilor Speciale este stipulat expres că în cazul unor neconcordanțe/conflicte între, pe de o parte, prevederile Anexelor și, pe de altă parte, prevederile Condițiilor Speciale, acestea din urmă prevalează.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> Se va reține că potrivit Condițiilor Speciale ale Acordului, Partenerul nu va co-finanța acțiunea. Astfel, art. 1 pct. 1.1 aliniatul doi al Anexei II va fi revizuit/clarificat întru evitarea unor interpretări contrare. 	
Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	I. Obiecțiile	
	<ul style="list-style-type: none"> Lipsă de obiecții 	Se acceptă
	II. Propunerile (recomandările)	
	<ul style="list-style-type: none"> Lipsă propuneri 	Se acceptă
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	I. Obiecțiile	
	<ul style="list-style-type: none"> Lipsă de obiecții 	Se acceptă
	II. Propunerile (recomandările)	
	<ul style="list-style-type: none"> La obiectivul 1.1, se propune completarea cu următoarea acțiune „Cofinanțarea programelor de implicare a femeilor în afaceri agricole, în special în sectoarele de procesare a producțiilor agricole primare”. Statistica țărilor europene demonstrează implicarea femeilor în afaceri agricole, inclusiv familiare, cu o rată de circa 30-45%. Acțiunea are ca scop valorificarea producției prin lanțul valoric întreg. La obiectivul 1.2 se propune completarea cu următoarea acțiune „Elaborarea platformei electronice de monitorizare a exportului producțiilor agricole incluse în lista grupurilor produselor de bază (Strategia securității alimentare 2023-2030) în colaborare cu MAIA” în vederea prevenirii riscurilor aferente securității alimentare a țării și pilotarea acestuia. La obiectivul 1.3 se propune acțiunea cu următorul conținut „Lansarea unui studiu de fezabilitate referitor la oportunitatea utilizării reziduurile agroalimentare în industriile conexe complexului agroindustrial,, O bună parte din producțiile agricole horticole, nu sunt valorificate, se lasă în câmp, se aruncă, se rebutează. În cazul unor embargouri aceste cantități devin enorme și pur simplu sunt aruncate sau lăsate fără control. La obiectivul 2.1 se propune următoarea acțiune „Crearea unei platforme de acumulare a dejecțiilor animaliere exemplare în cadrul unei fermei zootehnice in 	<p>Se respinge</p> <p>Textul Acordului va rămâne neschimbat, având în vedere că acesta a fost consultat pe parcursul anului 2021 și la începutul anului 2022 cu instituțiile de resort, inclusiv cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. Totodată, a fost adoptată deja Decizia Comisiei Europene C(2022) 2850 final din 27.04.2022 privind finanțarea acțiunii individuale pentru Republica Moldova pentru anul 2021, ce include fișa proiectului Acordului prenotat. Prin urmare nu pot fi incluse modificări.</p>

	scopul utilizării lor în calitate de îngrășămintă organice". Anual în localitățile rurale se acumulează cantități de până la 1,0-1,5 mil tone dejecții animaliere, care sunt stocate în locuri neautorizate. (văi, râpi, margine de drum etc.).	
Serviciul Vamal	I. Obiecțiile	
	<ul style="list-style-type: none"> Lipsă de obiecții 	Se acceptă
	II. Propunerile (recomandările)	
	<ul style="list-style-type: none"> În partea ce ține de prevederile Acordului sus enunțat, pe dimensiunea implementării sistemului de tranzit comun NCTS faza 5, este de remarcat o neconcordanță în textul Obiectivului 1.2 - Capacitățile de facilitare a comerțului ale Serviciului Vamal din Republica Moldova s-au îmbunătățit și sunt sprijinite lucrările pregătitoare pentru punerea în aplicare a ghișeului unic vamal (SW), ce ține de anul calendaristic al finanțării: „În cazul în care finanțarea va fi disponibilă până la sfârșitul anului 2021 și vor fi întreprinse unele lucrări pregătitoare între timp, Moldova poate avea un NTS operațional (compatibil cu NCTS) în 2023 și poate adera la CTC în 2024.” Prin urmare, anul indicat 2021 nu corespunde cu acțiunea stipulată, motiv pentru care considerăm oportun revizuirea celor indicate sub acest aspect. 	<p>Se respinge</p> <p>Urmare a examinării solicitării în cauză de către Comisia Europeană, se menționează că prevederea aferentă anului nu va suporta modificări, ținând cont că informația în cauză era valabilă la etapa adoptării Deciziei Comisiei Europene <i>C(2022) 2850 final din 27.04.2022 privind finanțarea acțiunii individuale pentru Republica Moldova pentru anul 2021.</i></p>

Ministru

Dumitru BUDIANȘCHI

FINANCING AGREEMENT

SPECIAL CONDITIONS

The European Commission, hereinafter referred to as "**the Commission**", acting on behalf of the European Union, hereinafter referred to as "**the EU**",

of the one part, and

the Government of the Republic of Moldova, hereinafter referred to as "**the Partner**", represented by the Ministry of Finance,

of the other part,

have agreed as follows:

Article 1 - Nature of the action

- 1.1. The EU agrees to finance and the Partner agrees to accept the financing of the following action:

EU4Recovery and Resilience

NDICI-GEO-NEAR/2021/43052 – OPSYS ACT-60722 linked to JAD.956852

This action is financed from the EU Budget under the following basic act: Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument – Global Europe.

- 1.2. The total estimated cost of this action is EUR 25 000 000.00 and the maximum EU contribution to this action is set at EUR 25 000 000.00.
- 1.3. The Partner shall not co-finance the action.

Article 2 – Execution period

- 2.1. The execution period of this Financing Agreement as defined in Article 15 of Annex II (General Conditions) shall commence on the entry into force of this Financing Agreement and end 96 months after this date.
- 2.2. The duration of the operational implementation period is fixed at 72 months.
- 2.3. The duration of the closure period is fixed at 24 months.

Article 3 – Addresses

All communications concerning the implementation of this Financing Agreement shall be in writing, shall refer expressly to this action as identified in Article 1.1 of these Special Conditions and shall be sent to the following addresses:

a) for the Commission

Mr Jānis MAŽEIKS
Head of the EU Delegation to the Republic of Moldova
10, Mitropolit Petru Movila Street
MD-2004 Chisinau
Republic of Moldova

b) for the Partner

Mr Dumitru BUDIANSCHI
Minister of Finance
of the Republic of Moldova
Constantin Tanase 7 Street
MD-2005 Chisinau
Republic of Moldova

Article 4 – OLAF contact point

The contact point of the Partner having the appropriate powers to cooperate directly with the European Anti-Fraud Office (OLAF) in order to facilitate OLAF's operational activities shall be:

Mr Valeriu CUPCEA,
Head of the International Cooperation Directorate,
National Anti-corruption Centre,
198, Stefan cel Mare Ave., MD-2004, Chisinau, Republic of Moldova
Tel: +373 22 257 351
Mobile: +373 797 43 505
E-mail: valeriu.cupcea@cna.md

Article 5 - Annexes

5.1. This Financing Agreement is composed of:

- (a) these Special Conditions;
- (b) Annex I: Technical and Administrative Provisions, detailing the objectives, expected results, activities, methods of implementation and budget of this Action;
- (c) Annex II: General Conditions;

(d) Annex III: Reporting Template - not applicable to and not included in this Financing Agreement.

(e) Annex IV: Management Declaration Template - not applicable to and not included in this Financing Agreement.

5.2. In the event of a conflict between, on the one hand, the provisions of the Annexes and, on the other hand, the provisions of these Special Conditions, the latter shall take precedence. In the event of a conflict between, on the one hand, the provisions of Annex I (Technical and Administrative Provisions) and, on the other hand, the provisions of Annex II (General Conditions), the latter shall take precedence.

Article 6 – Provisions derogating from or supplementing Annex II (General Conditions)

Articles 18, 19, 25.3, 25.4 and 25.5 of Annex II (General Conditions) do not apply to those activities entrusted to an entity pursuant to Annex I under this Financing Agreement.

Where the Partner is the grant beneficiary of an international organisation or national agency entrusted by the Commission with the action, Articles 1.3, 1.5, 1.6, 8.2, 8.3, 8.4 and 8.5 of Annex II (General Conditions) shall apply to the EU-financed activities of the Partner.

Article 7 – Entry into force

This Financing Agreement shall enter into force on the date on which it is signed by the last party.

Done in two original copies, one copy being handed to the Commission and one to the Partner.

For the Partner:

H.E. Dumitru BUDIANSCHI

Minister of Finance
of the Republic of Moldova

Signature:

Date:

For the Commission:

Mr Lawrence MEREDITH

Director Neighbourhood East and
Institution Building
Directorate-General for Neighbourhood and
Enlargement Negotiations

Signature:

Date:

ANNEX 1: Technical and Administrative Provisions

1. SYNOPSIS

1.1. Action Summary Table

1. Title CRIS/OPSYS Basic Act	EU4Recovery and Resilience Annual Measure in favour of the Republic of Moldova for 2021 CRIS number: NDICI-GEO-NEAR/2021/43052 – OPSYS ACT-60722 linked to JAD.956852 Financed under the Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument (NDICI – Global Europe)
2. Team Europe Initiative	No
3. Zone benefiting from the action	The action shall be carried out in the Republic of Moldova
4. Programming document	Multi-annual Indicative Programme (MIP) 2021-2027 for the Republic of Moldova ¹
5. Link with relevant MIP(s) objectives/expected results	Priority 1: Resilient, sustainable and integrated economy Priority 3: Environmental and climate resilience Priority 5: Resilient, fair and inclusive societies
PRIORITY AREAS AND SECTOR INFORMATION	
6. Priority Area(s), sectors	Industry (321), Trade Policies & Regulations (331), General Environment Protection (410)
7. Sustainable Development Goals (SDGs)	<u>Main SDG:</u> SDG 8: Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all <u>Other significant SDGs (up to 9) and where appropriate, targets:</u> SDG 1: End poverty in all its forms SDG 5: Achieve Gender Equality and Empower Women SDG 9: Build resilient infrastructure, promote inclusive and sustainable industrialisation and foster innovation SDG 3: Good health and well-being SDG 7: Affordable and clean energy SDG 11: Sustainable cities and communities SDG 12: Responsible Consumption and Production

¹ C(2022)4323 final – 29.06.2022

	SDG 13: Take urgent action to combat climate change and its impacts SDG16: Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels SDG 17: Strengthen the means of implementation and revitalize the global partnership for sustainable development (i.e. technology, trade)			
8 a) DAC code(s)	Main DAC code – sector- percentage 32130 - Small and medium-sized enterprises (SME) development 27 % Sub-code 2 – sector-percentage 33110 - Trade Policy and Administrative Management 10 % Sub-code 3 – sector-percentage 15110 - Public sector policy and administrative management 12 % Sub-code 4 – sector-percentage 41010 - Environmental policy and administrative management 51 %			
8 b) Main Delivery Channel	42000 - <i>European Commission</i>			
9. Targets	☐ Migration ☒ Climate ☐ Social inclusion and Human Development ² ☒ Gender ☐ Biodiversity ☐ Human Rights, Democracy and Governance			
10. Markers (from DAC form)	General policy objective	Not targeted	Significant objective	Principal objective
	Participation development/good governance	☐	☐	☒
	Aid to environment	☐	☐	☒
	Gender equality and women's and girl's empowerment	☐	☒	☐
	Trade development	☐	☐	☒
	Reproductive, maternal, newborn and child health	☒	☐	☐
	Disaster Risk Reduction	☐	☒	☐
	Inclusion of persons with Disabilities	☐	☒	☐
	Nutrition	☐	☒	☐

² For the Neighbourhood, activities related to education shall be marked as part of the “Social Inclusion and Human Development” target, in line with the NDICI-GE programming guidelines.

	RIO Convention markers	Not targeted	Significant objective	Principal objective
	Biological diversity	☒	☐	☐
	Combat desertification	☒	☐	☐
	Climate change mitigation	☐	☐	☒
	Climate change adaptation	☐	☐	☒
11. Internal markers	Policy objectives	Not targeted	Significant objective	Principal objective
	Digitalisation Tags: digital connectivity digital governance digital entrepreneurship job creation digital skills/literacy digital services	☐	☒ ☒ ☒ ☒ ☒ ☒	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
	<u>Connectivity</u> Tags: transport people2people energy digital connectivity	☒	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
	Migration	☐	☒	☐
	Reduction of Inequalities	☐	☒	☐
	Covid-19	☐	☒	☐
BUDGET INFORMATION				
12. Amounts concerned	Budget line: 14.020111 – Eastern Neighbourhood Total estimated cost: EUR 25 000 000 Total amount of EU budget contribution EUR 25 000 000			
MANAGEMENT AND IMPLEMENTATION				
13. Implementation modalities (type of financing and management mode)	Project Modality Direct management through: - Grants - Twinning - Procurement Indirect management with the entity(ies) to be selected in accordance with the criteria set out in section 3.1.3.			

1.2. Summary of the action

This action will contribute to resilient, sustainable and inclusive economic development in the Republic of Moldova (hereinafter ‘Moldova’) and will pave the way for a fully-fledged green transition for the Republic of Moldova.

Proposed actions will provide support for the implementation of the following two priorities, established in the European Union – Republic of Moldova Multiannual Indicative Programme 2021-2027³.

Priority A: ‘Resilient, sustainable and integrated economy’:

- Support SMEs, particularly in rural areas and women-owned, and ensure better access to finance for them. This will be achieved through the financial contribution to the relevant national SME support programmes and to the Neighbourhood Investment Platform (NIP).
- Improve the business climate through trade facilitation, supporting the accession of the Republic of Moldova to the Common Transit Convention based on the New Computerised Transit System (NCTS) phase 5 software.
- Increase national capacities for residues monitoring in agri-food products, which will lead to increased food safety, market demand and access, with positive effects on the national economy.

Priority B: ‘Environmental and climate resilience’:

- Support a Transformative Green Agenda for the Republic of Moldova, building on the European Green Deal⁴, to deliver a sound framework for a green and sustainable economy development. The action will scale up previous successful green initiatives with the view of delivering key enabling conditions, as well as raising awareness and increase capacity on circular economy, energy and climate change.
- Support the implementation of green initiatives and eco-innovative projects also with the view of attracting private investments. This action will also facilitate partnerships and possibly pilot new business models along the circular economy approach to value chains and eco-innovative green technologies.
- Support to build up capacity of public institutions in the implementation of the legislation under the Environment Chapter of the EU-Moldova Association Agreement (AA), demonstrating several co-benefits of addressing pollution.

The action is aligned with national policies and targets as defined in key documents, such as the National Development Strategy “Moldova 2030”⁵, and the draft of a new policy document on Air Quality Management.

These efforts are in line with the Association Agenda 2021-2027 (to be adopted), the Economic Recovery Plan for Moldova, and the 2 July 2021 Joint Staff Working Document on post-2020 Eastern Partnership priorities⁶ with its Economic and Investment Plan (EIP) and five Flagship initiatives for Moldova.

³ To be adopted in the first half 2022

⁴ COM(2019)640 of 11.12.2019

⁵ Republic of Moldova GD. No. 377/2020

⁶ SWD(2021) 186 final

2. DESCRIPTION OF THE ACTION

2.1. Objectives and Expected Outputs

The Overall Objective (Impact) of this action is to contribute to resilient, sustainable and inclusive economic development, as well as pave the way to a fully-fledged green transition for the Republic of Moldova.

It will also enhance Moldova's resilience to respond to urgent needs by the Moldovan central and local authorities as well as the population that are resulting or could result from the war situation following the Russian aggression against Ukraine.

The Specific(s) Objective(s) (Outcomes) of this action are to

1. Improve investment climate, trade opportunities, employability and conducive business environment for SMEs;
2. Increase awareness and capacity of the stakeholders to implement a Transformative Green Agenda, also delivering key green, energy and resource efficient and eco-innovative projects, as well as improved monitoring system for air quality and the environment.

Given the unfolding and unforeseeable consequences of the war initiated by Russia in Ukraine, the specific Objective (Outcomes) of this action are also

3. To address the immediate needs of population affected by the war in Ukraine:
 - building resilience of Moldova to deal with crisis situations such as large influx of refugees, as a result of the war in Ukraine, by developing infrastructures for sanitation, food, shelter, and to allow for orderly transit for those people wishing to leave Moldova;
 - addressing the needs of victims of the armed conflict in Ukraine who are temporarily settled in Moldova, to benefit from a minimum of socio-economic standards;
 - tackling irregular migration and forced displacement caused by the armed conflict.
4. To strengthen resilience and build capacities to respond to war-generated impacts:
 - enhancing capacities to respond to cyber-security and information security and hybrid threats by contributing to a resilient digital environment in line with human rights standards and principles;
 - strengthening economic resilience and supporting individuals, communities, institutions, and countries to quickly recover from the shocks of the armed conflict;
 - enhancing societal resilience including support to fight against disinformation and by promoting an enabling environment for media, civil society and the support to internally displaced people and refugees;
 - contributing to the enhancement of the country's energy resilience by restoring and strengthening its production capacity, including by enhancing energy security and diversification of energy sources;
 - enhancing the resilience of institutions at national and local level, and promoting international cooperation, including support to European integration.

The Outputs to be delivered by this action contributing to the corresponding Specific Objectives (Outcomes) are

- 1.1 SMEs are supported in a gender-sensitive way, including in seizing new opportunities in high growth potential areas such as agriculture (on adaptation to consequences of climate change, sustainable agriculture and nature-based solutions in land use), industrial production, greening of the economy and digital markets, and to have improved access to finance;

1.2 Trade facilitation capacities of the Moldovan Customs service improved and preparatory work for the implementation of the Customs Single Window (SW) is supported;

1.3 National capacities for residues monitoring in agri-food products increased;

2.1 The necessary enabling socio-economic framework for a Green transition with the view of a green transition for Moldova is in place;

2.2 Deployment of pilot green projects on energy and eco-innovation with the view of attracting private investments;

2.3 Increased capacity of public institutions in the implementation of legislation under the Environment Chapter of the EU-Moldova Association Agreement (AA).

2.2. Indicative Activities

With regard to Priority A - Resilient, sustainable and integrated economy

Under Output 1.1 SMEs are supported in a gender-sensitive way, including to seize new opportunities in high growth potential areas such as agriculture, industrial production, greening of the economy and digital markets, and to have improved access to finance.

- Co-finance the gender-sensitive National sectoral SMEs support programmes the organisation is implementing;
- Policy dialogue with ME and financial support for the implementation of the Strategy for an Inclusive, Sustainable and Digital Economy by 2030 and the related SME support programme.
- Financial support to selected beneficiaries under the National programmes, following competitive procedures, thus improving access to finance, with a focus on women entrepreneurs in sectors where they are underrepresented;
- Tailor-made trainings will be provided to the beneficiaries of the grants by the implementing partner, with a focus on women entrepreneurs in sectors where they are underrepresented.

This action will contribute to EIP flagship 1: ‘Supporting a sustainable, innovative, green and competitive economy’

Under Output 1.2 Trade facilitation capacities of the Moldovan Customs service improved and preparatory work for the implementation of the Customs Single Window (SW) is supported

- Development of the National Transit System (NTS) compatible with NCTS;
- Trainings to the Customs officers to prepare them to work with the system and maintain it after the guarantee period;
- The NTS will be tested during one year. After the testing period, the Commission will assess it for NCTS compliance and will certify the country can accede to the CTC based on the new system.;
- Feasibility study on the Customs Single Window will be launched.

This action will contribute to EIP flagship 2 ‘Boosting EU-Moldova trade’

Under Output 1.3 National capacities for residues monitoring in agri-food products increased

- Procurement of laboratory equipment (ANSA Central reference laboratories of Food safety, Phytosanitary, Veterinary Animal Health);
- Training of staff involved in testing / implementation of methods (laboratory, inspectors);
- Validation and accreditation of methods.
- Elaboration of the maintenance procedure of the purchased equipment, management of consumables, continuous training of the laboratory staff;
- Elaboration/revision of Annual residues monitoring plans;
- Communication and sensitisation of Food business operators also in light of the EU Farm to Fork Strategy⁷.

This action will contribute to EIP flagship 1: ‘Supporting a sustainable, innovative, green and competitive economy’

With regard to priority B “Environment and climate resilience”

Under Output 2.1 The necessary enabling socio-economic framework for a green transition for Moldova

Possible activities:

- Creation of Stakeholders’ platforms to enable a green transition also with the view of establishing pipelines of projects (i.e. Stakeholder Platforms on Energy and Resource efficiency, Circular Economy, Renewables, Climate Change and Bio-economy);
- Creation of an institutional multilevel coordination mechanism on economic, business and environmental policies (i.e. Alliance for a Green transition.);
- Provide technical support to complete the enabling framework to facilitate the introduction of market-based incentives that will successfully reduce pollution, GHG emissions and that will generate tax revenues for furthering green investments.;
- Provide technical support to promote sustainability and greening activities (e.g. Eco-Management and Audit Scheme (EMAS) to improve environmental and sustainable development performance of the organisations and public institutions, eco-labelling system or green public procurement);
- Awareness raising on the green transformative agenda and sustainable development and need of adaptation to consequences to climate change (including inaction) for decision-makers, academia, private sector, media and citizens, with a great focus on gender aspects as well as including children and youth.; to develop sustainable consumption behaviours / sensitise around issue of climate change, carbon footprint and consumer choices
- Networking activities and technical support to deliver an enabling environment for green partnerships and green jobs where sustainability, innovation, digitalisation, environmental and social justice are the key cornerstones.;
- Create capacities at the national, sectorial and private sector level to advocate for and advance the green development agenda in Moldova.
- Developing climate adaptation awareness, possibly some pilot projects on adaptation in cities/ some analysis of climate resilience of existing and planned infrastructure.
- Financing participation of Moldova in EU knowledge sharing platforms / programmes related to climate change / health nexus.

This action will contribute to EIP flagship 3: ‘Increasing energy efficiency’

⁷ COM(2020) 381 final

Under Output 2.2 - Deployment of pilot green projects on energy and eco-innovation with the view of attracting private investments

Implementation of the most relevant projects stemming from the pipelines developed under the stakeholders' platforms will be supported. The preferred approach will be to facilitate Public-Private partnerships (PPPs) with the view of attracting private investments and at the same time address key environmental challenges.

Possible activities:

- Creation of PPPs to expand the use of renewable energy technologies and systems in the key areas of the country with the view to contribute to GHG emissions reduction. ;
- Demonstration of sanitation innovative approaches to reduce pollution in the mostly exposed districts;
- Set up new business models along the circular economy value chain and in line with the clean and resource efficient production approach, making sure to integrate also a gender dimension;
- Implement the most relevant projects stemming from the pipeline also with the view of attracting private investments ;
- Deliver the first pilot stations of the Moldovan Air quality monitoring system as well as support the implementation of innovative technologies/equipment to reduce the air pollution.

This action will contribute to EIP flagship 3: 'Increasing energy efficiency'

Under Output 2.3 - Increased capacity of public institutions in the implementation of legislation under the Environment Chapter of the EU-MD Association Agreement (AA).

With regard to the air quality and environment, necessary support will be provided to increase the capacity of the relevant stakeholders, as well as contribute to setting up the first automatic stations of the network for monitoring of the air quality.

Possible activities:

- Capacity building of operators, private sectors and civil servants in the application and implementation of the principles and requirements of environmental legislation;
- Capacity building activities for relevant stakeholders and public authorities are implemented, making sure that a gender equality is also addressed.

2.3. Mainstreaming

Outcome of the Climate Risk Assessment (CRA) screening (relevant for projects and/or specific interventions within a project).

The CRA screening concluded that this action is no or low risk (no need for further assessment). Environment aspects will be addressed during the design of the projects.

Gender Equality and empowerment of women and girls.

As per OECD Gender DAC codes identified in section 1.1, this action is labelled as G1. This implies that the principles of gender equality and women empowerment are significant objectives to this action.

The principle of gender equality will be embedded in the activities related to SME support. A minimum share of female beneficiaries will be fixed in the indicators targets to be achieved. Women make 33.9 % of entrepreneurs in Moldova (2018). It translates into gender professional segregation at the labour market.

The action will hence have a direct impact on women as main final beneficiaries. The implementation of this action will be guided by the principles and objectives of the EU Gender Action Plan III⁸. The outputs and outcomes of the action will be disaggregated along gender lines. Specifically, all the data that relate to persons will be collected with sex disaggregation, and impact of the action on the status of men and women will be analysed.

Human Rights

In the implementation of the programme the human rights based approach will be applied and it will be based on the principles of good governance, equality and the inclusion of socially or economically deprived groups.

Disability

As per OECD Disability DAC codes identified in section 1.1, this action is labelled as D1. This implies that the inclusion of persons with disabilities is a significant objective to this action.

Democracy

The capacity building aspects of this programme will focus on supporting and strengthening the commitment of the Moldovan Government to the principles of public administration developed by the European Commission in close cooperation with the OECD/SIGMA.

Conflict sensitivity, peace and resilience

Conflict sensitivity of the action will be ensured by allocating part of the budget to activities allowing the Transnistria region to benefit from the support of this action applying the EU confidence building measures approach.

Disaster Risk Reduction

Disaster Risk Reduction will be addressed under the Priority B from the perspective of adaptation to climate change in line with the Sendai Framework. The capacity building activities will also incorporate Disaster Risk Reduction as part of the systemic green transformation.

Other considerations if relevant

Innovation will be encouraged. A participative approach should be used as much as possible to embed final beneficiaries in the modernisation process. Innovation will also be encouraged in the implementation of the concrete activities of this action (e.g. innovative business models, including digitisation, innovative products and services, new sales markets, innovative teaching methods, etc.).

2.4. Intervention Logic

The underlying intervention logic for this action is as follows:

Impact: To contribute to resilient, sustainable, and inclusive economic development, as well as pave the way to a fully-fledged green transition for the Republic of Moldova.

Assumptions

The following external necessary and positive conditions must hold in order for the result chain to be valid:

Assumptions under Outcome 1:

⁸ The EU Gender Action Plan (GAP) III is a Joint Communication of the European Commission and the High Representative JOIN(2020) 17 final

- There is political will to improve business climate, implement the AA/DCFTA and continue support to the SME sector.
- Assumptions under Outputs 1.1, 1.2 and 1.3 :
 - Relevant national SMEs support programmes are in place;
 - Willingness and available capacity of the Customs Service to implement the NCTS compatible NTS;
 - Customs Service collaborates with the TA provided on the Customs Single Window drafting;
 - Laboratory financial and human resources are increased accordingly to ensure testing capacities (esp. for newly accredited methods, equipment procured).

Assumptions under Outcome 2:

- There is political will to embrace a green transformative agenda for the Republic of Moldova;
- Relevant line ministries and institutions are cooperative and open to support the changes.

Specific assumptions under Outputs 2.1 and 2.2:

- Key stakeholders are open to receive awareness and capacity;
- There are no hidden obstacles against inter-institutional coordination mechanisms.

Specific assumptions under Outputs 2.3:

- The Ministry for Environment is committed as well as the relevant local institutions.

The underlying intervention logic for this action is that the action will contribute to the impact because the following three Outcomes will materialise as a result of its successful implementation:

Outcome 1: Improved investment climate, trade opportunities, employability and conducive business environment for SMEs

The Outcome 1 will be realised through the achievement of the following four outputs:

Output 1.1 SMEs are supported in a gender sensitive way, including to seize new opportunities in high growth potential areas such as agriculture, industrial production, greening of the economy and digital markets and to have better access to finance

Output 1.1 will be achieved through the financial support to the National SMEs support Programmes as described in section 2.2 above. At least 600 SMEs, including at least 250 women-owned SMEs, will receive support through grants following competitive procedures. At least 50 % of them will be able to seize new opportunities in high growth potential sectors. SMEs greening, digitalisation and internationalisation will be supported, together with innovation. Companies with problems resulting from the COVID-19 crisis will be supported through the SME Second Chance Programme. Re-industrialisation will be supported through the Re-tech programme. Migrants' productive investments will be further encouraged under the continuation of the PARE 1+ 1 Programme. Women entrepreneurship will be further boosted under the Women in Business Programme, with a focus on IT, STEM, industry and other business niches where women are underrepresented. Rural tourism development will be supported under the upcoming Eco tourism Programme, paying special attention to the promotion of sustainable economic model that entails protection of natural resources. The EU support will result in at least EUR 15 million new investments in different sectors of economy (assuming that EUR five million will be allocated to this output (leverage 1:3)). The beneficiaries of the grants will also have access to the needed consulting services and mentoring. The support provided will be reflected in the progress in the innovation policy dimension of the SMEs policy index, as well as in the internationalisation and access to finance dimensions.

Output 1.2 Trade facilitation capacities of the Moldovan Customs service improved and preparatory work for the implementation of the Customs Single Window (SW) is supported.

Output 1.2 will be achieved through the establishment of National Transit System (NTS) compatible with the NCTS. The Republic of Moldova has plans to join the Common Transit Convention (CTC) at the earliest opportunity. This is also envisaged under the AA/DCFTA. A previous EU Twinning project has prepared the draft legal framework for the implementation of the NCTS and for joining the CTC. It is now necessary to create the software based on the new NCTS – phase 5 specification. The NTS will be integrated into the existing Customs Management System ASYCUDA World (AW), with the possibility to be used separately from it. The IT application will be developed based on the following minimum conditions:

0. The NCTS P5 module should be developed so that it could be used separately from AW, therefore it should not be developed on the SoClass platform;
1. The module should be "open source", so that its functionality is not conditioned by any licenses;
2. Developers should train experts from Customs Service IT Division to be able to provide maintenance of the NCTS P5 module in the future, on their own.

It is expected that the system will be developed and tested in a period of 24 months. If funding is available by the end of 2021 and some preparatory work is done in the meantime, Moldova can have an operational NTS (NCTS compatible) in 2023 and join the CTC in 2024. The benefits of it are numerous both for Moldova and the EU, to mention just the much better possibilities to counter fraud and smuggling, as well trade facilitation.

Furthermore, a feasibility study on the implementation of the Customs Single Window will be commissioned, to inform about its practical implementation.

Output 1.3 National capacities for residues monitoring in agri-food products increased

Domestic laboratory testing capacities (food safety, phytosanitary and veterinary/animal health) shall be expanded to fully implement the national Residue Monitoring Plans to ensure compliance of agro-food products with maximum permissible limit of pesticides and veterinary drugs. Strengthened national capacities will allow to extend the range of residues and sample quantities (number of samples) by accredited reference methods in the national laboratory, while reducing the time for obtaining the results of samples tested (compliance testing), but also a possibility to generate access for the food business operators to a modern laboratory network allowing performing self-controls and residue monitoring programs of suppliers and along value chains. Increased capacities of the National Food safety agency and its decentralised structures will not only contribute to national consumer safety and access to safe, healthy and nutritious foods, but prepare for the access of new markets for these products, including the authorisation to transit and export additional products to the European Union.

The project shall include procurement of the necessary equipment and training of staff involved (Laboratory and inspection). Selected activities to strengthen the linkage between the public authorities and private entities (incl. SMEs) will be integrated. Quality control procedures and validation practices of all residue-testing methods shall be aligned with the relevant requirements of the EU, including the Farm to Fork Strategy.

Outcome 2: Increased awareness and capacity of the stakeholders to implement a Transformative Green Agenda also delivering key green and eco-innovative projects as well as improved monitoring system for air quality

The Outcome 2 will be realised through the achievement of the following three outputs:

Output 2.1: The necessary enabling socio-economic framework for a Green transition with the view of a green transition for Moldova is in place

A Transformative Green Agenda aims at delivering the “enabling conditions” and build the foundation for a Green Deal in the Republic of Moldova to unleash long lasting and sustainable economic development. The Transformative Green Agenda, in line with the European Green Deal, will be framed around the following pillars:

- I. Circular economy and Energy and Resource efficiency: with a specific focus on business models, practices and eco-technologies along the circular value chain so to deliver the enabling conditions in the areas of waste management, industrial and food production, processing and marketing, circular use of natural resources but also construction and buildings, mobility sectors and eco-innovation, also making sure that a gender dimension is duly considered. In particular, efficient management of natural resources, including water, and innovative ways of keeping raw and secondary materials into economically meaningful value chains could be strong driving forces for the Moldovan economy.
- II. Climate Change: Addressing climate change with both mitigation and adaptation actions. The focus will be on Smart Regional and Territorial development and citizens empowering, including use of information and communications technology (ICT) for improved spatial planning and monitoring systems and possibly enhance data-driven provision of local public services, with specific focus on Climate Change Adaptation and Mitigation.
- III. Eco-innovation and Bio-economy: with a specific focus on green energy, eco-innovation and the potential for bio-based economy/bio-technology, ideally defining a Strategy for Moldova. This might also include integrated and participatory land use and spatial planning to support informed decision making process, also taking in due consideration a gender dimension,

The enabling framework for Inclusive Green Economy, aimed by the Transformative Green Agenda, aims to ensuring coherence between economic and environment policies across relevant areas such as the business environment, finance and investments, employment. The Transformative Agenda will build in the existing gaps between sectoral or national policies and strategies, and work beyond to specific projects’ pipeline, looking at strategic interventions, linked to regulatory measures and financial incentives.

The Transformative Agenda will serve, among others, to:

- Improve institutional coordination on economic, business and environmental policies.
- Increase awareness and capacities of policy makers and stakeholders on inclusive green economy.
- Increase stakeholders participation in green economy policy development
- Facilitate the transition towards sustainable production and consumption models
- Facilitate the setup of pipeline of green and eco-innovative projects (some of which will be implemented under the Output 3.2 below)

The Transformative Green Agenda for Moldova will create the umbrella for the several existing but yet scattered initiatives and develop the framework for a successful transition towards a greener economic development. Once in place, the enabling framework might allow also the introduction of further market-based incentives for reducing pollution while simultaneously generating funds as well as targeting subsidies and/or incentives for crowding in of private investments.

Output 2.2 Deployment of pilot green projects on energy and eco-innovation with the view of attracting private investments

Innovation is an essential element of a green transition and business opportunity for the private sector to increase their efficiency while reducing the environmental footprint. It is also underpinning the achievement of key objectives of the European Green Deal, such as zero pollution and carbon neutrality. In Moldova the energy sector has the greatest potential for mitigation policies, therefore implementation of sustainable energy solutions in various sector of the economy provides an opportunity not to only reduce the GHG emissions but

to create sustainable partnerships empowered to deliver new energy technologies and systems. Waste is another top ranking GHG emitter and also a major polluter along with the industrial processes but which at the same time can generate new streams of secondary materials and new economic opportunities related to that.

The green energy and eco-innovative projects could be designed around the same pillars described under the Output 3.1, by way of example:

- I. Low-carbon energy technologies and systems: with specific focus on renewables and their potential to address the energy security and poverty while contributing to climate change mitigation.
- II. Circular economy: with specific focus on investing into redesigning of the current business models and practices of production and consumption as well as supporting the emerging business opportunities that eco-innovation and circular economy has to offer to be more resource efficient, cleaner and environment-friendly.
- III. Environmental monitoring, also by using digital technologies, with a view to increasing efficiency and reducing pollution. As an example, the first pilot of the air quality monitoring stations will be synergistic with the twinning described below.

The pipeline of projects delivered under the Output 3.1 will help preparing a number of green eco-innovative projects aimed at delivering new and/or significantly improved solutions that optimizes the use of resource, avoid or reduce environmental harmful emissions and minimise material and energy flow. The green and eco-innovative projects will also support:

- adoption of leading-edge technologies in the key economic sectors to achieve a resource-efficient growth;
- private sector embankment onto the green transformative agenda and leverage of private and public funds channelled towards climate and environmental issues, making sure that a gender dimension is properly represented in this process;
- stimulate demand, investment and awareness on eco-innovative approaches among public and private sectors and of the environmental entrepreneurship with a specific focus on women-led businesses.

The green and eco-innovative projects will lay a foundation for further adoption of low-carbon, energy and resource efficient practices and pave the way for further investments in a future Moldovan Green Deal.

Output 2.3 Increased capacity of public institutions in the implementation of legislation under the Environment Chapter of the EU-MD Association Agreement (AA).

With regard to air quality and environmental legislation the necessary support will be provided to increase the capacity of relevant stakeholders as well as contribute to put in operation the first automatic stations, described under output 2.2 among the possible eco-innovative projects, as part of the network for monitoring air quality.

2.5. Indicative Logical Framework Matrix

PROJECT MODALITY (3 levels of results / indicators / Source of Data / Assumptions - no activities)

Results	Results chain (): Main expected results (maximum 10)	Indicators (): (at least one indicator per expected result)	Baselines (values and years)	Targets (values and years)	Sources of data	Assumptions
Impact	<i>To contribute to resilient, sustainable, and inclusive economic development as well as pave the way to a fully-fledged Green Deal for the Republic of Moldova</i>	<i>1.Global Competitiveness ranking of the Republic of Moldova</i> <i>2.Global Competitiveness score of the Republic of Moldova</i> <i>3.Carbon productivity (tCO₂eq per unit of GDP)</i>	86 (2019) 56,7 (2019) 2.3 tCO ₂ eq/GDP (2019)	70 (2024) 61 (2024) <2.3 tCO ₂ eq/GDP (2024)	Global Competitiveness Report of the World Economic Forum Report of the Republic of Moldova under the UNFCCC	<i>Not applicable</i>
Outcome 1	<i>1. Improved investment climate, trade opportunities, employability, and conducive business environment for SMEs</i>	<i>1.1 GDP growth</i> 1.2 Employment rate by sex (% , 15+)	-7,2% (2020) 44 % - men 37 % - women (2019) ⁹	3,6 % (2024) 50% - men 40% - women (2024)	National Statistics	There is political will to improve business climate, implement the AA/DCFTA and continue support to the SME sector

⁹ https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/30%20Statistica%20sociala/30%20Statistica%20sociala_03%20FM_03%20MUN2019_MUN010/MUN110200.px/table/tableViewLayout1/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774

Outcome 2	<i>2. Increased awareness and capacity of the stakeholders to implement a Transformative Green Agenda also delivering key green, energy and resource efficient and eco-innovative projects as well as improved monitoring system for air quality and the environment</i>	<i>2.1 Adoption of the National Energy and Climate public policy document</i> <i>2.2 Number of high level policy events on the green agenda organised by key stakeholders</i> <i>2.3 Volume of investments in the green economy</i>	No NECP (2021) 0(2021) 0(2021)	NECP is in place (2024) 3(2024) 30 m EUR (2024)	OECD GGKP Project reports	There is political will to embrace a green transformative agenda for the Republic of Moldova Relevant line ministries and institutions are cooperative and open to support the changes
Output 1 related to Outcome 1	<i>1.1 SMEs are supported in a gender-sensitive way, including to seize new opportunities in high growth potential areas such as agriculture, industrial production, greening of the economy and digital markets and to have better access to finance</i>	<i>1.1.1 Progress in the internationalisation dimension of the SME policy index</i> <i>1.1.2 Progress in the innovation policy dimension of the SME policy index</i> <i>1.1.3 Volume of grants provided to SMEs, by sex of SME owner</i> <i>1.1.4 Volume of new investments by SMEs supported with the EU grants, by sex of SME owner</i> <i>1.1.5 Share of grants beneficiaries which seized new opportunities in high growth</i>	2,74 (2020) 2,99 (2020) 0(2020) 0(2020) 0(2020) 0(2020)	3,00 (2024) 3,3 (2024) 5 m EUR (2024) 15 m EUR (2024) 50% (2024) 600 (2024)	SME Policy index report Project reports	Relevant national SMEs support Programmes are in place

		<p><i>potential areas, by sex of SME owner</i></p> <p><i>1.1.6 Total number of SMEs supported, by sex of SME owner, out of which women-led</i></p> <p><i>1.1.7 Number of SMEs which went digital with EU support, by sex of SMEs owner</i></p> <p><i>1.1.8 Progress in the access to finance dimension of the SMEs policy index, by sex of SMEs owner</i></p>	<p>0(2020)</p> <p>0(2020)</p> <p>3,61 (2020)</p>	<p>250(2024)</p> <p>200 (2024)</p> <p>4,00 (2024)</p>		
Output 2 related to Outcome 1	<p><i>1.2 Trade facilitation capacities of the Moldovan Customs Service improved and preparatory work for the implementation of the Customs Single Window (SW) is supported</i></p>	<p><i>1.2.1 National Transit System (NTS) compatible with the NCTS established</i></p> <p>1.2.2 Feasibility study on the implementation of the SW is drafted</p>	<p>NCTS compatible NTS not available (2020)</p> <p>Feasibility study not available in 2020</p>	<p>The NTS compatible with NCTS is implemented, tested and positively assessed (2023-2024)</p> <p>Feasibility study available by mid - 2023</p>	<p>DG TAXUD assessment of Moldova's readiness to join the Convention</p> <p>Project report</p>	<p>Willingness of the Customs service to implement the NCTS compatible NTS</p> <p>Customs Service collaborates with the TA provided</p>

Output 3 related to Outcome 1	1.3 National capacities for residues monitoring in agri-food products increased	<p>1.3.1 Number of additional laboratory testing methods at National reference laboratories validated/accredited with EU support</p> <p>1.3.2 Percentage increase in test samples for selected residues</p> <p>1.3.3 Time reduction in obtaining test results for selected residues</p> <p>1.3.4 Number of laboratory staff and inspectors trained</p>	<p>0(2020)</p> <p>0(2020)</p> <p>0(2020)</p> <p>0(2020)</p>	<p>2 (2024)</p> <p>20% (2024)</p> <p>50% (2024)</p> <p>>30 (2024)</p>	ANSA National residues monitoring plan; ANSA/Laboratories Annual report	Laboratory financial and human resources are increased accordingly to ensure testing capacities (esp. for newly accredited methods, equipment procured).
Output 1 related to Outcome 2	2.1 The necessary enabling socio-economic framework for a Green transition with the view of a green transition for Moldova is in place	<p>2.1.1 Number of meetings for policy dialogue under the Stakeholder Platforms supported by the project</p> <p>2.1.2 Public policy document on green policies (e.g. Draft Strategy on Bio economy) produced by stakeholders in place</p> <p>2.1.3 Institutional multilevel coordination mechanism on</p>	<p>0 (2021)</p>	<p>30 (2024)</p> <p>3 (2024)</p> <p>12 (2024)</p>	Project Progress Reports	<p>Key stakeholders are open to receive awareness and capacity</p> <p>There are no hidden obstacles against inter-institutional coordinations mechanisms</p>

		<p><i>economic, business and environmental policies established with project support and number of actors engaged in these mechanisms (disaggregated by sex)</i></p> <p><i>2.1.4 Inclusive Green Economy policy instruments developed</i></p> <p><i>2.1.5 Number of public officials, and other stakeholders equipped with skills, knowledge, and competencies necessary for the green transition, disaggregated by sex</i></p>		<p>3 (2024)</p> <p>100 (2024)</p>		
Output 2 related to Outcome 2	<p><i>2.2 Deployment of pilot green projects on energy and eco-innovation with the view of attracting private investments</i></p>	<p><i>2.2.1 Amount of additional private investments attracted on green and eco-innovative projects</i></p> <p><i>2.2.2 Number of green and eco-innovative projects launched</i></p> <p><i>2.2.3 Number of air quality automatic monitoring stations in place</i></p>	<p>0 (2021)</p>	<p>1.000.000 EUR (2024)</p> <p>5 (2024)</p> <p>4 (2024)</p>	<p>Project Reports</p> <p>Progress</p>	<p>Key stakeholders are open to receive awareness and capacity</p> <p>There are no hidden obstacles against inter-institutional coronations mechanisms</p>
Output 3 related to Outcome 2	<p><i>2.3 Increased capacity of public institutions in the implementation of legislation</i></p>	<p><i>2.3.1 Number of stakeholders trained by the project , disaggregated by sex</i></p>	<p>0 (2021)</p>	<p>50 (2024)</p>	<p>Project Reports</p> <p>Progress</p>	<p>The Ministry for Environment is commit-</p>

	<i>under the Environment Chapter of the EU-MD Association Agreement (AA)</i>					ted as well as the relevant local institutions
--	--	--	--	--	--	--

3. IMPLEMENTATION ARRANGEMENTS

3.1. Implementation Modalities

The Commission will ensure that the EU appropriate rules and procedures for providing financing to third parties are respected, including review procedures, where appropriate, and compliance of the action with EU restrictive measures¹⁰.

3.1.1. Direct Management (Grants)

3.1.1.1 Grants: (direct management)

(a) Purpose of the grant(s)

The grant will contribute to the achievement of Specific Objective (Outcome) 1: Improved investment climate, trade opportunities, employability and conducive business environment for SMEs and concretely of Output 1.1 - SMEs are supported in a gender-sensitive way, including to seize new opportunities in high growth potential areas such as agriculture, industrial production, greening of the economy and digital markets and to have better access to finance.

Grants may be awarded for the purpose of implementing activities contributing to the achievement of any of the cross-cutting specific objectives. Such grants may be considered as complementing and integrating any of the activities already under implementation under any of the components of the present action.

(b) Type of applicants targeted

Targeted applicant will be a public body with proven experience and sufficient operational capacities to implement complex SMEs support Programmes.

(c) Justification of a direct grant

Under the responsibility of the Commission's authorising officer responsible, the grant may be awarded without a call for proposals to the Organisation for Entrepreneurship Development (ODA).

The envisaged entity has been selected using the following criteria:

- the nature of the action
- operational capacity
- value added

Under the responsibility of the Commission's authorising officer responsible, the recourse to an award of a grant without a call for proposals is justified because of the beneficiary's technical competence and specialisation, in particular its unique experience in implementing national SMEs support programmes and exceptional operational capacities (cf. Financial Regulation 2018, art. 195(f)).

3.1.1.2 Twinning (Direct management)

(a) Purpose of the Twinning(s)

The Twinning will contribute to the achievement of Specific Objective (Outcome) 2 - Increased awareness and capacity of the stakeholders to implement a Transformative Green Agenda also delivering key green ,

¹⁰ www.sanctionsmap.eu Please note that the sanctions map is an IT tool for identifying the sanctions regimes. The source of the sanctions stems from legal acts published in the Official Journal (OJ). In case of discrepancy between the published legal acts and the updates on the website it is the OJ version that prevails.

energy and resource efficient and eco-innovative projects as well as improved monitoring system for air quality and the environment and concretely of Output 2.3 - Increased capacity of public institutions in the implementation of legislation under the Environment Chapter of the EU-MD Association Agreement.

(b) Type of applicants targeted

Applicants will be EU Member State administrations or their mandated bodies.

3.1.2. Direct Management (Procurement)

The procurement will contribute to the achievement of Specific Objective 1 - Improved investment climate, trade opportunities, employability, and conducive business environment for SMEs and concretely of Output 1.2 Trade facilitation capacities of the Moldovan Customs service improved and preparatory work for the implementation of the Customs Single Window (SW) is supported.

3.1.3. Indirect Management with Pillar Assessed entities¹¹

3.1.3.1 A part of this action will be implemented in indirect management with the international organisation UNCTAD. This implementation entails the contribution to the achievement of Specific Objective (Outcome) 1 - Improved investment climate, trade opportunities, employability, and conducive business environment for SMEs and concretely of Output 1.2 Trade facilitation capacities of the Moldovan Customs service improved and preparatory work for the implementation of the Customs Single Window (SW) is supported.

The envisaged entity has been selected using the following criteria:

- the nature of the action which aims at achieving trade facilitation.
- operational capacity and experience required to implement the National Transit System software in line with the New Computerized Transit System.
- value added in terms of large previous experience in the Republic of Moldova and record of excellent collaboration with the Customs Service.

The United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) has been selected because the organisation meets the selection criteria. Output 1.2 will be achieved through the establishment of National Transit System (NTS) compatible with the NCTS. The NTS must be able to function with the existing Customs management system – ASYCUDA World developed by UNCTAD. Recently it was upgraded with UNCTAD's support which is a proof of their capacity to deal with complex IT systems. The development of the new system requires thorough knowledge of ASYCUDA World and full access to it, to which UNCTAD responds ideally. Besides, UNCTAD is implementing practically the same project in Georgia. Experience gained with it can provide a value added and namely shorter period of implementation and, potentially, lower costs. The established very good working relations between UNCTAD experts and the Customs service of the Republic of Moldova are an additional value added.

If negotiations with the above-mentioned entity fail, that part of this action may be implemented in direct management in accordance with the implementation modalities identified in section 3.1.2.

3.1.3.2 A part of this action may be implemented in indirect management with an entity(ies), which will be selected by the Commission's services using the following criteria:

¹¹ The signature of a contribution agreement with the chosen entity/ies is subject to the completion of the necessary pillar assessments

- proven knowledge and expertise in the agricultural area,
- operational and technical capacities required to efficiently deliver trainings and supplies,
- value added,
- transparency,
- absence of conflict of interest

The implementation by this(ese) entity(ies) entails strengthening the national capacities for residues monitoring in agri-food products (Output 1.3) and also the achievement of Specific Objective (Outcome 1) Improved investment climate, trade opportunities, employability and conducive business environment for SMEs.

The implementation entails provision of capacity building, training and coaching activities to local public authorities and entrepreneurs, communication and sensitisation activities, accreditation of laboratory methods and procurement of supplies.

If negotiations with the above-mentioned entity fail, that part of this action may be implemented in direct management in accordance with the implementation modalities identified in section 3.1.2.

3.1.3.3 A part of this action may be implemented in indirect management with an entity(ies), which will be selected by the Commission's services using the following criteria:

- operational capacity, especially in terms of outreach and interacting with local stakeholders
- value added in terms of thematic expertise on circular economy, climate change adaptation and mitigation and low-carbon eco-innovation

The implementation by this(ese) entity(ies) entails improving the necessary enabling socio-economic framework for a Green transition with the view of a Green Deal for Moldova (Output 2.1) and the deployment of pilot green projects on energy and eco-innovation with the view of attracting private investments(Output 2.2). It will also contribute to the achievement of Specific Objective (Outcome 2) Increased awareness and capacity of the stakeholders to implement a Transformative Green Agenda also delivering key green, energy and resource efficient and eco-innovative projects as well as improved monitoring system for air quality and the environment.

3.1.4. Changes from indirect to direct management (and vice versa) mode due to exceptional circumstances (one alternative second option)

The preferred implementation modality under section 3.1.3.1 and 3.1.3.2 is indirect management with international organisations. In the event that no agreement can be reached with the related international organisation, direct management (procurement) will be used as per section 3.1.2.

3.2. Scope of geographical eligibility for procurement and grants

The geographical eligibility in terms of place of establishment for participating in procurement and grant award procedures and in terms of origin of supplies purchased as established in the basic act and set out in the relevant contractual documents shall apply subject to the following provisions.

The Commission's authorising officer responsible may extend the geographical eligibility on the basis of urgency or of unavailability of services in the markets of the countries or territories concerned, or in other duly substantiated cases where application of the eligibility rules would make the realisation of this action impossible or exceedingly difficult (Article 28(10) NDICI-Global Europe Regulation).

3.3. Indicative Budget

Indicative budget components	EU contribution (amount in EUR)
Output 1.1 – Support for SMEs , composed of	
Grants (direct management) - section 3.1.1.1	N/A
Output 1.2 - Trade facilitation , composed of	
Procurement – section 3.1.2	N/A
Indirect management with UNCTAD - section 3.1.3.1	1 200 000
Output 1.3 - National capacities for residues monitoring in agri-food products , composed of	
Indirect management with an international organisation - section 3.1.3.2	1 500 000
Output 2.1 - Socio-economic framework for a green transition , composed of	
Indirect management with an entrusted entity – section 3.1.3.3	3 000 000
Output 2.2 - Deployment of pilot green projects on energy and eco-innovation , composed of	
Indirect management with an entrusted entity – section 3.1.3.3	7 000 000
Output 2.3 – Air quality and environment , composed of	
Grants (direct management) – cf. section 3.1.1.2	N/A
Total grants – section 3.1.1	12 000 000
Total procurement – section 3.1.2	200 000
Evaluation – section 4.2	100 000
Audit – section 4.3	
Communication and visibility – section 5	N/A
Totals	25 000 000

3.4. Organisational Set-up and Responsibilities

The Delegation of the European Union to the Republic of Moldova, represented by the relevant programme officers from the Delegation's Cooperation section, will be responsible for supervising the implementation of the projects.

The implementing entities will be responsible for the day-to-day management of the projects and mobilisation of all needed resources. The implementing entities will assist the project beneficiaries in establishing the Project Steering Committees to guide the project implementation. The Project Steering Committees will oversee and validate the overall direction and policy of the project (or other responsibilities to be specified). The implementing entity will report regularly to the Project Steering Committee, which will review the project progress and give guidance on key issues. The Project Steering Committees shall meet on a regular basis, indicatively once or twice a year. Ad-hoc meetings can be convened in case of need. The Project Steering

Committee shall be made up of representatives of key stakeholders. As part of its prerogative of budget implementation and to safeguard the financial interests of the Union, the EU Delegation may participate in the above governance structures set up for governing the implementation of the action.

As part of its prerogative of budget implementation and to safeguard the financial interests of the Union, the Commission may participate in the above governance structures set up for governing the implementation of the action.

4. PERFORMANCE MEASUREMENT

4.1. Monitoring and Reporting

The day-to-day technical and financial monitoring of the implementation of this action will be a continuous process, and part of the implementing partner's responsibilities. To this aim, the implementing partner shall establish a permanent internal, technical and financial monitoring system for the action and elaborate regular progress reports (not less than annual) and final reports. Every report shall provide an accurate account of implementation of the action, difficulties encountered, changes introduced, as well as the degree of achievement of its results (Outputs and direct Outcomes) as measured by corresponding indicators, sex-disaggregated as relevant, using as reference the logframe matrix.

The Commission may undertake additional project monitoring visits both through its own staff and through independent consultants recruited directly by the Commission for independent monitoring reviews (or recruited by the responsible agent contracted by the Commission for implementing such reviews).

Roles and responsibilities for data collection, analysis and monitoring:

- Baselines setting: Baselines, targets and sources of data have been defined in the logframe. These will be reconfirmed or amended if necessary at the time of the contracting. If needed, additional studies will be commissioned.
- Data collection and reporting: Data collection and reporting will be under the responsibility of the implementing partners.
- Monitoring & Evaluation (M&E) Capacities: M&E capacities of the partner country are strengthened through a dedicated intervention. While this action doesn't foresee specific support on M&E, it will certainly require active involvement of the country M&E system.
- Active and meaningful participation of stakeholders: This action has been designed based on consultations with a large group of stakeholders, including the Government, the business sector and the civil society. It is in line with many of the priorities identified as a result of the consultation and with Government strategies and programmes. Its successful implementation will be meaningful contribution to a resilient, sustainable and inclusive economic development of the Republic of Moldova. It will also pave the way to a fully-fledged green transition. It is thus expected that a large number of stakeholders will benefit from it and will be actively supporting it. Due care will be taken to raise awareness about the action and its benefits to ensure active stakeholders' participation.

4.2. Evaluation

Having regard to the importance of the action, a mid-term and final evaluation(s) will be carried out for this action or its components via independent consultants contracted by the Commission.

The mid-term evaluation will be carried out for problem solving, learning purposes, in particular with respect to the level of achievement of the outcomes.

The final evaluation will be carried out for accountability and learning purposes at various levels (including for policy revision), taking into account in particular the fact that follow up actions may be launched under some of the priorities.

The Commission shall inform the implementing partner at least 30 days in advance of the dates envisaged for the evaluation missions. The implementing partner shall collaborate efficiently and effectively with the evaluation experts, and inter alia provide them with all necessary information and documentation, as well as access to the project premises and activities.

The evaluation reports shall be shared with the partner country and other key stakeholders following the best practice of evaluation dissemination. The implementing partner and the Commission shall analyse the conclusions and recommendations of the evaluations and, where appropriate, in agreement with the partner country, jointly decide on the follow-up actions to be taken and any adjustments necessary, including, if indicated, the reorientation of the project.

Evaluation services may be contracted under a framework contract.

4.3. Audit and Verifications

Without prejudice to the obligations applicable to contracts concluded for the implementation of this action, the Commission may, on the basis of a risk assessment, contract independent audit or verification assignments for one or several contracts or agreements.

5. COMMUNICATION AND VISIBILITY

Communication and visibility is a contractual obligation for all entities implementing EU-funded external actions to advertise the European Union's support for their work to the relevant audiences.

To that end they must comply with the instructions given in the [*Communication and Visibility Requirements of 2018*](#) (as updated by the communication and visibility requirements in force under the current programming period 2021 - 2027), notably with regard to the use of the EU emblem and the elaboration of a dedicated communication and visibility plan, to be completed for every action at the start of implementation.

These obligations apply equally, regardless of whether the actions concerned are implemented by the Commission, the partner country (for instance, concerning the reforms supported through budget support), contractors, grant beneficiaries or entrusted entities. In each case, a reference to the relevant contractual obligations must be included in the respective financing agreement, procurement and grant contracts, and delegation agreements.

Communication and visibility measures may be funded from the amounts allocated to the action. For the purpose of enhancing the visibility of the EU and its contribution to this action, the Commission may sign or enter into joint declarations or statements, as part of its prerogative of budget implementation and to safeguard the financial interests of the Union. Visibility and communication measures should also promote transparency and accountability on the use of funds.

Effectiveness of communication activities on awareness about the action and its objectives as well as on EU funding of the action should be measured.

Implementing partners shall keep the Commission and concerned EU Delegation/Office fully informed of the planning and implementation of specific visibility and communication activities before work starts. Implementing partners will ensure adequate visibility of EU financing and will report on visibility and communication actions as well as the results of the overall action to the relevant monitoring committees.

ANNEX II - GENERAL CONDITIONS

Table of Contents

Part One: Provisions Applicable to Activities for which the Partner is the Contracting Authority	2
Article 1 - General principles	2
Article 2 - Deadline for the signature of contracts and agreements by the Partner	6
Article 3 – Exclusion and administrative sanctions.....	7
Article 4 - Partial delegation.....	8
Article 5 - Imprest component of the programme estimate.....	11
Article 6 – Pool fund managed by the Partner	13
Article 7 - Publication of information on procurement and grant contracts by the Partner	14
Article 8 - Recovery of funds	15
Article 9 - Financial claims under procurement and grant contracts.....	15
Article 10 - Cost overruns and ways of financing them	16
Part Two: Provisions Applicable to Budget Support	16
Article 11 - Policy dialogue.....	16
Article 12 - Verification of conditions and disbursement	16
Article 13 - Transparency of budget support.....	17
Article 14 - Recovery of budget support	17
Part Three: Provisions Applicable to this Action as a Whole, Irrespective of the Management Mode.....	17
Article 15 - Execution period and contracting deadline	17
Article 16 - Verifications and checks by the Commission, the European Anti-Fraud Office (OLAF) and the European Court of Auditors.....	18
Article 17 - Tasks of the Partner in fighting irregularities, fraud and corruption.....	18
Article 18 - Suspension of payments	19
Article 19 - Allocation of funds recovered by the Commission to the action	20
Article 20 - Right of establishment and residence.....	20
Article 21 - Tax and customs provisions and foreign exchange arrangements	21
Article 22 - Confidentiality	21
Article 23 - Use of studies	21
Article 24 - Consultation between the Partner and the Commission.....	21
Article 25 - Amendment of this Financing Agreement	22
Article 26 - Suspension of this Financing Agreement.....	22
Article 27 - Termination of this Financing Agreement	23
Article 28 - Dispute settlement arrangements	24

Part One: Provisions Applicable to Activities for which the Partner is the Contracting Authority

Article 1 - General principles

- 1.1 The purpose of Part One is to define the tasks entrusted to the Partner in indirect management as described in Annex I (Technical and Administrative Provisions) and to define the rights and obligations of the Partner and of the Commission in carrying out these tasks.

Part One shall apply to the tasks related to the EU contribution alone or in combination with the funds of the Partner or of a third party where such funds are implemented in joint co-financing, i.e. where they are pooled.

These tasks encompass the implementation by the Partner as contracting authority of procedures for the award of procurement contracts, grant contracts and contribution agreements as well as the awarding, signing and enforcing of the resulting procurement contracts, grant contracts and contribution agreements. For the purpose of Part One of this Financing Agreement, every reference to grant contracts shall also include contribution agreement and every reference to grant beneficiaries shall also include organisations having signed contribution agreements.

The designation of entities pertaining to the Partner's government or administrative structure and identified in Annex I (Technical and Administrative Provisions) to carry out certain tasks, does not qualify as sub-delegation. Such entities shall respect the rights and obligations laid down in Part One for the Partner as contracting authorities, while at the same time the Partner remains fully responsible for the fulfilment of the obligations stipulated in this Financing Agreement. References in the Financing Agreement to Partner also encompass those entities.

As contracting authority, the Partner shall act under partial delegation, except when it acts under the imprest component of a programme estimate or under a Partner managed pool fund:

- Under partial delegation, the Partner acts as contracting authority for procurement contracts, grant contracts, whereby the Commission controls ex ante all award procedures and executes all related payments to the contractors and grant beneficiaries;
- Under the imprest component of a programme estimate, the Partner acts as contracting authority for procurement and grant contracts, whereby it may, up to established thresholds, conduct procurement and grant award procedures without or with limited ex ante control of the Commission and execute payments to the contractors and grant beneficiaries, as well as in the context of direct labour.
- Under a Partner managed pool fund, the Partner acts as contracting authority for procurement contracts and grant contracts, whereby the Commission does not control ex ante any award procedure and the Partner executes all related payments to the contractors and grant beneficiaries.

Where the Partner is an ACP State and the action is financed by the EDF pursuant to Article 1.1

of the Special Conditions, the tasks entrusted shall be those listed in points (c) to (k) of the sixth subparagraph of Article 35(1) and in Article 35(2) of Annex IV to the ACP-EC Partnership Agreement

Where the Partner is an OCT and the action is financed by the EDF pursuant to Article 1.1 of the Special Conditions, the implementation of tasks entrusted shall also respect the conditions of Article 86(3) of Council Decision 2013/755/EU of 25 November 2013 on the association of the overseas countries and territories with the European Union (Overseas Association Decision).

- 1.2 The Partner shall remain responsible for the fulfilment of the obligations stipulated in this Financing Agreement even if it designates other entities identified in Annex I (Technical and Administrative Provisions) to carry out certain tasks. The Commission, in particular, reserves the right to suspend payments, and to suspend and/or terminate this Financing Agreement on the basis of the acts, omissions and/or situations of any designated entity.
- 1.3 The Partner shall set up and ensure the functioning of an effective and efficient internal control system. The Partner shall respect the principles of sound financial management, transparency, non-discrimination, visibility of the European Union in the implementation of the action and avoid situations of conflict of interest.

A conflict of interest exists where the impartial and objective exercise of the functions of any responsible person is compromised for reasons involving family, emotional life, political or national affinity, economic interest or any other direct or indirect personal interest.

Internal control system is a process aimed at providing reasonable assurance that operations are effective, efficient and economical, that the reporting is reliable, that assets and information are safeguarded, that fraud and irregularities are prevented, detected and corrected, and that risks relating to the legality and regularity of the financial operation are adequately managed, taking into account the multiannual character of the activities as well as the nature of the payments concerned.

In particular, where the Partner carries out payments under the imprest component of a programme estimate or in the framework of a Partner managed pool fund, the functions of the authorising and accounting officers shall be segregated and mutually incompatible and the Partner shall operate an accounting system that provides accurate, complete, reliable and timely information.

- 1.4 Outside the cases where the Partner applies its own (including in the case of a Partner managed pool fund, those agreed upon by the pool fund's donors) procedures and standard documents for the award of procurement contracts and grant contracts, the Partner shall conduct the award procedures and conclude the resulting contracts and agreements in the language of this Financing Agreement.
- 1.5 The Partner shall take the necessary measures to ensure the visibility of EU funding for the activities entrusted to it or for other activities under this action. These measures shall either be defined in Annex I (Technical and Administrative Provisions) or shall be agreed later between the Partner and the Commission.

These communication and information measures shall comply with the Communications and Visibility Requirements for EU External Actions laid down and published by the Commission, in force at the time of the measures.

- 1.6 Under partial delegation and under the imprest component of a programme estimate, the Partner shall keep all relevant financial and contractual supporting documents from the date of the entry into force of this Financing Agreement or as from an earlier date which is stipulated as the start date of cost eligibility in Article 6 of the Special Conditions for five years as from the end of the execution period, in particular, the following:

Procurement procedures:

- a. Forecast notice with proof of publication of the procurement notice and any corrigenda
- b. Appointment of shortlist panel
- c. Shortlist report (incl. annexes) and applications
- d. Proof of publication of the shortlist notice
- e. Letters to non-shortlisted candidates
- f. Invitation to tender or equivalent
- g. Tender dossier including annexes, clarifications, minutes of the meetings, proof of publication
- h. Appointment of the evaluation committee
- i. Tender opening report, including annexes
- j. Evaluation / negotiation report, including annexes and bids received¹
- k. Notification letter
- l. Supporting documents
- m. Cover letter for submission of contract
- n. Letters to unsuccessful candidates
- o. Award / cancellation notice, including proof of publication
- p. Signed contracts, amendments, riders and relevant correspondence

Calls for proposals and direct award of grants:

- a. Appointment of the evaluation committee
- b. Opening and administrative report including annexes and applications received²
- c. Letters to successful and unsuccessful applicants following concept note evaluation
- d. Concept note evaluation report

¹ Elimination of unsuccessful bids five years after the closure of the procurement procedure

² Elimination of unsuccessful applications three years after the closure of the grant procedure.

- e. Evaluation report of the full application or negotiation report with relevant annexes
- f. Eligibility check and supporting documents
- g. Letters to successful and unsuccessful applicants with approved reserve list following full application evaluation
- h. Cover letter for submission of grant contract
- 1. Award/cancellation notice with proof of publication
- j. Signed contracts, amendments, riders and relevant correspondence.

1.7 The Partner shall ensure an appropriate protection of personal data. Personal data means any information relating to an identified or identifiable natural person.

Personal data shall be:

- Processed lawfully, fairly and in a transparent manner in relation to the data subject;
- Collected for specified, explicit and legitimate purposes and not further processed in a manner that is incompatible with those purposes;
- Adequate, relevant and limited to what is necessary in relation to the purposes for which they are processed;
- Accurate and, where necessary, kept up to date;
- Processed in a manner that ensures appropriate security of the personal data and
- Kept in a form which permits identification of data subjects for no longer than is necessary for the purposes for which the personal data are processed. Personal data included in documents to be kept by the Partner in accordance with Article 16.1 has to be deleted once the deadline set out in Article 16.1 has expired.

Any operation involving the processing of personal data, such as collection, recording, organisation, storage, adaption or alteration, retrieval, consultation, use, disclosure, erasure or destruction, shall be based on rules and procedures of the Partner and shall only be done as far as it is necessary for the implementation of this Financing Agreement.

In particular, the Partner shall take appropriate technical and organisational security measures concerning the risks inherent in any such operation and the nature of the information relating to the natural person concerned, in order to:

- a) Prevent any unauthorised person from gaining access to computer systems performing such operations, and especially unauthorised reading, copying, alteration or removal of storage media; unauthorised data input as well as any unauthorised disclosure, alteration or erasure of stored information;
- b) Ensure that authorised users of an IT system performing such operations can access only the information to which their access right refers;
- c) Design its organisational structure in such a way that it meets the above requirements.

Article 2 - Deadline for the signature of contracts and agreements by the Partner

- 2.1 The procurement contracts and grant contracts shall be signed during the operational implementation period of this Financing Agreement.

When implementing a multi-donor Action, the procurement contracts and grant contracts shall be concluded within the contracting deadline set out in the Special Conditions or set out for the imprest component of the programme estimate.

When the Action is not a multi-donor Action, procurement contracts and grant contracts shall be concluded at the latest within three years of the entry into force of this Financing Agreement.

Additional procurement contracts and grant contracts resulting from an amendment to this Financing Agreement which increases the EU contribution shall be signed at the latest within three years of the entry into force of that amendment to this Financing Agreement, or for a multi-donor Action within the fixed contracting deadline for the additional EU contribution.

The three years-deadline for non-multi-donor Actions may not be extended, except when the action is financed by the EDF. In such cases, the extension shall be stipulated in Article 6 of the Special Conditions.

- 2.2 However, the following transactions may be signed at any time during the operational implementation period:

- a. amendments to procurement contracts and grant contracts already signed;
- b. procurement contracts and grant contracts to be concluded after early termination of existing procurement contracts and grant contracts;
- c. contracts relating to audit and evaluation, which may also be signed during the closure period;
- d. operating costs referred to in Article 5.1;

- 2.3 After expiry of the deadlines referred to in Article 2.1, the financial balance for the related activities entrusted to the Partner for which contracts have not been duly signed shall be decommitted by the Commission.

- 2.4 No such decommitment shall apply to the funds budgeted for audit and evaluations referred to in Article 2.2.c) or the operating costs referred to in Article 2.2.d).

Likewise, no such decommitment shall apply to any financial balance of the contingency reserve or to funds available again after early termination of a contract referred to in Article 2.2.b), which both may be used to finance contracts referred to in Article 2.2.

Article 3 – Exclusion and administrative sanctions

3.1 Exclusion criteria

- 3.1.1 When applying the procedures and standard documents laid down and published by the Commission for the award of procurement and grant contracts, the Partner shall accordingly ensure that no EU financed procurement or grant contract is awarded to an economic operator or grant applicant if the economic operator or grant applicant either itself, or a person having powers of representation, decision making or control over it, is in one of the exclusion situations provided for in the relevant procedures and standard documents of the Commission.
- 3.1.2 When applying its own (including, in the case of a Partner managed pool fund, those agreed upon by the pool fund's donors) procedures and standard documents for the award of procurement and grant contracts, the Partner shall adopt measures, in accordance with its own national legislation, to ensure that no EU financed procurement or grant contract is awarded to an economic operator or grant applicant if the Partner becomes aware that these entities:
- a) or persons having powers of representation, decision making or control over them, have been the subject of a final judgement or of a final administrative decision for fraud, corruption, involvement in a criminal organisation, money laundering, terrorist-related offences, child labour or trafficking in human beings;
 - b) or persons having powers of representation, decision making or control over them have been the subject of a final judgement or of a final administrative decision for an irregularity affecting the EU's financial interest;
 - c) are guilty of misrepresentation in supplying the information required as a condition of participation in the procedure or if they fail to supply this information;
 - d) have been the subject of a final judgment or of a final administrative decision establishing that the entities have created an entity under a different jurisdiction with the intention to circumvent fiscal, social or any other legal obligations of mandatory application in the jurisdiction of its registered office, central administration or principal place of business;
 - e) have been created with the intention described in point d) above as established by a final judgment or a final administrative decision.

The Partner may take into account, as appropriate and on its own responsibility, the information contained in the Commission's Early Detection and Exclusion System when awarding procurement and grant contracts. Access to the information can be provided through the liaison point(s) or via consultation to the Commission (European Commission, Directorate-General for Budget, Accounting Officer of the Commission, BRE2-13/505, B-1049 Brussels, Belgium and by email to BUDG-C01-EXCL-DB@ec.europa.eu in copy to the Commission address identified in Article 3 of the Special Conditions). The Commission may refuse payments to a contractor or grant beneficiary in an exclusion situation.

3.2 Information duty

The Partner shall inform the Commission when an economic operator or grant applicant is in a situation referred to in Article 3.1, or has committed irregularities and fraud, or has been found in serious breach of its contractual obligations.

3.3 Administrative sanctions

Where the Partner becomes aware of one of the situations referred to in Article 3.1 in the implementation of the tasks described in Annex I, the Partner shall, under the conditions of its national legislation, impose upon the economic operator or grant applicant, an exclusion from its future procurement or grant award procedures and/or a financial penalty proportional to the value of the contract concerned. Such financial penalties or exclusions shall be imposed following an adversarial procedure ensuring the right of defence of the person concerned.

The Partner may be exempted from the obligations under the first paragraph where:

- the Partner's national legislation does not allow to impose an exclusion and/or a financial penalty,
- the protection of the EU's financial interests requires to impose an administrative sanction within deadlines incompatible with the Partner's internal procedures,
- the imposition of an administrative sanction requires a mobilisation of resources beyond the Partner's means,
- its national legislation does not allow to exclude an economic operator from all EU financed award procedures.

In such cases, the Partner will notify its impediment to the Commission. The Commission may decide to impose to the economic operator or grant applicant an exclusion from future EU financed award procedures and/or a financial penalty between 2 % and 10 % of the total value of the contract concerned.

Article 4 - Partial delegation

Award procedures

- 4.1 The tasks shall be carried out by the Partner in accordance with the procedures and standard documents laid down and published by the Commission for the award of procurement contracts and grant contracts, in force at the time of the launch of the procedure in question.

Ex ante control

- 4.2 To allow ex ante control, the Partner shall submit tender dossiers and documents for calls for proposals, to the Commission for approval before launching invitations to tender and calls for proposals. Likewise, the Partner shall invite the Commission to the opening of tenders and proposals, and shall provide the Commission with copies of tenders and proposals received. The Partner shall notify the Commission of the results of the examination of tenders and proposals and shall submit the award proposal, as well as the draft procurement contracts and grant contracts to the Commission for approval.

During the implementation of the procurement contracts and grant contracts, the Partner shall equally submit draft addenda and draft administrative orders thereto, to the Commission for prior approval.

The Partner shall invite the Commission for provisional and final acceptance.

Report / Management Declaration

- 4.3 If Article 5 of the Special Conditions so provides, the report on the implementation of the tasks entrusted to the Partner shall follow the template provided in Annex III and the management

declaration shall follow the template provided in Annex IV. An independent external audit opinion on the management declaration, performed in accordance with internationally accepted auditing standards, does not have to be provided in this case as the Commission shall conduct the audits for this action. These audits will verify the truthfulness of the assertions made in the management declaration and the legality and regularity of the underlying transactions made.

Payment procedures

- 4.4 The Partner shall provide the Commission with the approved payment requests within the following deadlines, starting from the date of receipt of the payment request, not counting the periods of suspension of the time-limit for payment:
- (a) for pre-financing specified in the procurement contract and grant contract:
 - (i) 15 calendar days for an action financed under the Budget;
 - (ii) 30 calendar days for an action financed under the EDF;
 - b) 45 calendar days for other payments

The Commission shall act in accordance with Articles 4.9 and 4.10 within the period amounting to the time-limit for payment provided for in the procurement contract and grant contracts minus the above deadlines.

- 4.5 Upon receipt of a payment request from a contractor, or grant beneficiary, the Partner shall inform the Commission of its receipt and shall immediately examine whether the request is admissible, i.e. whether it contains the identification of that contractor or grant beneficiary, the contract or agreement concerned, the amount, the currency and the date. If the Partner concludes that the request is inadmissible, it shall reject it and inform the contractor or grant beneficiary of this rejection and of its reasons within 30 days of receipt of the request. The Partner shall also inform the Commission of this rejection and its reasons.
- 4.6 Upon receipt of an admissible payment request, the Partner shall examine whether a payment is due, i.e. whether all contractual obligations justifying the payment have been fulfilled, including examining a report, where applicable. If the Partner concludes that a payment is not due, it shall inform the contractor or grant beneficiary thereof and of the reasons. The dispatch of this information suspends the time-limit for payment. The Commission shall receive a copy of the information so dispatched. The Commission shall also be informed of the reply or corrective action of the contractor or grant beneficiary. That reply or action aimed at correcting the non-compliance with its contractual obligations shall restart the time-limit for payment. The Partner shall examine this reply or action pursuant to this paragraph.
- 4.7 If the Commission disagrees with the Partner's conclusion that a payment is not due, it shall inform the Partner thereof. The Partner shall re-examine its positions and, if it concludes that the payment is due, it shall inform thereof the contractor or grant beneficiary. The suspension of the time-limit for payment shall be lifted upon dispatch of this information. The Partner shall also inform the Commission. The Partner shall further proceed as provided for in Article 4.8.

If disagreement between the Partner and the Commission persists, the Commission may pay the undisputed part of the invoiced amount provided that it is clearly separable from the disputed

amount. It shall inform the Partner and the contractor or grant beneficiary of this partial payment.

- 4.8 Where the Partner concludes that the payment is due, it shall transfer the payment request and all necessary accompanying documents to the Commission for approval and payment. It shall provide an overview of how many days of the time-limit for payment are left and of all periods of suspension of this time-limit.
- 4.9 After transfer of the payment request pursuant to Article 4.8, if the Commission concludes that the payment is not due, it shall inform the Partner and, in copy, the contractor or grant beneficiary thereof and of the reasons. Informing the contractor or grant beneficiary shall have the effect of suspending the time-limit for payment, as provided for in the contract concluded. A reply or corrective action of the contractor or grant beneficiary shall be treated by the Partner in accordance with Article 4.6.
- 4.10 Where the Partner and the Commission conclude that the payment is due, the Commission shall execute the payment.
- 4.11 Where late-payment interest is due to the contractor or grant beneficiary, it shall be allocated between the Partner and the Commission pro rata to the days of delay in excess of the time limits stipulated in Article 4.4, subject to the following:
- (a) the number of days used by the Partner is calculated from the date of the registration of an admissible payment request referred to in Article 4.6 to the date of the transfer of the request to the Commission referred to in Article 4.8 and from the date of information by the Commission referred to Article 4.9 to the following transfer of the request to the Commission referred to in Article 4.8. Any period of suspension of the time-limit for payment shall be deducted.
 - (b) the number of days used by the Commission is calculated from the date following that of transfer of the request by the Partner referred to in Article 4.8 to the date of payment and from the date of transfer to the date of informing the Partner pursuant to Article 4.9.
- 4.12 Any circumstances unforeseen by the above procedure shall be solved in a spirit of cooperation between the Partner and the Commission by analogy to the above provisions while respecting the contractual relations of the Partner with the contractor or grant beneficiary.
- Where feasible, one party shall cooperate at the request of the other party in providing useful information for the assessment of the payment request, even before the payment request is formally transferred to or returned from the first party.
- 4.13 A procurement contract or grant contract which has not given rise to any payment within two years of its signature shall be automatically terminated and its funding shall be decommitted, except in case of litigation before judicial courts or arbitral bodies.

Article 5 - Imprest component of the programme estimate

Application

- 5.1 The programme estimate is a document laying down the programme of activities to be carried out and the human and material resources required, the corresponding budget and the detailed technical and administrative implementing arrangements for the execution of these operational activities over the operational implementation period of this Financing Agreement.

The programme estimate implementing the Financing Agreement must respect the procedures and standard documents concerning programme estimates laid down by the Commission, in force at the time of the adoption of the programme estimate in question.

The body implementing those operational activities within the programme estimate, may be the central government of the Partner itself (central operations) or a commissioned public law or private law body with a public-service mission (public commissioned operations) or, under EDF only, a private law body without a public-service mission on the basis of a service contract (private commissioned operations).

The programme estimate shall have an imprest component and may have a component of specific commitments.

Under the component of specific commitments, Article 4 shall apply.

Under the imprest component of the programme estimate, the implementing body may, up to established thresholds, conduct procurement and grant award procedures without or with limited ex ante control of the Commission and execute payments to the contractors and grant beneficiaries, as well as in the context of direct labour.

Direct labour relates to the operational activities which the implementing body executes directly using staff it employs and/or its existing resources (machinery, equipment, other inputs).

The operating costs incurred by the implementing body may be eligible for EU financing under the imprest component of the programme estimate. If so, they shall be eligible for EU financing during the entire duration of the execution period of this Financing Agreement, unless an earlier start of cost eligibility is stipulated in Article 6 of the Special Conditions. Operating costs are costs of the implementing body incurred in carrying out implementation tasks and include local staff, utilities (e.g. water, gas, and electricity), rental of premises, consumables, maintenance, short-term business trips and fuel for vehicles. They shall not include procurement of vehicles or of any other equipment, or any operational activity. Such ordinary operating costs may be charged and paid in accordance with the implementing body's own procedures.

Award procedures

- 5.2 Under the imprest component of the programme estimate, the implementing body may carry out, totally or partially, the award procedures for procurement and grant contracts in accordance with its own procedures and standard documents, to the extent that prior evidence is obtained by the Commission that the Partner's implementing body:

- ensures the functioning of an effective and efficient internal control system, and
- applies appropriate rules and procedures for procurement and/or grants.

To the extent that no such evidence is obtained, the award procedures for procurement and grant contracts shall be carried out by the implementing body in accordance with the procedures and standard documents laid down and published by the Commission, in force at the time of the launch of the procedure in question.

Ex ante control

- 5.3 Under the imprest component, unless the Technical and Administrative Arrangements of the programme estimate stipulate otherwise, the implementing body shall submit to the Commission for prior approval, the tender dossiers and proposals for award decision of procurement contracts whose value exceeds 100,000 EUR, as well as all guidelines for applications and proposals for award decisions of grant contracts, which follow the procedures and standard documents laid down and published by the Commission.

In addition to the record-keeping obligations laid down in Article 1.6 of these General Conditions, the Partner shall, during the same period, keep all relevant financial and contractual supporting documents.

Management declaration

- 5.4 The Partner shall submit to the Commission annually, by the date stipulated in Article 6 of the Special Conditions, a management declaration signed by the Partner using the template in Annex IV.

An independent external audit opinion on the management declaration, performed in accordance with internationally accepted auditing standards, does not have to be provided in this case as the Commission shall conduct the audits for this action. These audits will verify the truthfulness of the assertions made in the management declaration and the legality and regularity of the underlying transactions made.

Payments

- 5.5 The Commission shall transfer the first pre-financing instalment, upon signature of the programme estimate by all parties, within 60 calendar days where the programme estimate is financed by the EDF and 30 calendar days where it is financed from the EU Budget,

The Commission shall pay the further pre-financing instalments within 60 calendar days of receiving and approving the payment request and its reports.

Late-payment interest shall be due pursuant to the applicable Financial Regulation. The time-limit for the payment may be suspended by the Commission by informing the Partner, at any time during the period referred to above, that the payment request cannot be met, either because

the amount is not due or because the appropriate supporting documents have not been produced. If information which puts in doubt the eligibility of expenditure appearing in a payment request comes to the notice of the Commission, the Commission may suspend the time-limit for the payment for the purpose of further verification, including an on-the-spot check, in order to ascertain, prior to payment, that the expenditure is indeed eligible. The suspension and the reasons for it shall be communicated to the Partner as soon as possible. The time-limit for the payment shall resume once the missing supporting documents have been provided or the payment request has been corrected.

- 5.6 The Commission shall make payments to a bank account opened at a financial institution accepted by the Commission.
- 5.7 The Partner shall guarantee that funds paid by the Commission can be identified in this bank account.
- 5.8 Transfers in euro shall, if necessary, be converted into the Partner's national currency as and when payments have to be made by the Partner, at the bank rate in force on the day of payment by the Partner.

Article 6 – Pool fund managed by the Partner

Application

- 6.1 The Partner managing a pool fund, may be eligible for an EU Contribution to that pool fund, to the extent that prior evidence is obtained by the Commission that the managing entity within the Partner:
- ensures the functioning of an effective and efficient internal control system,
 - uses an accounting system that provides accurate, complete and reliable information in a timely manner;
 - is subject to an independent external audit, performed in accordance with internationally accepted auditing standards by an audit service functionally independent of the entity or person concerned;
 - applies appropriate rules and procedures for procurement and grants;
 - ensures the ex post publication of information on recipients; and
 - ensures a reasonable protection of personal data.

Award procedures

- 6.2 As regards the EU Contribution to a Partner managed pool fund, the managing entity within the Partner shall carry out the tasks in accordance with its own procedures and standard documents for the award of procurement and grant contracts, or with those agreed upon among the donors.

Implementation

- 6.3 As regards the EU Contribution to a Partner managed pool fund, in addition to the rights and obligations already laid down in these General Conditions, further rules detailed in Annex V to the Financing Agreement shall apply to the Partner for the implementation of the EU Contribution to the pool fund.

Article 7 - Publication of information on procurement and grant contracts by the Partner

- 7.1 The Partner undertakes to publish each year in a dedicated and easily accessible place of its internet site, for each procurement and grant contract for which it is contracting authority under the imprest component of the programme estimate referred to in Article 5 and the pool funds referred to in Article 6, its nature and purpose, the name and locality of the contractor (contractors in case of a consortium) or grant beneficiary (grant beneficiaries in case of a multi-beneficiary grant), as well as the amount of the contract.

The locality of a natural person shall be a region at NUTS2 level. The locality of a legal person shall be its address.

If such internet publication is impossible, the information shall be published by any other appropriate means, including the official journal of the Partner.

Article 6 of the Special Conditions shall stipulate the location, on the internet or otherwise, of the place of publication; reference shall be made to this location in the dedicated place of the internet site of the Commission.

- 7.2 Education support and direct financial support to natural persons most in need shall be published anonymously and in an accumulated manner by category of expenditure.

Names of natural persons shall be replaced by "natural person" two years after publication. The name of a legal entity containing that of a natural person involved in this entity shall be treated as a natural person's name.

Publication of names of natural persons shall be waived if such publication risks violating their fundamental rights or damaging their commercial interests.

The Partner shall present a list of data to be published on natural persons with any justifications for proposed waivers of publication to the Commission which must grant prior authorisation to this list. Where necessary, the Commission shall complete the locality of the natural person limited to a region at NUTS2 level.

- 7.3 Publication of the procurement and grant contracts concluded (i.e. signed by the Partner and the contractor or grant beneficiary) during the reporting period shall take place within six months following the date for submitting the report pursuant to Article 6 of Special Conditions.
- 7.4 Publication of contracts may be waived if such publication risks harming the commercial interests of contractors or grant beneficiaries. The Partner shall present a list with such justifications to the Commission which must grant prior authorisation to such publication waiver.

- 7.5 Where the Commission carries out payments to contractors or grant beneficiaries pursuant to Article 4, it shall ensure the publication of information on procurement contracts and grant contracts according to its rules.

Article 8 - Recovery of funds

- 8.1 The Partner shall take any appropriate measures to recover the funds unduly paid.

Amounts unduly paid and recovered by the Partner, amounts from financial guarantees lodged on the basis of procurement and grant award procedures, amounts from financial penalties imposed by the Partner, as well as damages awarded to the Partner shall be returned to the Commission.

- 8.2 Without prejudice to the above responsibility of the Partner to recover funds unduly paid, the Partner agrees that the Commission may, in accordance with the provisions of the Financial Regulation applicable and this Financing Agreement, formally establish an amount as being unduly paid under procurement contracts and grant contracts financed under Part One and proceed to its recovery by any means on behalf of the Partner, including by offsetting the amount owed by the contractor or grant beneficiary against any of its claims against the EU and by forced recovery before the competent courts.
- 8.3 To this end, the Partner shall provide to the Commission all the documentation and information necessary. The Partner hereby empowers the Commission to carry out the recovery in particular by calling on a guarantee of a contractor or grant beneficiary of which the Partner is the contracting authority or by offsetting the funds to be recovered against any amounts owed to the contractor or grant beneficiary by the Partner as contracting authority and financed by the EU under this or another Financing Agreement or by forced recovery before the competent courts.
- 8.4 The Commission shall inform the Partner that the recovery proceedings have been initiated (including where necessary before a national court).
- 8.5 Where the Partner is a grant beneficiary of an entity with which the Commission concluded a contribution agreement, the Commission may recover funds from the Partner which are due to the entity but which the entity was not able to recover itself.

Article 9 - Financial claims under procurement and grant contracts

The Partner undertakes to confer with the Commission before taking any decision concerning a request for compensation made by a contractor or grant beneficiary and considered by the Partner to be justified in whole or in part. The financial consequences may be borne by the EU only where the Commission has given its prior authorisation. Such prior authorisation is also required for any use of funds committed under the present Financing Agreement to cover costs arising from disputes relating to contracts.

Article 10 - Cost overruns and ways of financing them

- 10.1 Individual overruns of the budget headings of the activities implemented by the Partner shall be dealt with by reallocating funds within the overall budget, in accordance with Article 25 of these General Conditions.
- 10.2 Wherever there is a risk of overrunning the amount foreseen for the activity implemented by the Partner, the Partner shall immediately inform the Commission and seek its prior authorisation for the corrective activities planned to cover the overrun, proposing either to scale down the activities or to draw on its own or other non-EU resources.
- 10.3 If the activities cannot be scaled down, or if the overrun cannot be covered either by the Partner's own resources or other resources, the Commission may, at the Partner's duly substantiated request, decide to grant additional EU financing. Should the Commission take such a decision, the excess costs shall be financed, without prejudice to the relevant EU rules and procedures, by the release of an additional financial contribution to be set by the Commission. This Financing Agreement shall be amended accordingly.

Part Two: Provisions Applicable to Budget Support

Article 11 - Policy dialogue

The Partner and the EU commit to engage in a regular constructive dialogue at the appropriate level on the implementation of this Financing Agreement.

Where the Partner is an ACP State and this action is financed under the EDF pursuant to Article 1.1 of the Special Conditions, this dialogue may form a part of the broader political dialogue provided for in Article 8 of the ACP-EC Partnership Agreement.

Article 12 - Verification of conditions and disbursement

- 12.1. The Commission shall verify the conditions for the payment of the tranches of the budget support component, as identified in Annex I (Technical and Administrative Provisions).
- Where the Commission concludes that the conditions for payment are not fulfilled, it shall inform the Partner thereof without undue delay.
- 12.2. Disbursement requests submitted by the Partner shall be eligible for EU financing provided that they are in accordance with the provisions set out in Annex I (Technical and Administrative Provisions) and that they are submitted during the operational implementation period.
- 12.3. The Partner shall apply its national foreign exchange regulations in a nondiscriminatory manner to all disbursements of the budget support component.

Article 13 - Transparency of budget support

The Partner hereby agrees to the publication by the Commission, of this Financing Agreement and any amendment thereof, including by electronic means, and of such basic information on the budget support which the Commission deems appropriate. Such publication shall not contain any data in violation of the EU laws applicable to the protection of personal data.

Article 14 - Recovery of budget support

All or part of the budget support disbursements may be recovered by the Commission, with due respect to the principle of proportionality, if the Commission establishes that payment has been vitiated by a serious irregularity attributable to the Partner, in particular if the Partner provided unreliable or incorrect information, or if corruption or fraud was involved.

Part Three: Provisions Applicable to this Action as a Whole, Irrespective of the Management Mode

Article 15 - Execution period and contracting deadline

15.1 The execution period of this Financing Agreement shall comprise two periods:

- an operational implementation period, in which the operational activities of the action are carried out. This period shall start on the entry into force of this Financing Agreement or on the date stipulated in the Special Conditions and end with the opening of the closure period.
- a closure period, during which final audit and evaluation are carried out and contracts and the programme estimate for the implementation of this Financing Agreement are technically and financially closed. The duration of this period is stipulated in Article 2.3 of the Special Conditions. It starts after the end of the operational implementation period.

These periods shall be reflected in the agreements to be concluded by the Partner and by the Commission in the implementation of this Financing Agreement, in particular in contribution agreements and procurement and grant contracts.

15.2 Costs related to the operational activities shall be eligible for EU financing only if they have been incurred during the operational implementation period; the costs incurred before the entry into force of this Financing Agreement shall not be eligible for EU financing unless provided otherwise in Article 6 of the Special Conditions. Costs related to final audits and evaluation, to closure activities and operating costs referred to in Article 5.1 shall be eligible until the end of the closure period.

15.3 Any balance remaining from the EU contribution shall be automatically decommitted no later than six months after the end of the execution period.

15.4 In exceptional and duly substantiated cases, a request may be made for the extension of the operational implementation period or the closure period, as well as correlatively of the execution period. If agreed upon, the Financing Agreement shall be amended accordingly.

- 15.5 Article 2 of these General Conditions shall apply to procurement contracts, grant contracts and contribution agreements awarded by the Commission as contracting authority with the exception of the last subparagraph of Article 2.1.

Article 16 - Verifications and checks by the Commission, the European Anti-Fraud Office (OLAF) and the European Court of Auditors

- 16.1 The Partner shall assist and support the verifications and checks carried out by the Commission, OLAF and the European Court of Auditors at their request.

The Partner agrees to the Commission, OLAF and the European Court of Auditors conducting documentary and on-the-spot controls on the use made of EU financing under the activities under this Financing Agreement and carrying out a full audit, if necessary, on the basis of supporting documents of accounts and accounting documents and any other documents relating to the financing of the activities, throughout the duration of this Financing Agreement and for five years from the end of the execution period.

- 16.2 The Partner also agrees that OLAF may carry out on-the-spot checks and verifications in accordance with the procedures laid down by EU law for the protection of the EU's financial interests against fraud and other irregularities.

To that end, the Partner shall grant officials of the Commission, OLAF and the European Court of Auditors and their authorised agents access to sites and premises at which operations financed under this Financing Agreement are carried out, including their computer systems, and to any documents and computerised data concerning the technical and financial management of those operations, and to take every appropriate measure to facilitate their work. Access by authorised agents of the Commission, OLAF and the European Court of Auditors shall be granted on conditions of strict confidentiality with regard to third parties, without prejudice to public law obligations to which they are subject. Documents must be accessible and filed in a manner permitting easy inspection, the Partner being bound to inform the Commission, OLAF or the European Court of Auditors of the exact location at which they are kept.

- 16.3 The checks and audits described above shall also apply to contractors, grant beneficiaries, organisations having signed contribution agreements and subcontractors who have received EU financing.
- 16.4 The Partner shall be notified of on the spot missions by agents appointed by the Commission, OLAF or the European Court of Auditors.

Article 17 - Tasks of the Partner in fighting irregularities, fraud and corruption

- 17.1 The Partner shall immediately inform the Commission of any element brought to its attention which arouses suspicions of irregularities, fraud or corruption and of any measure taken or planned to deal with them.
- 17.2 The Partner shall ensure and check regularly that the actions financed from the budget are effectively carried out and implemented correctly. It shall take appropriate measures to prevent,

detect and correct irregularities and fraud and where necessary, bring prosecutions and recover funds unduly paid.

"Irregularity" shall mean any infringement of this Financing Agreement, implementing contracts and programme estimate or of EU law resulting from an act or omission by anyone who has, or would have, the effect of prejudicing the funds of the EU, either by reducing or losing revenue owed to the EU, or by an unjustified item of expenditure.

"Fraud" shall mean any intentional act or omission concerning:

- the use or presentation of false, incorrect or incomplete, statements or documents which has as its effect the misappropriation or wrongful retention of funds from the general budget of the EU or the EDF;
- non-disclosure of information in violation of a specific obligation, with the same effect;
- the misapplication of such funds for purposes other than those for which they are originally granted.

17.3 The Partner undertakes to take every appropriate measure to prevent, detect and punish any practices of active or passive corruption during the implementation of the Financing Agreement.

"Passive corruption" shall mean the deliberate action of an official, who, directly or through an intermediary, requests or receives advantages of any kind whatsoever, for himself or for a third party, or accepts a promise of such an advantage, to act or refrain from acting in accordance with his duty or in the exercise of his functions in breach of his official duties, which has, or would have, the effect of harming the EU's financial interests.

"Active corruption" shall mean the deliberate action of whosoever promises or gives, directly or through an intermediary, an advantage of any kind whatsoever to an official, for himself or for a third party, to act or refrain from acting in accordance with his duty or in the exercise of his functions in breach of his official duties, which has, or would have, the effect of harming the EU's financial interests.

17.4 If the Partner does not take appropriate measures to prevent fraud, irregularities and corruption, the Commission may adopt precautionary measures including the suspension of this Financing Agreement.

Article 18 - Suspension of payments

18.1 Without prejudice to the suspension or termination of this Financing Agreement according to Articles 26 and 27, respectively, the Commission may suspend payments partially or fully, if:

- a) the Commission has established or has serious concerns that, on the basis of information it received, and needs to verify, the Partner has committed substantial errors, irregularities or fraud in the procurement and grant award procedure or in the implementation of the action, or the Partner has failed to comply with its obligations under this Financing Agreement, including obligations regarding the implementation of the Communication and Visibility plan;

- b) the Commission has established or has serious concerns that, on the basis of information it received, and needs to verify, the Partner has committed systemic or recurrent errors, irregularities, fraud or breach of obligations under this or other Financing Agreements, provided that those errors, irregularities, fraud or breach of obligations have a material impact on the implementation on this Financing Agreement or call into question the reliability of the Partner's internal control system or the legality and regularity of the underlying expenditure;
 - c) the Commission suspects that the Partner committed substantial errors, irregularities, fraud or breach of obligations in the procurement and grant award procedure or in the implementation of the action and needs to verify whether they have occurred.
 - d) it is necessary to prevent significant damage to the financial interests of the EU.
- 18.2 The Commission shall immediately inform the Partner about the suspension of payments and of the reasons for this suspension.
- 18.3 The suspension of payments shall have the effect of suspending payment time-limits for any payment request pending.
- 18.4 In order to resume payments the Partner shall endeavour to remedy the situation leading to the suspension as soon as possible and shall inform the Commission of any progress made in this respect. The Commission shall, as soon as it considers that the conditions for resuming payments have been met, inform the Partner thereof.

Article 19 - Allocation of funds recovered by the Commission to the action

Where the action is financed under the EDF, amounts unduly paid and recovered by the Commission, amounts from financial guarantees lodged on the basis of procurement and grant award procedures, amounts from financial penalties imposed, as well as damages awarded to the Commission shall be allocated to this action.

Article 20 - Right of establishment and residence

- 20.1 Where justified by the nature of the procurement contract, grant contract or contribution agreement, the Partner shall entitle natural and legal persons participating in invitations to tender for works, supply or service contracts or calls for proposals and organisations expected to sign contribution agreements with a provisional right of establishment and residence in the Partner's territory(ies). This right shall remain valid for one month after the contract is awarded.
- 20.2 The Partner shall also entitle procurement contractors, grant beneficiaries, organisations having signed contribution agreements and natural persons whose services are required for the performance of this action and members of their families with similar rights during the implementation of the action.

Article 21 - Tax and customs provisions and foreign exchange arrangements

21.1 The Partner shall apply to procurement contracts, grants contracts and contribution agreements financed by the EU the most favoured tax and customs arrangements applied to States or international development organisations with which it has relations.

Where the Partner is an ACP State, account shall not be taken of arrangements applied by it to the other ACP States or to other developing countries for the purpose of determining the most-favoured-State treatment.

21.2 Where a Framework Agreement is applicable, which includes more detailed provisions on this subject, these provisions shall apply as well.

Article 22 - Confidentiality

22.1 The Partner agrees that documents and information related to the Action and held by any entity may be forwarded to the Commission, by that entity, for the sole purpose of implementing this or another Financing Agreement.

22.2 Without prejudice to Article 16 of these General Conditions, the Partner and the Commission shall preserve the confidentiality of any document, information or other material directly related to the implementation of this Financing Agreement that is classified as confidential.

22.3 The Parties shall obtain each other's prior written consent before publicly disclosing such information.

22.4 The Parties shall remain bound by the confidentiality until five years after the end of the execution period.

22.5 The Partner shall also comply with the obligations under Article 1.7 where the Commission provides personal data to the Partner, for example in the context of procedures and contracts managed by the Commission.

Article 23 - Use of studies

The contract related to any study financed under this Financing Agreement shall include the right for the Partner and for the Commission to use the study, to publish it and to disclose it to third parties.

Article 24 - Consultation between the Partner and the Commission

24.1 The Partner and the Commission shall consult each other before taking any dispute relating to the implementation or interpretation of this Financing Agreement further pursuant to Article 28 of these General Conditions.

24.2 Where the Commission becomes aware of problems in carrying out procedures relating to management of this Financing Agreement, it shall establish all necessary contacts with the Partner to remedy the situation and take any steps that are necessary.

24.3 The consultation may lead to the amendment, suspension or termination of this Financing Agreement.

- 24.4 The Commission shall regularly inform the Partner of the implementation of activities described in Annex I which do not fall under Parts One and Two of these General Conditions.

Article 25 - Amendment of this Financing Agreement

- 25.1 Any amendment of this Financing Agreement shall be made in writing, including an exchange of letters.
- 25.2 If the request for an amendment comes from the Partner, the latter shall submit that request to the Commission at least three months before the amendment is intended to enter into force, except in cases which are duly substantiated by the Partner and accepted by the Commission. In the exceptional cases of an adjustment of the objectives of the action and/or an increase in the EU contribution, such request shall be submitted at least six months before the amendment is intended to enter into force.
- 25.3 If the adjustment both does not significantly affect the objectives of the activity implemented pursuant to Part One of these General Conditions, and if it concerns matters of detail which do not affect the technical solution adopted, and if it does not include the reallocation of funds, or if it concerns reallocations of funds for an amount equivalent to the amount of the contingency reserve, the Partner shall inform the Commission of the adjustment and its justification in writing as soon as possible and may apply that adjustment.
- 25.4 The use of the contingency reserve provided for an action shall be subject to the Commission's prior written approval.
- 25.5 Where the Commission considers that the Partner ceases to perform satisfactorily the tasks entrusted pursuant to Article 1.1 of these General Conditions and without prejudice to Articles 26 and 27 of these General Conditions, the Commission may decide to retake the tasks entrusted from the Partner in order to continue the implementation of the activities on behalf of the Partner after informing the latter in writing.

Article 26 - Suspension of this Financing Agreement

- 26.1 The Financing Agreement may be suspended in the following cases:
- The Commission may suspend the implementation of this Financing Agreement if the Partner breaches an obligation under this Financing Agreement.
 - The Commission may suspend the implementation of this Financing Agreement if the Partner breaches any obligation set under the procedures and standard documents referred to in Articles 1, 4, 5 and 6 of these General Conditions.
 - The Commission may suspend this Financing Agreement if the Partner breaches an obligation relating to respect for human rights, democratic principles and the rule of law, in serious cases of corruption or if the Partner is guilty of grave professional misconduct proven by any justified means. Grave professional misconduct is to be understood as any of the following:
 - a violation of applicable laws or regulations or ethical standards of the profession to which a person or entity belongs, or
 - any wrongful conduct of a person or entity which has an impact on its professional

credibility where such conduct denotes wrongful intent or gross negligence.

- This Financing Agreement may be suspended in cases of force majeure, as defined below. "Force majeure" shall mean any unforeseeable and exceptional situation or event beyond the parties' control which prevents either of them from fulfilling any of their obligations, not attributable to error or negligence on their part (or the part of their contractors, agents or employees) and proves insurmountable in spite of all due diligence. Defects in equipment or material or delays in making them available, labour disputes, strikes or financial difficulties cannot be invoked as force majeure. A party shall not be held in breach of its obligations if it is prevented from fulfilling them by a case of force majeure of which the other party is duly informed. A party faced with force majeure shall inform the other party without delay, stating the nature, probable duration and foreseeable effects of the problem, and take any measure to minimise possible damage. Neither of the Parties shall be held liable for breach of its obligations under this Financing Agreement if it is prevented from fulfilling them by force majeure, provided it takes measures to minimise any possible damage.
 - In cases such as crisis or change of position at national level (e.g. on its policy priorities).
- 26.2 The Commission may suspend this Financing Agreement without prior notice.
- 26.3 The Commission may take any appropriate precautionary measure before suspension takes place.
- 26.4 When the suspension is notified, the consequences for the on-going procurement and grant contracts, contribution agreements and programme estimate shall be indicated.
- 26.5 A suspension of this Financing Agreement is without prejudice to the suspension of payments and termination of this Financing Agreement by the Commission in accordance with Article 18 and 27 of the General Conditions.
- 26.6 The parties shall resume the implementation of the Financing Agreement once the conditions allow with the prior written approval of the Commission. This is without prejudice to any amendments of this Financing Agreement which may be necessary to adapt the action to the new implementing conditions, including, if possible, the extension of the operational implementation period, or the termination of this Financing Agreement in accordance with Article 27.

Article 27 - Termination of this Financing Agreement

- 27.1. If the issues which led to the suspension of this Financing Agreement have not been resolved within a maximum period of 180 days, either party may terminate this Financing Agreement at 30 days' notice.
- 27.2. Without prejudice to Article 27.1 above, if at any time, the Commission believes that the purpose of this Financing Agreement can no longer effectively or appropriately be performed, this Financing Agreement may be terminated by serving (30) thirty days written motivated notice.
- 27.3. This Financing Agreement shall be automatically terminated, if no implementing contract has been signed within the deadlines of Article 2.

27.4 The consequences of such terminations on the ongoing activities may be analysed, where relevant, and determined on a case by case basis.

Article 28 - Dispute settlement arrangements

28.1 Any dispute concerning this Financing Agreement which cannot be settled within a six-month period by the consultations between the parties provided for in Article 24 of these General Conditions may be settled by arbitration at one of the parties' request.

Where the Partner is an ACP State or an ACP regional body or organisation and this action is financed under the EDF, the dispute shall be submitted, prior to arbitration and after the consultations provided for in Article 24 of these General Conditions, to the ACP-EC Council of Ministers, or, between its meetings, to the ACP-EC Committee of Ambassadors, pursuant to Article 98 of the ACP-EC Partnership Agreement. If the Council or Committee does not succeed in settling the dispute, either party may request settlement of the dispute by arbitration in accordance with Articles 28.2, 28.3 and 28.4.

28.2 Each party shall designate an arbitrator within 30 days of the request for arbitration. Failing that, either party may ask the Secretary-General of the Permanent Court of Arbitration (The Hague) to designate a second arbitrator. The two arbitrators shall in their turn designate a third arbitrator within 30 days. Failing that, either party may ask the Secretary-General of the Permanent Court of Arbitration to designate the third arbitrator.

28.3 The procedure laid down in the Permanent Court of Arbitration Optional Rules for Arbitration Involving International Organisations and States shall apply. The arbitrators' decisions shall be taken by a majority within a period of three months.

28.4 Each party shall be bound to take the measures necessary for the application of the arbitrators' decision.

ACORDUL DE FINANȚARE

CONDIȚII SPECIALE

Comisia Europeană, denumită în continuare „**Comisia**”, acționând în numele Uniunii Europene, denumită în continuare „**UE**”,

pe de o parte, și

Guvernul Republicii Moldova, denumit în continuare „**Partenerul**”, reprezentat de Ministerul Finanțelor,

pe de altă parte,

convin după cum urmează:

Articolul 1 – Tipul acțiunii

- 1.1. UE este de acord să finanțeze, iar partenerul este de acord să accepte finanțarea următoarelor acțiuni:

UE pentru redresare și reziliență

NDICI-GEO-NEAR/2021/43052 – OPSYS Act-60722 în legătură cu JAD.956852

Această acțiune este finanțată din bugetul UE în temeiul următorului act de bază: Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională – Europa Globală.

- 1.2. Costul total estimat al acestei acțiuni este de 25 000 000,00 EUR, iar contribuția maximă a UE la această acțiune este stabilită la 25 000 000,00 EUR.
- 1.3. Partenerul nu cofinanțează acțiunea.

Articolul 2 – Perioada de executare

- 2.1. Perioada de executare a prezentului Acord de Finanțare, astfel cum este definită la articolul 15 din Anexa II (Condiții generale), începe la data intrării în vigoare a prezentului Acord de Finanțare și se încheie la 96 luni de la această dată.
- 2.2. Durata perioadei operaționale de punere în aplicare este stabilită la 72 luni.
- 2.3. Durata perioadei de finalizare este stabilită la 24 luni.

Articolul 3 – Destinatari

Toate comunicările privind punerea în aplicare a prezentului Acord de Finanțare se fac în scris, se referă în mod expres la această acțiune, astfel cum este identificată la articolul 1.1 din prezentele Condiții speciale, și se trimit la următoarele adrese:

a) pentru Comisie

DI Jānis MAŽEIKS
Șeful Delegației UE în Republica Moldova
10, Mitropolit Petru Movila Str.
MD-2004 Chișinău
Republica Moldova

b) pentru Partener

DI Dumitru BUDIANSCHI
Ministrul Finanțelor a Republicii Moldova
Constantin Tănase 7 str.
MD-2005 Chișinău
Republica Moldova

Articolul 4 – punctul de contact OLAF

Punctul de contact al partenerului care are competențele adecvate de a coopera direct cu Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) pentru a facilita activitățile operaționale ale OLAF este:

Domnul Valeriu CUPCEA,
Șeful Direcției Cooperare Internațională,
Centrul Național Anticorupție;
198, Bd Stefan cel Mare., MD-2004, Chișinău, Republica Moldova
Tel.: + 373 22 257 351
Mobil: + 373 797 43 505
E-mail: valeriu.cupcea@cna.md

Articolul 5 – Anexe

5.1. Prezentul Acord de Finanțare este alcătuit din:

(a) prezentele Condiții speciale;

(b) Anexa I: Dispoziții tehnice și administrative, care detaliază obiectivele, rezultatele preconizate, activitățile, metodele de punere în aplicare și bugetul prezentei acțiuni;

(c) Anexa II: Condiții generale;

(d) Anexa III: Model de raportare – nu se aplică prezentului Acord de Finanțare și nu este parte la acesta.

(e) Anexa IV: Model de declarație de gestiune – nu se aplică prezentului Acord de Finanțare și nu este parte la acesta.

5.2. În cazul unui conflict între, pe de o parte, dispozițiile Anexelor și, pe de altă parte, dispozițiile prezentelor Condiții speciale, acestea din urmă prevalează. În cazul unui conflict între, pe de o parte, dispozițiile Anexei I (Dispoziții tehnice și administrative) și, pe de altă parte, dispozițiile Anexei II (Condiții generale), acestea din urmă prevalează.

Articolul 6 – Dispoziții de derogare de la anexa II (Condiții generale) sau de completare a acesteia

Articolele 18, 19, 25.3, 25.4 și 25.5 din Anexa II (Condiții generale) nu se aplică acelor activități încredințate unei entități în temeiul Anexei I la prezentul Acord de Finanțare.

În cazul în care partenerul este beneficiarul grantului unei organizații internaționale sau al unei agenții naționale însărcinate de Comisie cu acțiunea, articolele 1.3 și 1.5. 1.6, 8.2, 8.3, 8.4 și 8.5 din Anexa II (Condiții generale) se aplică activităților finanțate de UE ale partenerului.

Articolul 7 – Intrarea în vigoare

Prezentul Acord de Finanțare intră în vigoare la data semnării sale de către ultima parte.

Întocmit în două exemplare originale, un exemplar fiind înmănat Comisiei și unul partenerului.

În cazul partenerului:

DI Dumitru BUDIANSCHI

Ministrul Finanțelor
a Republicii Moldova

Semnătura:

Data:

În cazul Comisiei:

DI Lawrence MEREDITH

Director pentru Vecinătate de Est și
Consolidarea Instituțiilor
Direcția Generală Vecinătate și Negocieri
privind Extinderea

Semnătura:

Data:

ANEXA 1: Dispoziții legale și administrative

1. SINTEZĂ

1.1. Tabel recapitulativ al acțiunilor

1. Titlu CRIS/OPSYS Actul de bază	UE pentru redresare și reziliență Măsura anuală în favoarea Republicii Moldova pentru anul 2021 Numărul CRIS: NDICI-GEO-NEAR/2021/43052 – OPSYS Act-60722 în legătură cu JAD.956852 Finanțat în cadrul Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională (NDICI)
2. Inițiativa Echipa Europa	Nu
3. Zona beneficiară a acțiunii Contractat	Acțiunea se desfășoară în Republica Moldova.
4. Document de programare	Programul indicativ multianual (PIM) 2021-2027 pentru Republica Moldova ¹
5. Legătura cu obiectivele relevante ale PDM/rezultatele preconizate	Prioritatea 1: O economie rezilientă, sustenabilă și integrată Prioritatea 3: Reziliența în materie de mediu și reziliența la schimbările climatice Prioritatea 5: Societăți reziliente, echitabile și favorabile incluziunii
DOMENII PRIORITARE ȘI INFORMAȚII SECTORIALE	
6. Domeniu (domenii) prioritar (e), sectoare	Industrie (321), Reglementări privind politicile comerciale (331), Protecția generală a mediului (410)
7. Obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD)	<u>Principalele ODD:</u> ODD 8: Promovarea unei creșteri economice susținute, favorabile incluziunii și sustenabile, a ocupării forței de muncă depline și productive, precum și a muncii decente pentru toți <u>Alte ODD semnificative (până în 9) și, după caz, ținte:</u> SGD 1: Eradicarea sărăciei sub toate formele sale ODD 5: Realizarea egalității de gen și emanciparea femeilor ODD 9: Construirea unei infrastructuri reziliente, promovarea unei industrializări incluzive și durabile și încurajarea inovării ODD 3: O stare bună de sănătate și bunăstare ODD 7: Energie curată și la prețuri accesibile

¹ C(2022)4323 final – 29.06.2022

	ODD 11: Orașe și comunități durabile ODD 12: Consum și producție responsabile ODD 13: Întreprinderea unor acțiuni urgente pentru combaterea schimbărilor climatice și a efectelor acestora ODD 16: Promovarea unor societăți pașnice și favorabile incluziunii pentru o dezvoltare durabilă, asigurarea accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și favorabile incluziunii, la toate nivelurile ODD 17: Consolidarea mijloacelor de punere în aplicare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă (tehnologie, comerț)			
8 a) Codul (codurile) DAC	Codul CAD principal – sector – procent 32130 – dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri) 27 % Subcodul 2 – procent sectorial 33110 – politica comercială și managementul administrativ 10 % Subcodul 3 – procent sectorial 15110 – politica în sectorul public și managementul administrativ 12 % Subcodul 4 – procent sectorial 41010 – politica de mediu și managementul administrativ 51 %			
8 b) Canalul principal de livrare	42000 – Comisia Europeană			
9. Obiective	☐ Migrație ☒ Clima ☐ Incluziune socială și dezvoltare umană ² ☒ Egalitatea de gen ☐ Biodiversitate ☐ Drepturile omului, democrația și guvernarea			
10. Markerii (din formularul DAC)	Obiectivul general de politică	Nevizate	Obiectiv semnificativ	Obiectivul principal
	Dezvoltarea participării/buna guvernare	☐	☐	☒
	Asistența pentru mediu	☐	☐	☒
	Egalitatea de gen și capacitatea femeilor și a fetelor	☐	☒	☐
	Dezvoltarea comerțului	☐	☐	☒
	Sănătatea reproductivă, maternă, a nou-născuților și a copilului	☒	☐	☐
	Reducerea riscului de dezastre	☐	☒	☐

² În ceea ce privește vecinătatea, activitățile legate de educație sunt marcate ca parte a obiectivului „Incluziune socială și dezvoltare umană”, în conformitate cu orientările privind programarea NDICI-GE.

	Includerea persoanelor cu Dizabilități	☐	☒	☐
	Nutriție	☐	☒	☐
	Markerii Convenției de la Rio	Nevizate	Obiectiv semnificativ	Obiectivul principal
	Diversitatea biologică	☒	☐	☐
	Combaterea deșertificării	☒	☐	☐
	Atenuarea schimbărilor climatice	☐	☐	☒
	Adaptarea la schimbările climatice	☐	☐	☒
11. Markerii interni	Obiective de politică	Nevizate	Obiectiv semnificativ	Obiectivul principal
	Digitalizarea Etichete: conectivitatea digitală guvernanța digitală antreprenoriatul digital crearea de locuri de muncă servicii digitale pentru competențe digitale/alfabetizare digitală	☐	☒ ☒ ☒ ☒ ☒ ☒	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
	<u>Conectivitatea</u> Etichete: transport people2peopleenergie conectivitatea digitală	☒	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
	Migrația	☐	☒	☐
	Reducerea inegalităților	☐	☒	☐
	COVID-19	☐	☒	☐
INFORMAȚII BUGETARE				
12. Sumele în cauză	Linia bugetară: 14.020111 – vecinătatea estică Costul total estimat: 25 000 000 EUR Suma totală a contribuției de la bugetul UE: 25 000 000 EUR			
MANAGEMENTUL ȘI PUNEREA ÎN APLICARE				
13. Modalități de punere în aplicare (tipul de finanțare și	Modul de funcționare a proiectului Management direct prin: — Granturi			

modul de gestionare)	— Twinning — Achiziții publice Management indirect cu entitatea (entitățile) care urmează să fie selectată (selectate) în conformitate cu criteriile prevăzute în secțiunea 3.1.3.
-----------------------------	---

1.2. Rezumatul acțiunii

Această acțiune va contribui la o dezvoltare economică rezilientă, durabilă și favorabilă incluziunii în Republica Moldova (denumită în continuare „Moldova”) și va deschide calea către o tranziție verde autonomă pentru Republica Moldova.

Acțiunile propuse vor oferi sprijin pentru punerea în aplicare a următoarelor două priorități, stabilite în Programul indicativ multianual 2021-2027 Uniunea Europeană – Republica Moldova³.

Prioritatea A: „O economie rezilientă, durabilă și integrată”:

- Sprijinirea IMM-urilor, în special în zonele rurale și a celor deținute de femei, și asigurarea unui acces mai bun la finanțare pentru acestea. Acest lucru se va realiza prin contribuția financiară la programele naționale relevante de sprijinire a IMM-urilor și la Platforma de investiții pentru vecinătate (PIV).
- Îmbunătățirea climatului de afaceri prin facilitarea comerțului, sprijinind aderarea Republicii Moldova la Convenția privind un regim de tranzit comun, pe baza software-ului de fază 5 al noului sistem computerizat de tranzit (NCTS).
- Creșterea capacităților naționale de monitorizare a reziduurilor din produsele agroalimentare, ceea ce va duce la creșterea siguranței alimentare, a cererii și a accesului pe piață, cu efecte pozitive asupra economiei naționale.

Prioritatea B: „Reziliența în materie de mediu și climă”:

- Sprijinirea unei agende verzi transformatoare pentru Republica Moldova, pe baza Pactului verde european⁴, pentru a oferi un cadru solid pentru dezvoltarea unei economii ecologice și durabile. Acțiunea va intensifica inițiativele ecologice anterioare încununate de succes în vederea asigurării unor condiții favorizante esențiale, precum și a sensibilizării și a creșterii capacității în ceea ce privește economia circulară, energia și schimbările climatice.
- Sprijinirea punerii în aplicare a inițiativelor ecologice și a proiectelor ecoinovatoare, inclusiv în vederea atragerii de investiții private. Această acțiune va facilita, de asemenea, parteneriatele și, eventual, va testa noi modele de afaceri de-a lungul abordării bazate pe economia circulară în ceea ce privește lanțurile valorice și tehnologiile ecologice inovatoare.
- Sprijin pentru consolidarea capacității instituțiilor publice în ceea ce privește punerea în aplicare a legislației în temeiul capitolului privind mediul din Acordul de asociere UE-Moldova (AA), demonstrând mai multe beneficii conexe ale combaterii poluării.

Acțiunea este aliniată la politicile și obiectivele naționale, astfel cum sunt definite în documente-cheie, cum ar fi Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2030”⁵ și proiectul unui nou document de politică privind managementul calității aerului.

Aceste eforturi sunt conforme cu Agenda de Asociere (AA) 2021-2027 (care urmează să fie adoptată), cu Planul de redresare economică pentru Moldova și cu documentul de lucru comun al serviciilor Comisiei din

³ Urmează să fie adoptată în prima jumătate a anului 2022

⁴ COM (2019) 640 din 11.12.2019

⁵ Republica Moldova GD. Nr. 377/2020

2. DESCRIEREA ACȚIUNII

2.1. Obiective și realizări preconizate

Obiectivul general (impactul) al acestei acțiuni este de a contribui la o dezvoltare economică rezilientă, sustenabilă și favorabilă incluziunii, precum și de a deschide calea către o tranziție verde de sine stătătoare pentru Republica Moldova.

De asemenea, va spori reziliența Moldovei pentru a răspunde nevoilor urgente ale autorităților centrale și locale din Republica Moldova, precum și ale populației care rezultă sau ar putea rezulta din situația de război în urma agresiunii Rusiei împotriva Ucrainei.

Obiectivul (obiectivele) specific (e) (rezultate) al (e) acestei acțiuni trebuie:

1. Îmbunătățirea climatului de investiții, oportunităților comerciale, capacității de angajare și a mediului de afaceri favorabil IMM-urilor;
2. Creșterea gradului de conștientizare și a capacității părților interesate de a pune în aplicare Agenda Verde Transformatoare, realizând, de asemenea, proiecte esențiale ecologice, eficiente din punct de vedere energetic și din punctul de vedere al utilizării resurselor și eco-inovatoare, precum și un sistem îmbunătățit de monitorizare a calității aerului și a mediului.

Având în vedere consecințele în desfășurare și imprevizibile ale războiului inițiat de Federația Rusă în Ucraina, obiectivele specifice (Rezultatele) ale acestei acțiuni sunt, de asemenea,

3. Abordarea nevoilor imediate ale populației afectate de războiul din Ucraina:
 - consolidarea rezilienței Moldovei pentru a face față situațiilor de criză, cum ar fi afluxul mare de refugiați, ca urmare a războiului din Ucraina, prin dezvoltarea de infrastructuri pentru salubritate, hrană, adăpost și pentru a permite tranzitul ordonat al persoanelor care doresc să părăsească Moldova;
 - abordarea nevoilor victimelor conflictului armat din Ucraina care sunt stabilite temporar în Moldova, pentru a beneficia de standarde socioeconomice minime;
 - combaterea migrației neregulamentare și a strămutării forțate cauzate de conflictul armat.
4. Consolidarea rezilienței și consolidarea capacităților de răspuns la impacturile generate de război:
 - consolidarea capacităților de răspuns la securitatea cibernetică și la securitatea informațiilor, precum și la amenințările hibride prin contribuția la un mediu digital rezilient, în conformitate cu standardele și principiile privind drepturile omului;
 - consolidarea rezilienței economice și sprijinirea persoanelor, comunităților, instituțiilor și țărilor să se redreseze rapid în urma șocurilor conflictului armat;
 - consolidarea rezilienței societății, inclusiv sprijinirea combaterii dezinformării și prin promovarea unui mediu propice pentru mass-media, societatea civilă și sprijinirea persoanelor strămutate în interiorul țării și a refugiaților;

⁶ Documentul SWD (2021) 186 final.

- contribuția la consolidarea rezilienței energetice a țării prin refacerea și consolidarea capacității sale de producție, inclusiv prin consolidarea securității energetice și a diversificării surselor de energie;
- consolidarea rezilienței instituțiilor la nivel național și local și promovarea cooperării internaționale, inclusiv sprijinirea integrării europene.

Rezultatele care urmează să fie obținute prin această acțiune care contribuie la obiectivele specifice (rezultate) corespunzătoare sunt:

- 1.1 IMM-urile sunt sprijinite într-un mod care ia în considerare dimensiunea de gen, inclusiv în ceea ce privește valorificarea de noi oportunități în domenii cu potențial de creștere ridicat, cum ar fi agricultura (în ceea ce privește adaptarea la consecințele schimbărilor climatice, agricultura sustenabilă și soluțiile bazate pe natură în utilizarea terenurilor), producția industrială, ecologizarea economiei și piețele digitale, precum și accesul îmbunătățit la finanțare;
- 1.2 Îmbunătățirea capacităților de facilitare a comerțului ale serviciului vamal din Republica Moldova și sprijinirea lucrărilor pregătitoare pentru punerea în aplicare a ghișeului unic vamal (SW);
- 1.3 Creșterea capacităților naționale de monitorizare a reziduurilor în produsele agroalimentare;
- 2.1 a fost instituit cadrul socioeconomic necesar pentru o tranziție verde în vederea unei tranziții verzi pentru Moldova;
- 2.2 implementarea de proiecte-pilot ecologice privind energia și ecoinovarea în vederea atragerii de investiții private;
- 2.3 creșterea capacității instituțiilor publice în ceea ce privește punerea în aplicare a legislației în temeiul capitolului privind mediul din Acordul de asociere UE-Moldova (AA).

2.2. Activități indicative

În ceea ce privește prioritatea A – O economie rezilientă, sustenabilă și integrată

În cadrul realizărilor, 1.1 de IMM-uri sunt sprijinite într-un mod care iau în considerare dimensiunea de gen, inclusiv pentru a profita de noi oportunități în domenii cu potențial de creștere ridicat, cum ar fi agricultura, producția industrială, ecologizarea economiei și piețele digitale, precum și pentru a avea un acces îmbunătățit la finanțare.

- Cofinanțarea programelor naționale sectoriale de sprijin pentru IMM-uri, care iau în considerare dimensiunea de gen, pe care organizația le pune în aplicare;
- Dialogul politic cu ME și sprijinul financiar pentru punerea în aplicare a Strategiei pentru o economie favorabilă incluziunii, sustenabilă și digitală până în 2030 și a programului aferent de sprijinire a IMM-urilor.
- Sprijin financiar pentru beneficiarii selectați în cadrul programelor naționale, în urma unor proceduri competitive, îmbunătățind astfel accesul la finanțare, cu accent pe femeile antreprenoare din sectoarele în care acestea sunt subreprezentate;
- Partenerul de implementare va oferi beneficiarilor granturilor cursuri de formare personalizate, cu accent pe femeile antreprenoare din sectoarele în care acestea sunt subreprezentate.

Această acțiune va contribui la inițiativa emblematică PEI 1: „Sprijinirea unei economii sustenabile, inovatoare, ecologice și competitive”

În cadrul obiectivului 1.2, capacitățile de facilitare a comerțului ale Serviciului Vamal din Republica Moldova s-au îmbunătățit, iar lucrările pregătitoare pentru punerea în aplicare a ghișeului unic pentru vămi (SW) sunt sprijinite

- Dezvoltarea Sistemului Național de Tranzit (NTS) compatibil cu NCTS;
- Cursuri de formare pentru funcționarii vamali pentru a-i pregăti să lucreze cu sistemul și să îl mențină după perioada de garanție;
- STN vor fi testate timp de un an. După perioada de testare, Comisia va evalua conformitatea cu NCTS și va certifica că țara poate adera la CTC pe baza noului sistem.
- Va fi lansat un studiu defezabilitate privind ghișeul unic în domeniul vamal.

Această acțiune va contribui la inițiativa emblematică PEI 2 „Stimularea comerțului UE-Moldova”

În cadrul producției 1.3 au crescut capacitățile naționale de monitorizare a reziduurilor din produsele agroalimentare

- Achiziționarea de echipamente de laborator (ANSA Laboratoarele centrale de referință pentru siguranța alimentară, fitosanitară și sănătatea animală veterinară);
- Formarea personalului implicat în testarea/punerea în aplicare a metodelor (laborator, inspector);
- Validarea și acreditarea metodelor.
- Elaborarea procedurii de întreținere a echipamentelor achiziționate, gestionarea consumabilelor, formarea continuă a personalului de laborator;
- Elaborarea/revizuirea planurilor anuale de monitorizare a reziduurilor;
- Comunicarea și sensibilizarea operatorilor din sectorul alimentar, având în vedere, de asemenea, Strategia UE „De la fermă la consumator”⁷.

Această acțiune va contribui la inițiativa emblematică PEI 1: „Sprijinirea unei economii sustenabile, inovatoare, ecologice și competitive”

În ceea ce privește prioritatea B „Reziliența mediului și a climei”

În cadrul Rezervei 2.1 Cadrul socioeconomic necesar pentru o tranziție verde pentru Moldova

Activități posibile:

- Crearea de platforme ale părților interesate care să permită o tranziție verde și în vederea stabilirii unor rezerve de proiecte (și anume platforme ale părților interesate privind eficiența energetică și utilizarea eficientă a resurselor, economia circulară, sursele regenerabile de energie, schimbările climatice și bioeconomia);
- Crearea unui mecanism instituțional de coordonare pe mai multe niveluri privind politicile economice, de afaceri și de mediu (și anume, Alianța pentru o tranziție verde);
- Să ofere sprijin tehnic pentru a completa cadrul favorabil pentru a facilita introducerea de stimulente bazate pe piață care vor reduce cu succes poluarea și emisiile de GES și care vor genera venituri fiscale pentru promovarea investițiilor verzi;
- Furnizarea de asistență tehnică pentru promovarea sustenabilității și a activităților de ecologizare [de exemplu, sistemul de management de mediu și audit (EMAS) pentru îmbunătățirea performanței de

⁷ Documentul COM (2020) 381 final.

mediu și de dezvoltare sustenabilă a organizațiilor și instituțiilor publice, a sistemului de etichetare ecologică sau a achizițiilor publice ecologice];

- Sensibilizarea factorilor de decizie, a mediului academic, a sectorului privat, a mass-mediei și a cetățenilor cu privire la agenda transformatoare ecologică și la nevoia de adaptare la consecințele schimbărilor climatice (inclusiv lipsa de acțiune), cu un accent deosebit pe aspectele de gen, precum și pe copii și tineri; dezvoltarea unor comportamente de consum sustenabile/sensibilizarea cu privire la schimbările climatice, amprenta de carbon și alegerile consumatorilor
- Activități de colaborare în rețea și sprijin tehnic pentru a crea un mediu propice pentru parteneriate ecologice și locuri de muncă verzi, în care sustenabilitatea, inovarea, digitalizarea, justiția de mediu și socială sunt pietrele de temelie;
- Crearea de capacități la nivel național, sectorial și privat pentru a promova și a promova agenda de dezvoltare ecologică în Moldova.
- Sensibilizarea cu privire la adaptarea la schimbările climatice, eventual unele proiecte-pilot privind adaptarea în orașe/o analiză a rezilienței la schimbările climatice a infrastructurii existente și planificate.
- Finanțarea participării Moldovei la platformele/programele UE de schimb de cunoștințe legate de schimbările climatice/legătura dintre sănătate și schimbările climatice.

Această acțiune va contribui la inițiativa emblematică PEI 3: „Creșterea eficienței energetice”

În cadrul realizării 2.2 – Implementarea de proiecte-pilot ecologice în domeniul energiei și al ecoinovării în vederea atragerii de investiții private

Va fi sprijinită punerea în aplicare a celor mai relevante proiecte care decurg din conductele dezvoltate în cadrul platformelor părților interesate. Abordarea preferată va fi facilitarea parteneriatelor public-privat (PPP) în vederea atragerii de investiții private și, în același timp, abordarea principalelor provocări de mediu.

Activități posibile:

- Crearea de PPP pentru a extinde utilizarea tehnologiilor și sistemelor de energie din surse regenerabile în domeniile-cheie ale țării, cu scopul de a contribui la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.
- Demonstrarea unor abordări inovatoare în materie de salubritate pentru a reduce poluarea în districtele cele mai expuse;
- Să creeze noi modele de afaceri de-a lungul lanțului valoric al economiei circulare și în conformitate cu abordarea privind producția curată și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, asigurând, de asemenea, integrarea dimensiunii de gen;
- Să pună în aplicare cele mai relevante proiecte care decurg din rezervă și în vederea atragerii de investiții private;
- Să furnizeze primele stații pilot ale sistemului moldovenesc de monitorizare a calității aerului, precum și să sprijine punerea în aplicare a unor tehnologii/echipamente inovatoare pentru a reduce poluarea aerului.

Această acțiune va contribui la inițiativa emblematică PEI 3: „Creșterea eficienței energetice”

În cadrul realizării 2.3 – Creșterea capacității instituțiilor publice de a pune în aplicare legislația în temeiul capitolului privind mediul din Acordul de asociere UE-MD (AA).

În ceea ce privește calitatea aerului și mediul, se va acorda sprijinul necesar pentru a spori capacitatea părților interesate relevante, precum și pentru a contribui la înființarea primelor stații automate ale rețelei pentru monitorizarea calității aerului.

Activități posibile:

- Consolidarea capacităților operatorilor, ale sectoarelor private și ale funcționarilor publici în ceea ce privește aplicarea și punerea în aplicare a principiilor și cerințelor legislației de mediu;
- Sunt puse în aplicare activități de consolidare a capacităților pentru părțile interesate și autoritățile publice relevante, asigurându-se că egalitatea de gen este, de asemenea, abordată.

2.3. Integrare

Rezultatul evaluării riscurilor climatice (CRA) (relevant pentru proiecte și/sau intervenții specifice în cadrul unui proiect).

Examinarea efectuată de agențiile de rating de credit a concluzionat că această acțiune nu prezintă niciun risc sau prezintă un risc scăzut (nu este necesară o evaluare suplimentară). Aspectele de mediu vor fi abordate în cursul elaborării proiectelor.

Egalitatea de gen și capacitatea femeilor și a fetelor.

În conformitate cu codurile CAD al OCDE privind egalitatea de gen identificate în secțiunea 1.1, această acțiune este etichetată drept G1. Acest lucru implică faptul că principiile egalității de gen și capacității femeilor sunt obiective semnificative ale acestei acțiuni.

Principiul egalității de gen va fi integrat în activitățile legate de sprijinirea IMM-urilor. O proporție minimă a beneficiarilor femei va fi stabilită în obiectivele indicatorilor care trebuie atinse. Femeile reprezintă 33,9 % dintre antreprenorii din Moldova (2018). Aceasta se traduce prin segregare profesională de gen pe piața forței de muncă.

Prin urmare, acțiunea va avea un impact direct asupra femeilor ca principali beneficiari finali. Punerea în aplicare a acestei acțiuni va fi ghidată de principiile și obiectivele Planului de acțiune al UE pentru egalitatea de gen III⁸. Rezultatele și rezultatele acțiunii vor fi defalcate în funcție de gen. Mai precis, toate datele referitoare la persoane vor fi colectate cu dezagregare în funcție de sex, iar impactul acțiunii asupra statutului bărbaților și femeilor va fi analizat.

Drepturile omului

În punerea în aplicare a programului se va aplica abordarea bazată pe drepturile omului, care se va baza pe principiile bunei guvernante, egalității și incluziunii grupurilor defavorizate din punct de vedere social sau economic.

Dizabilitate

În conformitate cu codurile CAD al OCDE pentru persoanele cu handicap identificate în secțiunea 1.1, această acțiune este etichetată ca D1. Acest lucru implică faptul că incluziunea persoanelor cu handicap este un obiectiv semnificativ al acestei acțiuni.

Democrația

Aspectele legate de consolidarea capacităților acestui program se vor axa pe sprijinirea și consolidarea angajamentului Guvernului Republicii Moldova față de principiile administrației publice elaborate de Comisia Europeană în strânsă cooperare cu OCDE/SIGMA.

Sensibilitatea la conflicte, pacea și reziliența

⁸ Planul de acțiune al UE pentru egalitatea de gen (GAP) III este o comunicare comună a Comisiei Europene și a Înalțului Reprezentant JOIN (2020) 17 final.

Sensibilitatea la conflicte a acțiunii va fi asigurată prin alocarea unei părți din buget activităților care permit regiunii Transnistria să beneficieze de sprijinul acestei acțiuni prin aplicarea abordării UE privind măsurile de consolidare a încrederii.

Reducerea riscului de dezastre

Reducerea riscului de dezastre va fi abordată în cadrul priorității B din perspectiva adaptării la schimbările climatice, în conformitate cu Cadrul de la Sendai. Activitățile de consolidare a capacităților vor include, de asemenea, reducerea riscurilor de dezastre ca parte a transformării ecologice sistemice.

Alte considerații, dacă este cazul

Inovarea va fi încurajată. Ar trebui utilizată, pe cât posibil, o abordare participativă pentru a integra beneficiarii finali în procesul de modernizare. Inovarea va fi, de asemenea, încurajată în punerea în aplicare a activităților concrete ale acestei acțiuni (de exemplu, modele de afaceri inovatoare, inclusiv digitalizarea, produse și servicii inovatoare, noi piețe de vânzare, metode de predare inovatoare etc.).

2.1. Logica de Intervenție

Logica de intervenție care stă la baza acestei acțiuni este următoarea:

Impact: Să contribuie la o dezvoltare economică rezilientă, sustenabilă și favorabilă incluziunii, precum și să asigure tranziția verde pentru Republica Moldova.

Ipoteze

Pentru ca lanțul de rezultate să fie valid, trebuie să fie îndeplinite următoarele condiții externe necesare și pozitive:

Ipoteze din rezultatul 1:

- Există o voință politică de a îmbunătăți climatul de afaceri, de a pune în aplicare AA/ZLSAC și de a continua să sprijine sectorul IMM-urilor.
- Ipoteze în cadrul realizărilor 1.1, 1.2 și 1.3:
 - Există programe naționale relevante de sprijinire a IMM-urilor;
 - Disponibilitatea și capacitatea disponibilă a serviciului vamal de a pune în aplicare NTS compatibil cu NCTS;
 - Serviciul vamal colaborează cu asistența tehnică furnizată pentru elaborarea ghișeului unic în domeniul vamal;
 - Resursele financiare și umane ale laboratoarelor sunt majorate în consecință pentru a asigura capacitățile de testare (în special pentru metodele nou acreditate, echipamentele achiziționate).

Ipoteze din rezultatul 2:

- Există voința politică de a adopta o agendă verde transformatoare pentru Republica Moldova;
- Ministerele și instituțiile de resort relevante sunt cooperante și deschise pentru a sprijini schimbările.

Ipoteze specifice în cadrul realizărilor 2.1 și 2.2:

- Principalele părți interesate sunt deschise să primească informații și capacități;
- Nu există obstacole ascunse în calea mecanismelor de coordonare interinstituțională.

Ipoteze specifice în cadrul realizărilor 2.3:

- Ministerul Mediului este angajat, precum și instituțiile locale relevante.

Logica de intervenție care stă la baza acestei acțiuni este că acțiunea va contribui la impact, deoarece următoarele trei rezultate se vor materializa ca urmare a punerii sale în aplicare cu succes:

Rezultatul 1: Îmbunătățirea climatului de investiții, a oportunităților comerciale, a capacității de inserție profesională și a mediului de afaceri favorabil IMM-urilor

Rezultatul 1 va fi realizat prin realizarea următoarelor patru realizări:

Obiectivul 1.1 de IMM-uri sunt sprijinite într-un mod care ține seama de dimensiunea de gen, inclusiv pentru a profita de noi oportunități în domenii cu potențial de creștere ridicat, cum ar fi agricultura, producția industrială, ecologizarea economiei și piețele digitale și pentru a avea un acces mai bun la finanțare

Realizările 1.1 se vor realiza prin sprijinul financiar acordat programelor naționale de sprijinire a IMM-urilor, astfel cum se descrie în secțiunea 2.2 de mai sus. Cel puțin 600 de IMM-uri, inclusiv cel puțin 250 de IMM-uri deținute de femei, vor primi sprijin prin granturi în urma unor proceduri competitive. Cel puțin 50 % dintre acestea vor fi în măsură să profite de noile oportunități din sectoarele cu potențial de creștere ridicat. Vor fi sprijinite ecologizarea, digitalizarea și internaționalizarea IMM-urilor, împreună cu inovarea. Întreprinderile cu probleme cauzate de criza provocată de pandemia de COVID-19 vor fi sprijinite prin programul „A doua șansă pentru IMM-uri”. Reindustrializarea va fi sprijinită prin programul de re tehnologizare. Investițiile productive ale migranților vor fi încurajate în continuare în cadrul continuării programului PARE 1 + 1. Antreprenoriatul în rândul femeilor va fi consolidat în continuare în cadrul programului „Femeile în afaceri”, cu accent pe IT, STIM, industrie și alte nișe de afaceri în care femeile sunt subreprezentate. Dezvoltarea turismului rural va fi sprijinită în cadrul viitorului program Eco, acordând o atenție deosebită promovării unui model economic sustenabil care implică protejarea resurselor naturale. Sprijinul UE va conduce la investiții noi de cel puțin 15 de milioane EUR în diferite sectoare ale economiei (presupunând că cinci milioane EUR vor fi alocate acestei producții (efectul de levier 1: 3). Beneficiarii granturilor vor avea, de asemenea, acces la serviciile de consultanță și de mentorat necesare. Sprijinul acordat se va reflecta în progresele înregistrate în ceea ce privește dimensiunea politicii de inovare a indicelui politicii pentru IMM-uri, precum și în dimensiunea internaționalizării și a accesului la finanțare.

Obiectivul 1.2 Capacitățile de facilitare a comerțului ale serviciului vamal din Republica Moldova s-au îmbunătățit și sunt sprijinite lucrările pregătitoare pentru punerea în aplicare a ghișeului unic vamal (SW).

Obiectivul 1.2 va fi realizată prin instituirea Sistemului Național de Tranzit (NTS) compatibil cu NCTS. Republica Moldova intenționează să adere la Convenția privind un regim de tranzit comun (CTC) cât mai curând posibil. Acest lucru este prevăzut, de asemenea, în cadrul AA/ZLSAC. Un proiect anterior de înfrățire a UE a pregătit proiectul de cadru juridic pentru punerea în aplicare a NCTS și pentru aderarea la CTC. În prezent, este necesar să se creeze software-ul pe baza noii specificații NCTS – faza 5. STN vor fi integrate în sistemul existent de gestionare a vămilor ASYCUDA World (AW), cu posibilitatea de a fi utilizate separat de acesta. Aplicația informatică va fi dezvoltată pe baza următoarelor condiții minime:

0. Modulul NCTS P5 ar trebui dezvoltat astfel încât să poată fi utilizat separat de AW și, prin urmare, nu ar trebui dezvoltat pe platforma SoClass;
1. Modulul ar trebui să fie „sursă deschisă”, astfel încât funcționalitatea sa să nu fie condiționată de nicio licență;
2. Dezvoltatorii ar trebui să formeze experți din cadrul Diviziei IT a serviciilor vamale pentru a putea asigura întreținerea modului NCTS P5 în viitor, pe cont propriu.

Se preconizează că sistemul va fi dezvoltat și testat într-o perioadă de 24 luni. În cazul în care finanțarea va fi disponibilă până la sfârșitul anului 2022 și vor fi întreprinse unele lucrări pregătitoare între timp, Moldova

poate avea un NTS operațional (compatibil cu NCTS) în 2023 și poate adera la CTC în 2024. Beneficiile acestuia sunt numeroase atât pentru Moldova, cât și pentru UE, pentru a menționa doar posibilitățile mult mai bune de combatere a fraudei și a contrabandei, precum și facilitarea comerțului.

În plus, va fi comandat un studiu de fezabilitate privind punerea în aplicare a ghișeului unic în domeniul vamal, pentru a informa cu privire la punerea în practică a acestuia.

Obiectivul 1.3 Creșterea capacităților naționale de monitorizare a reziduurilor în produsele agroalimentare

Capacitățile interne de testare în laborator (siguranța alimentară, fitosanitară și veterinară/sănătatea animalelor) se extind pentru a pune în aplicare integral planurile naționale de monitorizare a reziduurilor pentru a asigura conformitatea produselor agroalimentare cu limita maximă admisibilă a pesticidelor și a medicamentelor de uz veterinar. Consolidarea capacităților naționale va permite extinderea gamei de reziduuri și a cantităților de probe (numărul de probe) prin metode de referință acreditate în laboratorul național, reducând în același timp timpul necesar pentru obținerea rezultatelor probelor testate (teste de conformitate), dar și posibilitatea de a genera accesul operatorilor din sectorul alimentar la o rețea modernă de laboratoare care să permită efectuarea de autocontroale și programe de monitorizare a reziduurilor de către furnizori și de-a lungul lanțurilor valorice. Capacitățile sporite ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentară și ale structurilor sale descentralizate nu numai că vor contribui la siguranța consumatorilor la nivel național și la accesul la alimente sigure, sănătoase și hrănitoare, ci vor pregăti accesul la noi piețe pentru aceste produse, inclusiv autorizația de a tranzita și exporta produse suplimentare în Uniunea Europeană.

Proiectul include achiziționarea echipamentelor necesare și formarea personalului implicat (laborator și inspecție). Vor fi integrate activitățile selectate pentru consolidarea legăturii dintre autoritățile publice și entitățile private (inclusiv IMM-urile). Procedurile de control al calității și practicile de validare a tuturor metodelor de testare a reziduurilor sunt aliniate la cerințele relevante ale UE, inclusiv la Strategia „De la fermă la consumator”.

Rezultatul 2: Creșterea gradului de conștientizare și a capacității părților interesate de a pune în aplicare o agendă verde transformatoare, care să ofere, de asemenea, proiecte ecologice și ecoinovatoare esențiale, precum și un sistem îmbunătățit de monitorizare a calității aerului

Rezultatul 2 va fi realizat prin realizarea următoarelor trei realizări:

Obiectivul 2.1: Cadrul socioeconomic necesar pentru o tranziție verde în vederea unei tranziții verzi pentru Moldova este în vigoare

O agendă verde transformatoare urmărește să asigure „condițiile favorabile” și să construiască baza pentru un Pact verde în Republica Moldova pentru a debloca dezvoltarea economică sustenabilă și de lungă durată. Agenda verde transformatoare, în conformitate cu Pactul verde european, va fi încadrată în jurul următorilor piloni:

- I. Economia circulară și eficiența energetică și a resurselor: cu un accent special pe modelele de afaceri, practicile și tehnologiile ecologice de-a lungul lanțului valoric circular, astfel încât să se asigure condițiile favorabile în domeniile gestionării deșeurilor, producției industriale și alimentare, prelucrării și comercializării, utilizării circulare a resurselor naturale, dar și construcțiilor și clădirilor, sectoarelor mobilității și ecoinovării, asigurându-se, de asemenea, că dimensiunea de gen este luată în considerare în mod corespunzător. În special, gestionarea eficientă a resurselor naturale, inclusiv a apei, și modalitățile inovatoare de menținere a materiilor prime și secundare în lanțuri valorice semnificative din punct de vedere economic ar putea fi forțe motrice puternice pentru economia Republicii Moldova.

- II. Schimbările climatice: Abordarea schimbărilor climatice atât prin acțiuni de atenuare, cât și prin măsuri de adaptare. Accentul se va pune pe dezvoltarea regională și teritorială inteligentă și pe capacitatea cetățenilor, inclusiv pe utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) pentru îmbunătățirea sistemelor de amenajare a teritoriului și de monitorizare și, eventual, pe îmbunătățirea furnizării serviciilor publice locale bazate pe date, cu un accent special pe adaptarea la schimbările climatice și atenuarea acestora.
- III. Ecoinovarea și bioeconomia: cu un accent special pe energia verde, ecoinovare și potențialul bioeconomiei/biotehnologiei, definind, în mod ideal, o strategie pentru Moldova. Aceasta ar putea include, de asemenea, utilizarea integrată și participativă a terenurilor și amenajarea teritoriului pentru a sprijini procesul decizional în cunoștință de cauză, luând, de asemenea, în considerare în mod corespunzător dimensiunea de gen;

Cadrul favorabil pentru o economie ecologică favorabilă incluziunii, vizat de Agenda verde transformatoare, urmărește să asigure coerența între politicile economice și de mediu în domenii relevante, cum ar fi mediul de afaceri, finanțele și investițiile, ocuparea forței de muncă. Agenda de transformare va consolida decalajele existente între politicile și strategiile sectoriale sau naționale și va merge dincolo de rezerva de proiecte specifice, analizând intervențiile strategice legate de măsurile de reglementare și de stimulentele financiare.

Agenda transformatoare va servi, printre altele, la:

- Îmbunătățirea coordonării instituționale privind politicile economice, de afaceri și de mediu.
- Creșterea gradului de conștientizare și a capacităților factorilor de decizie și ale părților interesate cu privire la economia verde favorabilă incluziunii.
- Creșterea participării părților interesate la elaborarea politicilor privind economia ecologică
- Facilitarea tranziției către modele de producție și consum sustenabile
- Facilitarea creării unei rezerve de proiecte ecologice și ecoinovatoare (dintre care unele vor fi puse în aplicare în cadrul rezultatelor 3.2 de mai jos)

Agenda verde transformatoare pentru Moldova va crea cadrul pentru mai multe inițiative existente, dar încă dispersate, și va dezvolta cadrul pentru o tranziție reușită către o dezvoltare economică mai ecologică. Odată instituit, cadrul favorabil ar putea permite, de asemenea, introducerea unor stimulente suplimentare bazate pe piață pentru reducerea poluării, generând în același timp fonduri, precum și direcționarea subvențiilor și/sau a stimulentele pentru atragerea investițiilor private.

Obiectivul 2.2 Implementarea de proiecte-pilot ecologice în domeniul energiei și al ecoinovării în vederea atragerii de investiții private

Inovarea este un element esențial al unei tranziții verzi și al unei oportunități de afaceri pentru sectorul privat de a-și spori eficiența, reducând în același timp amprenta de mediu. Aceasta sprijină, de asemenea, realizarea obiectivelor-cheie ale Pactului verde european, cum ar fi reducerea la zero a poluării și neutralitatea emisiilor de dioxid de carbon. În Moldova, sectorul energetic are cel mai mare potențial pentru politicile de atenuare; prin urmare, punerea în aplicare a unor soluții energetice sustenabile în diferite sectoare ale economiei oferă nu numai ocazia de a reduce emisiile de gaze cu efect de seră, ci și de a crea parteneriate sustenabile capabile să furnizeze noi tehnologii și sisteme energetice. Deșeurile reprezintă o altă sursă de emisii de GES de vârf și, de asemenea, un poluator major împreună cu procesele industriale, dar care, în același timp, pot genera noi fluxuri de materiale secundare și noi oportunități economice conexe.

Proiectele privind energia ecologică și ecoinovarea ar putea fi concepute în jurul aceluiași piloni descriși în documentul „Realizarea 3.1”, cu titlu de exemplu:

- I. Tehnologii și sisteme energetice cu emisii scăzute de dioxid de carbon: cu un accent special pe sursele regenerabile de energie și pe potențialul acestora de a aborda securitatea energetică și sărăcia, contribuind în același timp la atenuarea schimbărilor climatice.

- II. Economia circulară: cu un accent special pe investiții în re proiectarea modelelor de afaceri și a practicilor actuale de producție și consum, precum și pe sprijinirea oportunităților de afaceri emergente pe care ecoinovarea și economia circulară trebuie să le ofere pentru a fi mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai curate și mai ecologice.
- III. Monitorizarea mediului, inclusiv prin utilizarea tehnologiilor digitale, în vederea creșterii eficienței și a reducerii poluării. De exemplu, primul pilot al stațiilor de monitorizare a calității aerului va fi în sinergie cu Twinning-ul descris mai jos.

Rezerva de proiecte realizată în cadrul rezultatului 3.1 va contribui la pregătirea unei serii de proiecte ecoinovatoare ecologice menite să ofere soluții noi și/sau îmbunătățite semnificativ care să optimizeze utilizarea resurselor, să evite sau să reducă emisiile dăunătoare mediului și să reducă la minimum fluxul de materiale și de energie. Proiectele ecologice și ecoinovatoare vor sprijini, de asemenea:

- adoptarea unor tehnologii de vârf în sectoarele economice cheie pentru a obține o creștere economică eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor;
- integrareasectorului privat în agenda de transformare ecologică și efectul de pârghie al fondurilor publice și private canalizate către aspectele climatice și de mediu, asigurându-se că dimensiunea de gen este reprezentată în mod corespunzător în acest proces;
- stimularea cererii, a investițiilor și a sensibilizării cu privire la abordările ecoinovatoare în sectorul public și privat și la antreprenoriatul în domeniul mediului, cu un accent special pe întreprinderile conduse de femei.

Proiectele ecologice și ecoinovatoare vor pune bazele adoptării în continuare a unor practici cu emisii scăzute de dioxid de carbon, eficiente din punct de vedere energetic și din punctul de vedere al utilizării resurselor și vor deschide calea pentru noi investiții într-un viitor Pact verde al Republicii Moldova.

Obiectivul 2.3 Creșterea capacității instituțiilor publice în ceea ce privește punerea în aplicare a legislației în temeiul capitolului privind mediul din Acordul de asociere UE-MD (AA).

În ceea ce privește legislația privind calitatea aerului și mediul, se va acorda sprijinul necesar pentru a spori capacitatea părților interesate relevante, precum și pentru a contribui la punerea în funcțiune a primelor stații automate, descrise la punctul 2.2 printre posibilele proiecte ecoinovatoare, ca parte a rețelei de monitorizare a calității aerului.

2.2. Matricea indicativă a cadrului logic

Modalitatea proiectului (3 niveluri de rezultate/indicatori/Sursa de date/ipoteze – nicio activitate)

Rezultate	Lanțul de rezultate (): Principalele rezultate preconizate (maximum 10)	Indicatori (): (cel puțin un indicator per rezultat preconizat)	Valori de referință (valori și ani)	Obiective (valori și ani)	Surse de date	Ipoteze
Impact	<i>Să contribuie la o dezvoltare economică rezilientă, sustenabilă și favorabilă incluziunii și să pregătească terenul pentru un veritabil Pact verde pentru Republica Moldova</i>	<p>1. Clasificarea în funcție de competitivitatea globală a Republicii Moldova</p> <p>2. Punctul de competitivitate globală al Republicii Moldova</p> <p>3. Productivitatea emisiilor de dioxid de carbon (tCO_2eq pe unitate de PIB)</p>	<p>86 (2019)</p> <p>56,7 (2019)</p> <p>2.3 $TCO_2echivalent/PIB$ (2019)</p>	<p>70 (2024)</p> <p>61 (2024)</p> <p>&D2.3 TCO_2eq/PIB (2024)</p>	<p>Raportul privind competitivitatea globală al Forumului Economic Mondial</p> <p>Raport al Republicii Moldova în cadrul CCONUSC</p>	<i>Nu se aplică</i>
Rezultatul 1	<i>1. Îmbunătățirea climatului de investiții, a oportunităților comerciale, a capacității de inserție profesională și a mediului de afaceri favorabil IMM-urilor</i>	<p>1.1. Creșterea PIB-ului</p> <p>1.2. Rata de ocupare a forței de muncă în funcție de sex (% , 15 +)</p>	<p>-7,2 % (2020)</p> <p>44 % – bărbați 37 % – femei (2019)⁹</p>	<p>3,6 % (2024)</p> <p>50 % – bărbați 40 % – femei (2024)</p>	Statistici naționale	Există voință politică de a îmbunătăți climatul de afaceri, de a pune în aplicare acordul de asociere/acordul de liber schimb aprofundat și cuprinzător și de a continua sprijinirea sectorului IMM-urilor
Rezultatul 2	<i>2. Creșterea gradului de conștientizare și a capacității părților interesate de a pune în</i>	2.1 Adoptarea documentului de politică publică națională privind energia și clima	Nr. NECP (2021) 0(2021)	NECP este în vigoare (2024)	OCDE GGKP	Există voință politică de a adopta o agendă de transformare

	<i>aplicare o agendă verde transformatoare, care să realizeze, de asemenea, proiecte esențiale ecologice, eficiente din punct de vedere energetic și din punctul de vedere al utilizării resurselor și ecoinovatoare, precum și un sistem îmbunătățit de monitorizare a calității aerului și a mediului</i>	<p>2.2. Numărul de evenimente politice la nivel înalt privind agenda verde organizate de principalele părți interesate</p> <p>2.3 Volumul investițiilor în economia ecologică</p>	0(2021)	<p>3(2024)</p> <p>30 milioane EUR (2024)</p>	Rapoarte de proiect	<p>ecologică pentru Republica Moldova</p> <p>Ministerele și instituțiile de resort relevante sunt cooperante și deschise pentru a sprijini schimbările</p>
Obiectivul 1 asociat rezultatul 1 cu	<i>1.1 IMM-uri sunt sprijinite într-un mod care ia în considerare dimensiunea de gen, inclusiv pentru a valorifica noi oportunități în domenii cu potențial de creștere ridicat, cum ar fi agricultura, producția industrială, ecologizarea economiei și piețele digitale și pentru a avea un acces mai bun la finanțare.</i>	<p>1.1.1 Progresele înregistrate în ceea ce privește dimensiunea de internaționalizare a indicelui politicii pentru IMM-uri</p> <p>1.1.2 Progresele înregistrate în ceea ce privește dimensiunea politicii de inovare a indicelui politicii pentru IMM-uri</p> <p>1.1.3 Volumul granturilor acordate IMM-urilor, în funcție de sexul proprietarului IMM-urilor</p> <p>1.1.4 Volumul investițiilor noi realizate de IMM-uri sprijinite prin granturi din</p>	<p>2,74 (2020)</p> <p>2,99 (2020)</p> <p>0(2020)</p> <p>0(2020)</p> <p>0(2020)</p> <p>0(2020)</p> <p>0(2020)</p>	<p>3,00 (2024)</p> <p>3,3 (2024)</p> <p>5 milioane EUR (2024)</p> <p>15 milioane EUR (2024)</p> <p>50 % (2024)</p> <p>600 (2024)</p>	<p>Raportul privind indicele politicii pentru IMM-uri</p> <p>Rapoarte de proiect</p>	<p>Există programe naționale relevante de sprijinire a IMM-urilor</p>

		<p><i>partea UE, în funcție de sexul proprietarului IMM-urilor</i></p> <p><i>1.1.5 Ponderea beneficiarilor de granturi care au valorificat noi oportunități în zone cu potențial de creștere ridicat, în funcție de sexul proprietarului IMM-urilor</i></p> <p><i>1.1.6 Numărul total de IMM-uri sprijinite, în funcție de sexul proprietarului IMM-urilor, dintre care conduse de femei</i></p> <p><i>1.1.7 Numărul de IMM-uri care au devenit digitale cu sprijinul UE, în funcție de sexul proprietarilor de IMM-uri</i></p> <p><i>1.1.8 Progresele înregistrate în ceea ce privește dimensiunea accesului la finanțare a indicelui politicii privind IMM-urile, în funcție de sexul proprietarului IMM-urilor</i></p>	<p>0(2020)</p> <p>3,61 (2020)</p>	<p>250(2024)</p> <p>200 (2024)</p> <p>4,00 (2024)</p>		
--	--	---	-----------------------------------	---	--	--

Obiectivul asociat rezultatul 1	2 cu 1.2 Îmbunătățirea capacităților de facilitare a comerțului ale Serviciului Vamal din Republica Moldova și sprijinirea lucrărilor pregătitoare pentru punerea în aplicare a ghișeului unic vamal (SW)	1.2.1 <i>Sistemul național de tranzit (NTS) compatibil cu NCTS instituit</i> 1.2.2 Studiu de fezabilitate privind punerea în aplicare a SW elaborat	NTS compatibil cu NCTS nu este disponibil (2020) Studiul de fezabilitate nu este disponibil în 2020	NTS compatibil cu NCTS este implementat, testat și evaluat pozitiv (2023-2024) Studiu de fezabilitate disponibil până la jumătatea anului 2023	Evaluarea de către DG TAXUD a disponibilității Moldovei de a adera la convenție Raport de proiect	Disponibilitatea serviciului vamal de a pune în aplicare NTS compatibil cu NCTS Serviciul vamal colaborează cu AT furnizat
Obiectivul asociat rezultatul 1	3 cu 1.3 Capacitățile naționale de monitorizare a reziduurilor în produsele agroalimentare au crescut	1.3.1 <i>Numărul de metode suplimentare de testare de laborator la laboratoarele naționale de referință validate/acreditate cu sprijinul UE</i> 1.3.2 <i>Creștere procentuală a probelor de testare pentru reziduurile selectate</i> 1.3.3 <i>Reducerea timpului pentru obținerea rezultatelor testelor pentru reziduurile selectate</i>	0(2020) 0(2020) 0(2020) 0(2020)	2 (2024) 20 % (2024) 50 % (2024) 30 (2024)	Planul național de monitorizare a reziduurilor ANSA; Raportul anual ANSA/Laboratoare	Resursele financiare și umane ale laboratoarelor sunt majorate în consecință pentru a asigura capacitățile de testare (în special pentru metodele nou acreditate, echipamentele achiziționate).

		1.3.4 Numărul de membri ai personalului de laborator și de inspectori formați				
Obiectivul asociat rezultatul 2	1 cu	2.1.1 Numărul de reuniuni pentru dialogul politic în cadrul platformelor părților interesate sprijinite de proiect	0 (2021)	30 (2024)	Rapoarte intermediare ale proiectelor	Principalele părți interesate sunt deschise să primească informații și capacități
		2.1.2 Documentul de politică publică privind politicile ecologice (de exemplu, Proiectul de strategie privind bioeconomia) elaborat de părțile interesate în vigoare		3 (2024)		
		2.1.3 Mecanism instituțional de coordonare pe mai multe niveluri privind politicile economice, de afaceri și de mediu, instituit cu sprijinul proiectelor și numărul de actori implicați în aceste mecanisme (defalcat în funcție de sex)		12 (2024)		
		2.1.4 Elaborarea instrumentelor de politică privind economia ecologică favorabilă incluziunii		3 (2024)		
				100 (2024)		Nu există obstacole ascunse în calea mecanismelor de coronație interinstituțională

		2.1.5 Numărul funcționarilor publici și al altor părți interesate care dispun de aptitudini, cunoștințe și competențe necesare pentru tranziția verde, defalcate pe sexe				
Obiectivul asociat rezultatul 2	2 cu	<p>2.2 Implementarea unor proiecte-pilot ecologice în domeniul energiei și al ecoinovării în vederea atragerii de investiții private</p> <p>2.2.1 Valoarea investițiilor private suplimentare atrase în proiecte ecologice și ecoinovatoare</p> <p>2.2.2 Numărul de proiecte ecologice și ecoinovatoare lansate</p> <p>2.2.3 Numărul de stații automate de monitorizare a calității aerului existente</p>	0 (2021)	<p>1 000 000 EUR (2024)</p> <p>5 (2024)</p> <p>4 (2024)</p>	Rapoarte intermediare ale proiectelor	<p>Principalele părți interesate sunt deschise să primească informații și capacități</p> <p>Nu există obstacole ascunse în calea mecanismelor de coronație interinstituțională</p>
Obiectivul asociat rezultatul 2	3 cu	2.3 Creșterea capacității instituțiilor publice în ceea ce privește punerea în aplicare a legislației în temeiul capitolului privind mediul din Acordul de asociere UE-MD (AA)	2.3.1 Numărul de părți interesate instruite în cadrul proiectului, defalcat în funcție de sex	0 (2021)	50 (2024)	<p>Rapoarte intermediare ale proiectelor</p> <p>Ministerul Mediului este angajat, precum și instituțiile locale relevante</p>

3. MODALITĂȚI DE PUNERE ÎN APLICARE

3.1. Modalități de punere în aplicare

Comisia se va asigura că sunt respectate normele și procedurile adecvate ale UE pentru acordarea de finanțare părților terțe, inclusiv procedurile de revizuire, după caz, și conformitatea acțiunii cu măsurile restrictive ale UE¹⁰.

3.1.1. Management direct (granturi)

Granturi pentru **3.1.1.1: (management direct)**

(a) Scopul grantului (granturilor)

Grantul va contribui la realizarea obiectivului specific (rezultatul) 1: Îmbunătățirea climatului de investiții, a oportunităților comerciale, a capacității de inserție profesională și a mediului de afaceri propice pentru IMM-uri și, în mod concret, a rezultatelor 1.1 – IMM-urile sunt sprijinite într-un mod care ia în considerare dimensiunea de gen, inclusiv pentru a valorifica noi oportunități în domenii cu potențial de creștere ridicat, cum ar fi agricultura, producția industrială, ecologizarea economiei și piețele digitale și pentru a avea un acces mai bun la finanțare.

Granturile pot fi acordate în scopul punerii în aplicare a activităților care contribuie la realizarea oricăruia dintre obiectivele specifice transversale. Se poate considera că astfel de granturi completează și integrează oricare dintre activitățile aflate deja în curs de punere în aplicare în cadrul oricăreia dintre componentele prezentei acțiuni.

(b) Tipul de solicitanți vizati

Solicitantul vizat va fi un organism public cu experiență dovedită și capacități operaționale suficiente pentru a pune în aplicare programe complexe de sprijinire a IMM-urilor.

(c) Justificarea unei subvenții directe

Sub responsabilitatea ordonatorului de credite competent al Comisiei, grantul poate fi acordat, fără o cerere de propuneri, Organizației pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (ODA).

Entitatea avută în vedere a fost selectată pe baza următoarelor criterii:

- cu privire la natura acțiunii
- capacitatea operațională
- valoarea adăugată

Sub responsabilitatea ordonatorului de credite competent al Comisiei, recurgerea la acordarea unui grant fără o cerere de propuneri este justificată de competența tehnică și specializarea beneficiarului, în special de experiența sa unică în punerea în aplicare a programelor naționale de sprijinire a IMM-urilor și de capacitățile operaționale excepționale [a se vedea Regulamentul financiar 2018, articolul 195 litera (f)].

3.1.1.2 Proiecte Twinning (management direct)

(a) Scopul proiectelor Twinning

¹⁰ www.sanctionsmap.eu vă rugăm să rețineți că harta sancțiunilor este un instrument informatic pentru identificarea regimurilor de sancțiuni. Sursa sancțiunilor rezultă din acte juridice publicate în Jurnalul Oficial (JO). În cazul în care există discrepanțe între actele juridice publicate și actualizările site-ului internet, versiunea din JO este cea care prevalează.

Twinning va contribui la realizarea obiectivului specific (rezultatul) 2 – Creșterea gradului de conștientizare și a capacității părților interesate de a pune în aplicare o agendă verde transformatoare, realizând, de asemenea, proiecte esențiale ecologice, eficiente din punct de vedere energetic și din punctul de vedere al utilizării resurselor și ecoinovatoare, precum și un sistem îmbunătățit de monitorizare a calității aerului și a mediului și, în mod concret, a producției 2.3 – Capacitatea sporită a instituțiilor publice în ceea ce privește punerea în aplicare a legislației în temeiul capitolului „Mediu” din Acordul de asociere UE-MD.

(b) Tipul de solicitanți vizati

Candidații vor fi administrații ale statelor membre ale UE sau organismele mandatate de acestea.

3.1.2. Management direct (Achiziții publice)

Achizițiile publice vor contribui la realizarea obiectivului specific nr. 1 – Îmbunătățirea climatului de investiții, a oportunităților comerciale, a capacității de inserție profesională și a unui mediu de afaceri propice pentru IMM-uri și, în mod concret, îmbunătățirea capacităților de facilitare a comerțului ale serviciului vamal din Republica Moldova și sprijinirea lucrărilor pregătitoare pentru punerea în aplicare a ghișeului unic vamal (SW).

3.1.3. Management indirect cu entități evaluate în cadrul pilonului¹¹

3.1.3.1 o parte din această acțiune va fi pusă în aplicare prin management indirect cu organizația internațională UNCTAD. Această punere în aplicare implică contribuția la realizarea obiectivului specific (rezultatul) 1 – Îmbunătățirea climatului de investiții, a oportunităților comerciale, a capacității de inserție profesională și a unui mediu de afaceri favorabil pentru IMM-uri și, în mod concret, îmbunătățirea capacităților de facilitare a comerțului ale serviciului vamal din Republica Moldova și sprijinirea lucrărilor pregătitoare pentru punerea în aplicare a ghișeului unic vamal (SW).

Entitatea avută în vedere a fost selectată pe baza următoarelor criterii:

- natura acțiunii care vizează facilitarea comerțului.
- capacitatea operațională și experiența necesară pentru punerea în aplicare a software-ului Sistemului Național de Tranzit în conformitate cu noul sistem computerizat de tranzit.
- valoare adăugată în ceea ce privește experiența anterioară vastă din Republica Moldova și experiența excelentă de colaborare cu Serviciul vamal.

Conferința Organizației Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD) a fost selectată deoarece organizația îndeplinește criteriile de selecție. Obiectivul 1.2 va fi realizat prin instituirea Sistemului Național de Tranzit (NTS) compatibil cu NCTS. NTS trebuie să poată funcționa cu sistemul de gestionare vamală existent – ASYCUDA World, dezvoltat de UNCTAD. Recent, acesta a fost actualizat cu sprijinul UNCTAD, care reprezintă o dovadă a capacității lor de a face față unor sisteme informatice complexe. Dezvoltarea noului sistem necesită o cunoaștere aprofundată a ASYCUDA World și acces deplin la acesta, la care UNCTAD răspunde în mod ideal. În plus, UNCTAD pune practic în aplicare același proiect în Georgia. Experiența dobândită cu aceasta poate aduce o valoare adăugată, și anume o perioadă mai scurtă de punere în aplicare și, eventual, costuri mai mici. Relațiile de lucru foarte bune stabilite între experții UNCTAD și serviciul vamal al Republicii Moldova reprezintă o valoare adăugată suplimentară.

¹¹ Semnarea unui acord de contribuție cu entitatea (entitățile) aleasă (alese) este condiționată de finalizarea evaluărilor necesare bazate pe piloni

În cazul în care negocierile cu entitatea menționată mai sus eșuează, acea parte a acestei acțiuni poate fi pusă în aplicare prin management direct în conformitate cu modalitățile de punere în aplicare identificate în secțiunea 3.1.2.

3.1.3.2 o parte din această acțiune poate fi pusă în aplicare prin management indirect cu una sau mai multe entități, care vor fi selectate de serviciile Comisiei pe baza următoarelor criterii:

- cunoștințe și expertiză dovedite în domeniul agricol;
- capacitățile operaționale și tehnice necesare pentru a furniza în mod eficient cursuri de formare și materiale;
- valoarea adăugată,
- transparența;
- absența conflictului de interese

Punerea în aplicare de către această (aceste) entitate (entități) implică consolidarea capacităților naționale de monitorizare a reziduurilor din produsele agroalimentare (Obiectivul 1.3) și, de asemenea, realizarea obiectivului specific (rezultatul 1) îmbunătățirea climatului de investiții, a oportunităților comerciale, a capacității de inserție profesională și a unui mediu de afaceri favorabil pentru IMM-uri.

Punerea în aplicare implică furnizarea de activități de consolidare a capacităților, de formare și de îndrumare pentru autoritățile publice locale și antreprenori, activități de comunicare și sensibilizare, acreditarea metodelor de laborator și achiziționarea de bunuri.

În cazul în care negocierile cu entitatea menționată mai sus eșuează, acea parte a acestei acțiuni poate fi pusă în aplicare prin management direct în conformitate cu modalitățile de punere în aplicare identificate în secțiunea 3.1.2.

3.1.3.3 o parte din această acțiune poate fi pusă în aplicare prin management indirect cu una sau mai multe entități, care vor fi selectate de serviciile Comisiei pe baza următoarelor criterii:

- capacitatea operațională, în special în ceea ce privește informarea și interacțiunea cu părțile interesate de la nivel local
- valoarea adăugată în ceea ce privește expertiza tematică privind economia circulară, adaptarea la schimbările climatice și atenuarea acestora și ecoinovarea cu emisii scăzute de dioxid de carbon

Punerea în aplicare de către această (aceste) entitate (entități) implică îmbunătățirea cadrului socioeconomic favorabil necesar pentru o tranziție verde în vederea unui Pact verde pentru Moldova (rezultatele 2.1) și implementarea unor proiecte-pilot verzi privind energia și ecoinovarea în vederea atragerii de investiții private (rezultatul 2.2). Aceasta va contribui, de asemenea, la realizarea obiectivului specific (Rezultatul 2). Creșterea gradului de conștientizare și a capacității părților interesate de a pune în aplicare o agendă verde transformatoare, realizarea unor proiecte esențiale ecologice, eficiente din punct de vedere energetic și din punctul de vedere al utilizării resurselor și ecoinovatoare, precum și îmbunătățirea sistemului de monitorizare a calității aerului și a mediului.

3.1.4. Modificări de la modul management indirect la modul de management direct (și invers) ca urmare a unor circumstanțe excepționale (o opțiune alternativă de a doua opțiune)

Modalitatea preferată de punere în aplicare în temeiul secțiunilor 3.1.3.1 și 3.1.3.2 este management indirect cu organizațiile internaționale. În cazul în care nu se poate ajunge la un acord cu organizația internațională aferentă, se va utiliza management direct (achiziții publice) în conformitate cu secțiunea 3.1.2.

3.2. Domeniul de aplicare al eligibilității geografice pentru achiziții și granturi

Eligibilitatea geografică în ceea ce privește locul de stabilire pentru participarea la procedurile de achiziții publice și de acordare de granturi și în ceea ce privește originea bunurilor achiziționate, astfel cum se prevede în actul de bază și în documentele contractuale relevante, se aplică sub rezerva următoarelor dispoziții.

Ordonatorul de credite competent al Comisiei poate extinde eligibilitatea geografică pe baza urgenței sau a indisponibilității serviciilor pe piețele țărilor sau teritoriilor în cauză sau în alte cazuri justificate în mod corespunzător, în care aplicarea normelor de eligibilitate ar face imposibilă sau excesiv de dificilă realizarea acestei acțiuni [articolul 28 alineatul (10) din Regulamentul privind NDICI – Europa globală].

3.3. Buget indicativ

Componente bugetare orientative	Contribuția UE (suma în EUR)
Obiectivul 1.1 – Sprijin pentru IMM-uri , compus din	
Granturi (management direct) – secțiunea 3.1.1.1	NU SE APLICĂ
Obiectivul 1.2 – Facilitarea comerțului , compusă din	
Achiziții publice – secțiunea 3.1.2	NU SE APLICĂ
Management indirect cu UNCTAD – secțiunea 3.1.3.1	1 200 000
Obiectivul 1.3 – Capacități naționale de monitorizare a reziduurilor din produsele agroalimentare , compuse din	
Management indirect cu o organizație internațională – secțiunea 3.1.3.2	1 500 000
Obiectivul 2.1 – Cadrul socioeconomic pentru o tranziție verde , compus din	
Management indirect cu o entitate căreia i-a fost încredințată execuția – secțiunea 3.1.3.3	3 000 000
Obiectivul 2.2 – Implementarea proiectelor-pilot ecologice în domeniul energiei și al ecoinovării , compuse din	
Management indirect cu o entitate căreia i-a fost încredințată execuția – secțiunea 3.1.3.3	7 000 000
Obiectivul 2.3 – Calitatea aerului și mediul , compusă din	
Granturi (management direct) – a se vedea secțiunea 3.1.1.2	NU SE APLICĂ
Total granturi – secțiunea 3.1.1	12 000 000
Total achiziții – secțiunea 3.1.2	200 000

Evaluare – secțiunea 4.2	100 000
Audit – secțiunea 4.3	
Comunicare și vizibilitate – secțiunea 5	NU SE APLICĂ
Totaluri	25 000 000

3.4. Structura organizațională și responsabilitățile

Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, reprezentată de ofițerii de program relevanți din cadrul secțiunii „Cooperare” a delegației, va fi responsabilă de supravegherea punerii în aplicare a proiectelor.

Entitățile de punere în aplicare vor fi responsabile de gestionarea curentă a proiectelor și de mobilizarea tuturor resurselor necesare. Entitățile de punere în aplicare vor acorda asistență beneficiarilor proiectelor în ceea ce privește înființarea comitetelor de coordonare a proiectelor care să ghideze punerea în aplicare a proiectului. Comitetele de coordonare a proiectelor vor supraveghea și valida direcția generală și politica proiectului (sau alte responsabilități care urmează să fie specificate). Entitatea de punere în aplicare va raporta periodic Comitetului de coordonare a proiectului, care va examina evoluția proiectului și va oferi orientări cu privire la aspectele-cheie. Comitetele de coordonare a proiectelor se reunesc periodic, cu titlu indicativ o dată sau de două ori pe an. Dacă este necesar, pot fi convocate reuniuni ad-hoc. Comitetul director al proiectului este format din reprezentanți ai principalelor părți interesate. Ca parte a prerogativei sale de execuție bugetară și de protejare a intereselor financiare ale Uniunii, delegația UE poate participa la structurile de guvernare menționate mai sus, instituite pentru a reglementa punerea în aplicare a acțiunii.

Ca parte a prerogativei sale de execuție bugetară și de protejare a intereselor financiare ale Uniunii, Comisia poate participa la structurile de guvernare menționate anterior, instituite pentru a reglementa punerea în aplicare a acțiunii.

4. MĂSURAREA PERFORMANȚEI

4.1. Monitorizare și raportare

Monitorizarea tehnică și financiară zilnică a punerii în aplicare a acestei acțiuni va fi un proces continuu și face parte din responsabilitățile partenerului de implementare. În acest scop, partenerul de implementare instituie un sistem permanent de monitorizare internă, tehnică și financiară pentru acțiune și elaborează rapoarte periodice privind progresele înregistrate (nu mai puțin de anuale) și rapoarte finale. Fiecare raport furnizează o prezentare exactă a punerii în aplicare a acțiunii, a dificultăților întâmpinate, a modificărilor introduse, precum și a gradului de realizare a rezultatelor acesteia (realizări și rezultate directe) măsurate prin indicatori corespunzători, defalcați în funcție de sex, după caz, utilizând ca referință matricea cadrului logic.

Comisia poate efectua vizite suplimentare de monitorizare a proiectelor, atât prin intermediul personalului propriu, cât și prin intermediul unor consultanți independenți recrutați direct de Comisie pentru evaluări independente de monitorizare (sau recrutați de agentul responsabil contractat de Comisie pentru punerea în aplicare a acestor examinări).

Roluri și responsabilități pentru colectarea, analiza și monitorizarea datelor:

- Stabilirea valorilor de referință: În cadrul logaritmului au fost definite valori de referință, ținte și surse de date. Acestea vor fi reconfirmate sau modificate, dacă este necesar, la momentul contractării. Dacă este necesar, vor fi comandate studii suplimentare.
- Colectarea și raportarea datelor: Colectarea și raportarea datelor vor fi sub responsabilitatea partenerilor de implementare.

- Monitorizare & Evaluare (M & E-) Capacități: Capacitățile țării partenere sunt consolidate printr-o intervenție specifică. Deși această acțiune nu prevede un sprijin specific pentru M & E, ea va necesita, cu siguranță, implicarea activă a sistemului de țară M & E.
- Participarea activă și semnificativă a părților interesate: Această acțiune a fost concepută pe baza consultărilor cu un grup mare de părți interesate, inclusiv Guvernul, sectorul de afaceri și societatea civilă. Aceasta este în concordanță cu multe dintre prioritățile identificate în urma consultării și cu strategiile și programele guvernamentale. Punerea sa în aplicare cu succes va contribui în mod semnificativ la o dezvoltare economică rezilientă, sustenabilă și favorabilă incluziunii a Republicii Moldova. De asemenea, aceasta va deschide calea către o tranziție verde de sine stătătoare. Prin urmare, se așteaptă ca un număr mare de părți interesate să beneficieze de aceasta și să o sprijine în mod activ. Se va acorda atenția cuvenită sensibilizării cu privire la acțiune și la beneficiile acesteia, pentru a asigura participarea activă a părților interesate.

4.2. Evaluare

Având în vedere importanța acțiunii, se vor efectua evaluări intermediare și finale pentru această acțiune sau pentru componentele acesteia, prin intermediul unor consultanți independenți contractați de Comisie.

Evaluarea la jumătatea perioadei va fi efectuată în scopul soluționării problemelor și al învățării, în special în ceea ce privește nivelul de realizare a rezultatelor.

Evaluarea finală va fi efectuată în scopuri de responsabilizare și învățare la diferite niveluri (inclusiv pentru revizuirea politicilor), ținând seama în special de faptul că acțiunile ulterioare pot fi lansate în cadrul unora dintre priorități.

Comisia informează partenerul de implementare cu cel puțin 30 de zile înainte de datele prevăzute pentru misiunile de evaluare. Partenerul de implementare colaborează în mod eficient și eficace cu experții în evaluare și, printre altele, le furnizează toate informațiile și documentele necesare, precum și accesul la sediul și activitățile proiectului.

Rapoartele de evaluare sunt comunicate țării partenere și altor părți interesate cheie în conformitate cu cele mai bune practici de diseminare a evaluării. Partenerul de implementare și Comisia analizează concluziile și recomandările evaluărilor și, după caz, în acord cu țara parteneră, decid de comun acord cu privire la acțiunile ulterioare care trebuie întreprinse și la eventualele ajustări necesare, inclusiv, dacă se indică, reorientarea proiectului.

Serviciile de evaluare pot fi contractate în temeiul unui contract-cadru.

4.3. Audit și verificare

Fără a aduce atingere obligațiilor aplicabile contractelor încheiate pentru punerea în aplicare a prezentei acțiuni, Comisia poate, pe baza unei evaluări a riscurilor, să contracteze misiuni de audit independente sau de verificare pentru unul sau mai multe contracte sau acorduri.

5. COMUNICARE ȘI VIZIBILITATE

Comunicarea și vizibilitatea reprezintă o obligație contractuală pentru toate entitățile care pun în aplicare acțiuni externe finanțate de UE de a promova sprijinul Uniunii Europene pentru activitatea lor în rândul publicului relevant.

În acest scop, ele trebuie să respecte instrucțiunile date în [cerințele de comunicare și vizibilitate din 2018](#) (astfel cum au fost actualizate prin cerințele de comunicare și vizibilitate în vigoare în actuala perioadă de programare 2021-2027), în special în ceea ce privește utilizarea emblemei UE și elaborarea unui plan specific de comunicare și vizibilitate, care să fie finalizat pentru fiecare acțiune la începutul punerii în aplicare.

Aceste obligații se aplică în mod egal, indiferent dacă acțiunile în cauză sunt puse în aplicare de Comisie, de țara parteneră (de exemplu, în ceea ce privește reformele sprijinite prin sprijin bugetar), de contractanți, de beneficiarii granturilor sau de entitățile cărora le-a fost încredințată execuția. În fiecare caz, trebuie inclusă o trimitere la obligațiile contractuale relevante în acordul de finanțare respectiv, în contractele de achiziții publice și de grant și în acordurile de delegare respective.

Măsurile de comunicare și vizibilitate pot fi finanțate din sumele alocate acțiunii. În scopul creșterii vizibilității UE și a contribuției sale la această acțiune, Comisia poate semna sau încheia declarații comune, ca parte a prerogativei sale de execuție bugetară și pentru a proteja interesele financiare ale Uniunii. Măsurile de vizibilitate și comunicare ar trebui, de asemenea, să promoveze transparența și responsabilitatea în ceea ce privește utilizarea fondurilor.

Ar trebui măsurată eficacitatea activităților de comunicare privind sensibilizarea cu privire la acțiune și la obiectivele acesteia, precum și cu privire la finanțarea acțiunii de către UE.

Partenerii de implementare informează pe deplin Comisia și delegația/biroul UE în cauză cu privire la planificarea și punerea în aplicare a activităților specifice de vizibilitate și comunicare înainte de începerea lucrărilor. Partenerii de implementare vor asigura o vizibilitate adecvată a finanțării UE și vor raporta comitetelor de monitorizare relevante cu privire la acțiunile de vizibilitate și de comunicare, precum și cu privire la rezultatele acțiunii globale.

ANEXA II – CONDIȚII GENERALE

Tabel cu conținutul

Partea întâi: Dispoziții aplicabile activităților pentru care partenerul este contractant	
ANEXA II – CONDIȚII GENERALE	1
Partea întâi: Dispoziții aplicabile activităților pentru care Partenerul este autoritatea contractantă	2
Articolul 1 Principii generale.....	5
Articolul 2 Termenul-limită pentru semnarea contractelor și a acordurilor de către partener	5
Articolul 3 Excluderea și sancțiunile administrative	6
Articolul 4 Delegare parțială	8
Proceduri de atribuire.....	8
Control ex ante	8
Proceduri de plată	8
Articolul 5 Componenta de avans a devizului de program.....	10
Cererea	10
Proceduri de atribuire.....	11
Control ex ante.....	11
Declarația de gestiune	11
Plăți	11
Articolul 6 Fond comun gestionat de partener.....	12
Cererea	12
Proceduri de atribuire.....	12
Punerea în aplicare	13
Articolul 7 Publicarea de către partener a informațiilor privind contractele de achiziții publice și de grant	13
Articolul 8 Recuperarea fondurilor.....	14
Articolul 9 Creanțe financiare în cadrul contractelor de achiziții publice și al contractelor de grant....	14
Articolul 10 Depășiri ale costurilor și modalități de finanțare a acestora	14
Partea a doua: Dispoziții aplicabile sprijinului bugetar	15
Articolul 11 Dialogul politic	15
Articolul 12 Verificarea condițiilor și a plăților.....	15
Articolul 13 Transparența sprijinului bugetar	15
Articolul 14 Recuperarea sprijinului bugetar.....	15
Partea a treia: Dispoziții aplicabile prezentei acțiuni ca întreg, Indiferent de modul de gestionare.	16
Articolul 15 Perioada de executare și termenul de contractare	16
Articolul 16 Verificări și controale efectuate de Comisie, de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și de Curtea de Conturi Europeană	16
Articolul 17 Sarcinile partenerului în combaterea neregulilor, a fraudei și a corupției	17
Articolul 18 Suspendarea plăților	18
Articolul 19 Alocarea fondurilor recuperate de Comisie pentru acțiune	18
Articolul 20 Dreptul de stabilire și de ședere.....	19
Articolul 21 Dispoziții fiscale și vamale și acorduri de schimb valutar.....	19
Articolul 22 Confidențialitate	19
Articolul 23 Utilizarea studiilor	19
Articolul 24 Consultarea dintre partener și Comisie.....	19
Articolul 25 Modificarea prezentului acord de finanțare	21
Articolul 26 Suspendarea prezentului acord de finanțare	21
Articolul 27 Rezilierea prezentului acord de finanțare	22
Articolul 28 Modalități de soluționare a litigiilor	23

Partea întâi: Dispoziții aplicabile activităților pentru care Partenerul este autoritatea contractantă

Articolul 1 – principii generale

- 1.1 Scopul părții întâi este de a defini sarcinile încredințate partenerului în cadrul gestiunii indirecte, astfel cum sunt descrise în anexa I (Dispoziții tehnice și administrative) și de a defini drepturile și obligațiile partenerului și ale Comisiei în îndeplinirea acestor sarcini.

Partea întâi se aplică sarcinilor legate de contribuția UE, singură sau în combinație cu fondurile partenerului sau ale unei părți terțe, în cazul în care aceste fonduri sunt puse în aplicare prin cofinanțare comună, și anume în cazul în care acestea sunt puse în comun.

Aceste sarcini includ punerea în aplicare de către partener, în calitate de autoritate contractantă, a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice, a contractelor de grant și a acordurilor de contribuție, precum și atribuirea, semnarea și executarea contractelor de achiziții publice, a contractelor de grant și a acordurilor de contribuție rezultate. În sensul părții întâi din prezentul acord de finanțare, fiecare trimitere la contractele de grant include, de asemenea, acordul de contribuție și fiecare trimitere la beneficiarii de granturi include, de asemenea, organizațiile care au semnat acorduri de contribuție.

Desemnarea entităților care țin de structura guvernamentală sau administrativă a partenerului și care sunt identificate în anexa I (Dispoziții tehnice și administrative) pentru a îndeplini anumite sarcini nu se califică drept subdelegare. Aceste entități respectă drepturile și obligațiile prevăzute în partea întâi pentru partener în calitate de autoritate contractantă, în timp ce partenerul rămâne pe deplin responsabil pentru îndeplinirea obligațiilor prevăzute în prezentul acord de finanțare. Trimiterile din acordul de finanțare la partener includ, de asemenea, aceste entități.

În calitate de autoritate contractantă, partenerul acționează prin delegare parțială, cu excepția cazului în care acționează în cadrul componentei de avans a unui deviz de program sau în cadrul unui fond comun gestionat de partener:

- Prin delegare parțială, partenerul acționează în calitate de autoritate contractantă pentru contractele de achiziții publice, contractele de grant, prin care Comisia controlează ex ante toate procedurile de atribuire și execută toate plățile aferente către contractanți și beneficiarii de granturi;
- În cadrul componentei de avans a unui deviz de program, partenerul acționează în calitate de autoritate contractantă pentru contractele de achiziții publice și de grant, prin care poate, până la pragurile stabilite, să desfășoare proceduri de achiziții publice și de atribuire de granturi fără sau cu un control ex ante limitat al Comisiei și să efectueze plăți către contractanți și beneficiarii de granturi, precum și în contextul forței de muncă directe.
- În cadrul unui fond comun gestionat de partener, partenerul acționează în calitate de autoritate contractantă pentru contractele de achiziții publice și contractele de grant, prin care Comisia nu controlează ex ante nicio procedură de atribuire, iar partenerul execută toate plățile aferente către contractanți și beneficiarii de granturi.

În cazul în care partenerul este un stat ACP, iar acțiunea este finanțată de FED în conformitate cu

articolul 1.1 din Condițiile Speciale, sarcinile încredințate sunt cele enumerate la articolul 35 alineatul (1) al șaselea paragraf literele (c)-(k) și la articolul 35 alineatul (2) din anexa IV la Acordul de parteneriat ACP-CE.

În cazul în care partenerul este o ACP, iar acțiunea este finanțată de FED în conformitate cu articolul 1.1 din Condițiile speciale, executarea sarcinilor încredințate respectă, de asemenea, condițiile prevăzute la articolul 86 alineatul (3) din Decizia 2013/755/UE a Consiliului din 25 noiembrie 2013 privind asocierea țărilor și teritoriilor de peste mări la Uniunea Europeană (Decizia de asociere peste mări).

- 1.2 Partenerul rămâne responsabil pentru îndeplinirea obligațiilor prevăzute în prezentul acord de finanțare, chiar dacă desemnează alte entități identificate în anexa I (Dispoziții tehnice și administrative) pentru a îndeplini anumite sarcini. În special, Comisia își rezervă dreptul de a suspenda plățile și de a suspenda și/sau rezilia prezentul acord de finanțare pe baza actelor, omisiunilor și/sau situațiilor oricărei entități desemnate.
- 1.3 Partenerul instituie și asigură funcționarea unui sistem de control intern eficace și eficient. Partenerul respectă principiile bunei gestiuni financiare, transparenței, nediscriminării, vizibilității Uniunii Europene în punerea în aplicare a acțiunii și evită situațiile de conflict de interese.

Un conflict de interese există atunci când exercitarea imparțială și obiectivă a funcțiilor oricărei persoane responsabile este compromisă din motive care implică familia, viața afectivă, afinitățile politice sau naționale, interesul economic sau orice alt interes personal direct sau indirect.

Sistemul de control intern este un proces menit să ofere o asigurare rezonabilă că operațiunile sunt eficace, eficiente și economice, că raportarea este fiabilă, că activele și informațiile sunt protejate, că fraudele și neregulile sunt prevenite, detectate și corectate și că riscurile legate de legalitatea și regularitatea operațiunii financiare sunt gestionate în mod adecvat, ținând seama de caracterul multianual al activităților, precum și de natura plăților în cauză.

În special, în cazul în care partenerul efectuează plăți în cadrul componentei de avans a unui deviz de program sau în cadrul unui fond comun gestionat de partener, funcțiile ordonatorilor de credite și ale contabililor sunt separate și incompatibile între ele, iar partenerul utilizează un sistem contabil care furnizează informații exacte, complete, fiabile și în timp util.

- 1.4 În afara cazurilor în care partenerul aplică propriile proceduri (inclusiv în cazul unui fond colectiv gestionat de partener, cele convenite de donatorii fondului comun) și documentele standard pentru atribuirea contractelor de achiziții publice și a contractelor de grant, partenerul desfășoară procedurile de atribuire și încheie contractele și acordurile rezultate în limba prezentului acord de finanțare.
- 1.5 Partenerul ia măsurile necesare pentru a asigura vizibilitatea finanțării UE pentru activitățile care i-au fost încredințate sau pentru alte activități din cadrul acestei acțiuni. Aceste măsuri fie sunt definite în anexa I (Dispoziții tehnice și administrative), fie sunt convenite ulterior între partener și Comisie.

Aceste măsuri de comunicare și informare respectă cerințele în materie de comunicare și vizibilitate pentru acțiunile externe ale UE stabilite și publicate de Comisie, în vigoare la momentul adoptării măsurilor.

- 1.6 În cadrul delegării parțiale și al componentei de avans a unui deviz de program, partenerul păstrează toate documentele justificative financiare și contractuale relevante de la data intrării în vigoare a prezentului acord de finanțare sau de la o dată anterioară care este prevăzută ca dată de început a

eligibilității costurilor la articolul 6 din Condițiile Speciale pentru o perioadă de cinci ani de la sfârșitul perioadei de execuție, în special următoarele:

Proceduri de achiziții publice:

- a. Anunț previzional cu dovada publicării anunțului de achiziție și a eventualelor rectificări
- b. Numirea juriului de pe lista scurtă
- c. Raport privind lista restrânsă (inclusiv anexele) și cereri
- d. Dovada publicării anunțului de pe lista scurtă
- e. Scrisori adresate candidaților care nu se află pe lista scurtă
- f. Invitație de participare la licitație sau echivalent
- g. Dosarul de licitație, inclusiv anexele, clarificările, procesele-verbale ale reuniunilor, dovada publicării
- h. Numirea comitetului de evaluare
- i. Raportul de deschidere a licitației, inclusiv anexele
- j. Raportul de evaluare/negociere, inclusiv anexele și ofertele primite¹
- k. Scrisoare de notificare
- l. Documente justificative
- m. Scrisoare de însoțire pentru depunerea contractului
- n. Scrisori către candidații respinși
- o. Anunț de atribuire/anulare, inclusiv dovada publicării
- p. Contracte semnate, amendamente, acte adiționale și corespondența relevantă

Cererile de propuneri și atribuirea directă de granturi:

- a. Numirea comitetului de evaluare
- b. Raportul de deschidere și raportul administrativ, inclusiv anexele și cererile primite²
- c. Scrisori adresate solicitanților câștigători și necâștigători în urma evaluării notei de reflecție
- d. Raport de evaluare a notei conceptuale
- e. Raportul de evaluare a cererii complete sau raportul de negociere cu anexele relevante
- f. Verificarea eligibilității și documente justificative
- g. Scrisori adresate solicitanților câștigători și necâștigători cu o listă de rezervă aprobată în urma evaluării complete a candidaturii
- h. Scrisoare de însoțire pentru depunerea contractului de grant
1. Anunț de atribuire/anulare cu dovada publicării

¹Eliminarea ofertelor respinse la cinci ani de la încheierea procedurii de achiziții publice

²Eliminarea cererilor respinse la trei ani de la încheierea procedurii de acordare a granturilor.

j. Contracte semnate, modificări, acte adiționale și corespondența relevantă.

1.7 partenerul asigură o protecție adecvată a datelor cu caracter personal. Date cu caracter personal înseamnă orice informație referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă.

Datele cu caracter personal sunt:

- Să fie prelucrate în mod legal, echitabil și transparent față de persoana vizată;
- Colectate în scopuri determinate, explicite și legitime și care nu sunt prelucrate ulterior într-o un mod care este incompatibil cu aceste scopuri;
- Adecvate, relevante și limitate la ceea ce este necesar în raport cu scopurile în care sunt prelucrate;
- Exacte și, dacă este necesar, actualizate;
- Prelucrate într-un mod care să asigure securitatea adecvată a datelor cu caracter personal și
- Păstrate într-o formă care permite identificarea persoanelor vizate pentru o perioadă care nu depășește perioada necesară îndeplinirii scopurilor pentru care sunt prelucrate datele cu caracter personal. Datele cu caracter personal incluse în documentele care trebuie păstrate de partener în conformitate cu articolul 16.1 trebuie șterse după expirarea termenului prevăzut la articolul 16.1.

Orice operațiune care implică prelucrarea datelor cu caracter personal, cum ar fi colectarea, înregistrarea, organizarea, stocarea, adaptarea sau modificarea, extragerea, consultarea, utilizarea, divulgarea, ștergerea sau distrugerea, se bazează pe normele și procedurile partenerului și se efectuează numai în măsura în care acest lucru este necesar pentru punerea în aplicare a prezentului acord de finanțare.

În special, partenerul ia măsurile de securitate tehnice și organizatorice adecvate privind riscurile inerente oricărei astfel de operațiuni și natura informațiilor referitoare la persoana fizică în cauză, pentru:

- a) A împiedica accesul oricărei persoane neautorizate la sistemele informatice care execută astfel de operațiuni, în special citirea, copierea, modificarea sau îndepărtarea neautorizată a suporturilor de stocare; introducerea neautorizată de date, precum și divulgarea, modificarea sau ștergerea neautorizată a informațiilor stocate;
- b) Să se asigure că utilizatorii autorizați ai unui sistem informatic care efectuează astfel de operațiuni pot accesa numai informațiile la care se referă dreptul lor de acces;
- c) Să își proiecteze structura organizatorică astfel încât să îndeplinească cerințele de mai sus.

Articolul 2 – termenul-limită pentru semnarea contractelor și a acordurilor de către partener

2.1 Contractele de achiziții publice și contractele de grant se semnează în cursul perioadei operaționale de punere în aplicare a prezentului acord de finanțare.

La punerea în aplicare a unei acțiuni cu donatori multipli, contractele de achiziții publice și contractele de grant se încheie în termenul de contractare prevăzut în Condițiile Speciale sau pentru componenta de avans a devizului de program.

În cazul în care acțiunea nu este o acțiune cu donatori multipli, contractele de achiziții publice și contractele de grant se încheie în termen de cel mult trei ani de la intrarea în vigoare a prezentului acord de finanțare.

Contractele de achiziții publice suplimentare și contractele de grant care rezultă dintr-o modificare a prezentului acord de finanțare care majorează contribuția UE se semnează în termen de cel mult trei ani de la intrarea în vigoare a respectivei modificări la prezentul acord de finanțare sau pentru o acțiune cu donatori multipli în termenul stabilit pentru contractarea contribuției suplimentare a UE.

Termenul de trei ani pentru acțiunile care nu sunt cu donatori multipli nu poate fi prelungit, cu excepția cazului în care acțiunea este finanțată de FED. În astfel de cazuri, prelungirea este prevăzută la articolul 6 din Condițiile Speciale.

2.2 Cu toate acestea, următoarele tranzacții pot fi semnate în orice moment pe parcursul perioadei de punere în aplicare operațională:

- a. modificări ale contractelor de achiziții publice și ale contractelor de grant deja semnate;
- b. contracte de achiziții publice și contracte de grant care urmează să fie încheiate după rezilierea anticipată a contractelor de achiziții publice și contractele de grant existente;
- c. contracte privind auditul și evaluarea, care pot fi, de asemenea, semnate în timpul închiderii perioadei;
- d. costurile de exploatare menționate la articolul 5.1;

2.3 După expirarea termenelor menționate la articolul 2.1, soldul financiar pentru activitățile conexe încredințate partenerului pentru care contractele nu au fost semnate în mod corespunzător este dezangajat de către Comisie.

2.4 O astfel de dezangajare nu se aplică fondurilor înscrise în buget pentru audit și evaluări menționate la articolul 2 alineatul (2) litera (c) sau costurilor de funcționare menționate la articolul 2 alineatul (2) litera (d).

De asemenea, o astfel de dezangajare nu se aplică soldului financiar al rezervei pentru cheltuieli neprevăzute sau fondurilor disponibile din nou după rezilierea anticipată a unui contract menționat la articolul 2.2 litera (b), care pot fi utilizate pentru finanțarea contractelor menționate la articolul 2.2.

Article 3 Excluderea și sancțiunile administrative

3.1 Criterii de excludere

3.1.1 Atunci când aplică procedurile și documentele standard stabilite și publicate de Comisie pentru atribuirea contractelor de achiziții publice și de grant, partenerul se asigură, în consecință, că nu se atribuie niciun contract de achiziții publice sau de grant finanțat de UE unui operator economic sau unui solicitant de grant dacă operatorul economic sau solicitantul grantului fie el însuși, fie o persoană cu putere de reprezentare, de decizie sau de control asupra acestuia, se află într-una dintre situațiile de excludere prevăzute în procedurile relevante și în documentele standard ale Comisiei.

3.1.2 La aplicarea propriilor proceduri (inclusiv, în cazul unui fond comun gestionat de partener, a celor convenite de donatorii fondului comun) și a documentelor standard pentru atribuirea contractelor de achiziții publice și a contractelor de grant, partenerul adoptă măsuri, în conformitate cu propria sa legislație națională, pentru a se asigura că niciun contract de achiziții publice sau de grant finanțat de UE nu este atribuit unui operator economic sau unui solicitant de grant dacă partenerul constată că aceste entități:

- a) sau persoanele care au putere de reprezentare, de decizie sau de control asupra lor au făcut obiectul unei hotărâri definitive sau al unei decizii administrative definitive pentru fraudă, corupție, participare la o organizație criminală, spălare de bani, infracțiuni legate de terorism,

exploatarea prin muncă a copiilor sau trafic de persoane;

- b) sau persoanele cu putere de reprezentare, de decizie sau de control asupra lor au făcut obiectul unei hotărâri definitive sau al unei decizii administrative definitive pentru o neregulă care afectează interesele financiare ale UE;
- c) se fac vinovați de declarații false în furnizarea informațiilor solicitate ca o condiție de participare la procedură sau în cazul în care nu au furnizat aceste informații;
- d) au făcut obiectul unei hotărâri definitive sau al unei decizii administrative definitive prin care se stabilește că entitățile au creat o entitate într-o altă jurisdicție cu intenția de a eluda obligațiile fiscale, sociale sau orice alte obligații legale cu aplicare obligatorie în jurisdicția în care își are sediul social, administrația centrală sau locul principal de desfășurare a activității;
- e) au fost create cu intenția descrisă la litera (d) de mai sus, astfel cum s-a stabilit printr-o hotărâre definitivă sau printr-o decizie administrativă definitivă.

Partenerul poate lua în considerare, după caz și pe propria răspundere, informațiile conținute în sistemul de detectare timpurie și de excludere al Comisiei atunci când atribuie contracte de achiziții publice și de grant. Accesul la informații poate fi acordat prin intermediul punctului (punctelor) de legătură sau prin consultare Comisiei (Comisia Europeană, Direcția Generală Buget, contabilul Comisiei, BRE2-13/505, B-1049 Bruxelles, Belgia și prin e-mail la adresa BUDG-C01-EXCL-DB@ec.europa.eu în copie la adresa Comisiei identificată la articolul 3 din Condițiile Speciale). Comisia poate refuza efectuarea plăților către un contractant sau beneficiar al unui grant aflat într-o situație de excludere.

3.2 Obligația de informare

Partenerul informează Comisia atunci când un operator economic sau un solicitant de grant se află într-o situație menționată la articolul 3.1, a comis nereguli și fraude sau a fost găsit vinovat de o încălcare gravă a obligațiilor sale contractuale.

3.3 Sanțiuni administrative

În cazul în care partenerul ia cunoștință de una dintre situațiile menționate la articolul 3.1 în punerea în aplicare a sarcinilor descrise în anexa I, partenerul impune operatorului economic sau solicitantului de grant, în condițiile legislației sale naționale, o excludere de la viitoarele sale proceduri de achiziții publice sau de acordare de granturi și/sau o sancțiune financiară proporțională cu valoarea contractului în cauză. Astfel de sancțiuni financiare sau excluderi se impun în urma unei proceduri contradictorii care asigură dreptul la apărare al persoanei în cauză.

Partenerul poate fi scutit de obligațiile prevăzute la alineatul (1) în cazul în care:

- legislația națională a partenerului nu permite impunerea unei excluderi și/sau a sancțiune financiară;
- protejarea intereselor financiare ale UE necesită impunerea unei obligații administrative sancțiuni în termene incompatibile cu procedurile interne ale partenerului;
- impunerea unei sancțiuni administrative necesită mobilizarea resurselor dincolo de mijloacele partenerului,
- legislația sa națională nu permite excluderea unui operator economic din întreaga UE proceduri de atribuire finanțate.

În astfel de cazuri, partenerul va notifica Comisiei obstacolul său. Comisia poate decide să impună operatorului economic sau solicitantului o excludere de la viitoarele proceduri de atribuire

finanțate de UE și/sau o sancțiune financiară între 2 % și 10 % din valoarea totală a contractului în cauză.

Article 4 — Delegare parțială

Proceduri de atribuire

- 4.1 Sarcinile sunt îndeplinite de partener în conformitate cu procedurile și documentele standard stabilite și publicate de Comisie pentru atribuirea contractelor de achiziții publice și a contractelor de grant, în vigoare la data lansării procedurii în cauză.

Control ex ante

- 4.2 Pentru a permite controlul ex ante, partenerul prezintă Comisiei spre aprobare dosarele de licitație și documentele pentru cererile de propuneri înainte de lansarea invitațiilor de participare la licitație și a cererilor de propuneri. De asemenea, partenerul invită Comisia la deschiderea ofertelor și a propunerilor și furnizează Comisiei copii ale ofertelor și propunerilor primite. Partenerul notifică Comisiei rezultatele examinării ofertelor și propunerilor și prezintă Comisiei spre aprobare propunerea de atribuire, precum și proiectele de contracte de achiziții publice și de contracte de grant.

Pe durata punerii în aplicare a contractelor de achiziții publice și a contractelor de grant, partenerul prezintă, de asemenea, Comisiei spre aprobare prealabilă proiectele de acte adiționale și proiectele de ordine administrative la acestea.

Partenerul invită Comisia la acceptarea provizorie și finală.

Raport/Declarație de gestiune

- 4.3 În cazul în care articolul 5 din Condițiile speciale prevede astfel, raportul privind punerea în aplicare a sarcinilor încredințate partenerului urmează modelul prevăzut în anexa III, iar declarația de gestiune respectă modelul prevăzut în anexa IV. În acest caz, nu este necesar să se furnizeze o opinie de audit extern independentă privind declarația de gestiune, efectuată în conformitate cu standardele de audit acceptate la nivel internațional, deoarece Comisia efectuează auditurile pentru această acțiune. Aceste audituri vor verifica veridicitatea afirmațiilor făcute în declarația de gestiune și legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente efectuate.

Proceduri de plată

- 4.4 Partenerul furnizează Comisiei cererile de plată aprobate în următoarele termene, începând de la data primirii cererii de plată, fără a lua în calcul perioadele de suspendare a termenului de plată:
- a)) pentru prefinanțarea specificată în contractul de achiziții publice și în contractul de grant:
 - (i) 15 de zile calendaristice pentru o acțiune finanțată din buget;
 - (ii) 30 de zile calendaristice pentru o acțiune finanțată din FED;
 - b) 45 de zile calendaristice pentru alte plăți

Comisia acționează în conformitate cu articolele 4.9 și 4.10 în termenul de plată prevăzut în contractul de achiziție și în contractele de grant minus termenele menționate anterior.

- 4.5 La primirea unei cereri de plată din partea unui contractant sau a unui beneficiar de grant, partenerul informează Comisia cu privire la primirea acesteia și examinează imediat dacă cererea este admisibilă, și anume dacă aceasta conține identificarea contractantului sau a beneficiarului de grant respectiv, contractul sau acordul în cauză, suma, moneda și data. În cazul în care partenerul ajunge

la concluzia că cererea este inadmisibilă, acesta o respinge și informează contractantul sau beneficiarul grantului cu privire la această respingere și la motivele respingerii, în termen de 30 de zile de la primirea cererii. Partenerul informează, de asemenea, Comisia cu privire la această respingere și la motivele sale.

- 4.6 La primirea unei cereri de plată admisibile, partenerul examinează dacă este datorată o plată, și anume dacă toate obligațiile contractuale care justifică plata au fost îndeplinite, inclusiv examinarea unui raport, după caz. În cazul în care partenerul ajunge la concluzia că nu este datorată o plată, acesta informează contractantul sau beneficiarul grantului cu privire la aceasta, precum și cu privire la motivele care stau la baza acesteia. Transmiterea acestor informații suspendă termenul de plată. Comisia primește o copie a informațiilor astfel transmise. Comisia este, de asemenea, informată cu privire la răspunsul sau acțiunea corectivă a contractantului sau a beneficiarului grantului. Răspunsul sau acțiunea prin care se urmărește remediereanerespectării obligațiilor sale contractuale reîncepe să curgă termenul de plată. Partenerul examinează acest răspuns sau această acțiune în temeiul prezentului punct.
- 4.7 În cazul în care Comisia nu este de acord cu concluzia partenerului potrivit căreia o plată nu este datorată, aceasta informează partenerul în acest sens. Partenerul își reexaminează poziția și, în cazul în care ajunge la concluzia că plata este datorată, informează în acest sens contractantul sau beneficiarul grantului. Suspendarea termenului de plată se revocă odată cu transmiterea acestor informații. Partenerul informează, de asemenea, Comisia. Partenerul procedează în continuare în conformitate cu articolul 4.8.
- În cazul în care dezacordul dintre partener și Comisie persistă, Comisia poate plăti partea necontestată din suma facturată, cu condiția ca aceasta să poată fi separată în mod clar de suma contestată. Aceasta informează partenerul și contractantul sau beneficiarul grantului cu privire la această plată parțială.
- 4.8 În cazul în care partenerul ajunge la concluzia că plata este datorată, acesta transferă cererea de plată și toate documentele însoțitoare necesare Comisiei spre aprobare și plată. Acesta furnizează o prezentare generală a numărului de zile rămase din termenul de plată și a tuturor perioadelor de suspendare a acestui termen.
- 4.9 După transferul cererii de plată în temeiul articolul 4.8, în cazul în care Comisia ajunge la concluzia că plata nu este datorată, aceasta informează partenerul și, în copie, contractantul sau beneficiarul grantului în acest sens, precum și motivele. Informarea contractantului sau a beneficiarului grantului are ca efect suspendarea termenului de plată, astfel cum se prevede în contractul încheiat. Un răspuns sau o acțiune corectivă a contractantului sau a beneficiarului grantului este tratat de partener în conformitate cu articolul 4.6.
- 4.10 În cazul în care partenerul și Comisia concluzionează că plata este datorată, Comisia execută plata.
- 4.11 În cazul în care dobânda penalizatoare este datorată contractantului sau beneficiarului grantului, aceasta se alocă între partener și Comisie proporțional cu zilele de întârziere care depășesc termenele prevăzute la articolul 4.4, sub rezerva următoarelor condiții:

- (a) numărul de zile utilizate de partener se calculează de la data înregistrării a unei cereri de plată admisibile menționate la articolul 4.6 până la data transferului cererii către Comisie menționate la articolul 4.8 și de la data informațiilor de către Comisie

menționate la articolul 4.9 până la următorul transfer al cererii către Comisie menționat la articolul 4.8. Orice perioadă de suspendare a termenului de plată se deduce.

- (b) numărul de zile utilizate de Comisie se calculează de la data următoare:
a transferului cererii de către partener menționate la articolul 4.8 la data plății și de la data transferului la data informării partenerului în temeiul articolul 4.9.

- 4.12 Orice circumstanțe neprevăzute de procedura de mai sus se soluționează într-un spirit de cooperare între partener și Comisie prin analogie cu dispozițiile de mai sus, respectând, în același timp, relațiile contractuale ale partenerului cu contractantul sau beneficiarul grantului.

Atunci când este posibil, una dintre părți cooperează, la cererea celeilalte părți, pentru a furniza informații utile pentru evaluarea cererii de plată, chiar înainte ca cererea de plată să fie transferată în mod oficial către prima parte sau returnată de la aceasta.

- 4.13 Un contract de achiziții publice sau un contract de grant care nu a dat naștere niciunei plăți în termen de doi ani de la semnarea sa este reziliat automat, iar finanțarea sa este dezangajată, cu excepția litigiilor în fața instanțelor judecătorești sau a organismelor arbitrale.

Article 5 — Componenta de avans a devizului de program

Cererea

- 5.1 Devizul de program este un document care stabilește programul activităților care urmează să fie desfășurate și resursele umane și materiale necesare, bugetul corespunzător și modalitățile tehnice și administrative detaliate de punere în aplicare pentru executarea acestor activități operaționale pe parcursul perioadei operaționale de punere în aplicare a prezentului acord de finanțare.

Devizul de program care pune în aplicare acordul de finanțare trebuie să respecte procedurile și documentele standard privind devizele de program stabilite de Comisie, în vigoare la data adoptării devizului de program în cauză.

Organismul care pune în aplicare aceste activități operaționale în cadrul devizului de program poate fi administrația centrală a partenerului (operațiuni centrale) sau un organism de drept public sau de drept privat mandatat cu o misiune de serviciu public (operațiuni publice) sau, numai în cadrul FED, un organism de drept privat fără misiune de serviciu public pe baza unui contract de servicii (operațiuni private comandate).

Devizul de program are o componentă de avans și poate avea o componentă de angajamente specifice.

În cadrul componentei angajamentelor specifice, se aplică articolul 4.

În cadrul componentei de avans a devizului de program, organismul de implementare poate, până la pragurile stabilite, să desfășoare proceduri de achiziții publice și de acordare de granturi fără un control ex ante limitat al Comisiei sau cu un control ex ante limitat al acesteia și să efectueze plăți către contractanți și beneficiarii de granturi, precum și în contextul forței de muncă directe.

Forța de muncă directă se referă la activitățile operaționale pe care organismul de punere în aplicare le execută direct prin utilizarea personalului pe care îl angajează și/sau a resurselor sale existente (mașini, echipamente, alte resurse).

Costurile de funcționare suportate de organismul de punere în aplicare pot fi eligibile pentru finanțare din partea UE în cadrul componentei de avans a devizului de program. În acest caz, acestea

sunt eligibile pentru finanțare din partea UE pe întreaga durată a perioadei de execuție a prezentului acord de finanțare, cu excepția cazului în care articolul 6 din Condițiile Speciale prevede un început mai devreme al eligibilității costurilor. Costurile de funcționare sunt costurile organismului de punere în aplicare suportate pentru îndeplinirea sarcinilor de punere în aplicare și includ personalul local, utilitățile (de exemplu, apă, gaz și electricitate), închirierea de spații, consumabilele, întreținerea, deplasările pe termen scurt în interes de serviciu și combustibilul pentru vehicule. Acestea nu includ achiziționarea de vehicule sau de alte echipamente sau nicio activitate operațională. Aceste costuri de exploatare obișnuite pot fi percepute și plătite în conformitate cu procedurile proprii ale organismului de punere în aplicare.

Proceduri de atribuire

5.2 În cadrul componentei de avans a devizului de program, organismul de implementare poate desfășura, total sau parțial, procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice și a contractelor de grant în conformitate cu propriile proceduri și documente standard, în măsura în care Comisia obține dovezi prelabile că organismul de punere în aplicare al partenerului:

- asigură funcționarea unui sistem de control intern eficace și eficient și
- aplică norme și proceduri adecvate pentru achiziții și/sau granturi.

În măsura în care nu se obțin astfel de dovezi, procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice și a contractelor de grant sunt efectuate de organismul de punere în aplicare în conformitate cu procedurile și documentele standard stabilite și publicate de Comisie, în vigoare la data lansării procedurii în cauză.

Control ex ante

5.3 În cadrul componentei de avans, cu excepția cazului în care acordurile tehnice și administrative ale devizului de program prevăd altfel, organismul de execuție prezintă Comisiei spre aprobare prealabilă dosarele de licitație și propunerile de decizie de atribuire a contractelor de achiziții publice a căror valoare depășește 100,000 EUR, precum și toate orientările privind cererile și propunerile pentru deciziile de atribuire a contractelor de grant, care urmează procedurile și documentele standard stabilite și publicate de Comisie.

Pe lângă obligațiile de ținere a evidențelor prevăzute la articolul 1.6 din prezentele condiții generale, partenerul păstrează, în aceeași perioadă, toate documentele justificative financiare și contractuale relevante.

Declarația de gestiune

5.4 Partenerul transmite anual Comisiei, până la data prevăzută la articolul 6 din Condițiile Speciale, o declarație de gestiune semnată de partener utilizând modelul din anexa IV.

În acest caz, nu este necesar să se furnizeze o opinie de audit extern independentă privind declarația de gestiune, efectuată în conformitate cu standardele de audit acceptate la nivel internațional, deoarece Comisia efectuează auditurile pentru această acțiune. Aceste audituri vor verifica veridicitatea afirmațiilor făcute în declarația de gestiune și legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente efectuate.

Plăți

5.5 Comisia transferă prima tranșă de prefinanțare, la semnarea devizului de program de către toate

părțile, în termen de 60 de zile calendaristice în cazul în care devizul de program este finanțat de FED și în termen de 30 de zile calendaristice în cazul în care acesta este finanțat de la bugetul UE;

Comisia plătește celelalte tranșe de prefinanțare în termen de 60 de zile calendaristice de la primirea și aprobarea cererii de plată și a rapoartelor acesteia.

Dobânda penalizatoare este datorată în conformitate cu Regulamentul financiar aplicabil. Termenul de plată poate fi suspendat de Comisie prin informarea partenerului, în orice moment în cursul perioadei menționate mai sus, că cererea de plată nu poate fi onorată, fie pentru că suma nu este exigibilă, fie pentru că nu au fost prezentate documentele justificative corespunzătoare. În cazul în care informațiile care pun la îndoială eligibilitatea cheltuielilor care figurează într-o cerere de plată ajung la cunoștința Comisiei, aceasta poate suspenda termenul de plată în scopul unei verificări suplimentare, inclusiv al unui control la fața locului, pentru a stabili, înainte de efectuarea plății, dacă cheltuielile sunt într-adevăr eligibile. Suspendarea și motivele acesteia sunt comunicate partenerului cât mai curând posibil. Termenul de plată se reia odată ce documentele justificative lipsă au fost furnizate sau cererea de plată a fost corectată.

- 5.6 Comisia efectuează plăți într-un cont bancar deschis la o instituție financiară acceptată de Comisie.
- 5.7 Partenerul garantează că fondurile plătite de Comisie pot fi identificate în acest cont bancar.
- 5.8 Transferurile în euro se convertesc, dacă este necesar, în moneda națională a partenerului pe măsură ce și când trebuie efectuate plățile de către partener, la cursul bancar în vigoare în ziua plății de către partener.

Article 6 — Fond comun gestionat de partener

Cererea

- 6.1 Partenerul care gestionează un fond comun poate fi eligibil pentru o contribuție a UE la fondul comun respectiv, în măsura în care Comisia obține în prealabil dovezi că entitatea de management din cadrul partenerului:
 - asigură funcționarea unui sistem de control intern eficace și eficient;
 - utilizează un sistem contabil care furnizează informații exacte, complete și fiabile în timp util;
 - face obiectul unui audit extern independent, efectuat în conformitate cu standarde de audit acceptate la nivel internațional de către un serviciu de audit independent din punct de vedere funcțional de entitatea sau persoana în cauză;
 - aplică norme și proceduri adecvate pentru achiziții și granturi;
 - asigură publicarea ex post a informațiilor privind destinatarii; și
 - asigură o protecție rezonabilă a datelor cu caracter personal.

Proceduri de atribuire

- 6.2 În ceea ce privește contribuția UE la un fond comun gestionat de partener, entitatea de management din cadrul partenerului îndeplinește sarcinile în conformitate cu propriile proceduri și documente standard pentru atribuirea contractelor de achiziții publice și de grant sau cu cele convenite între donatori.

Punerea în aplicare

- 6.3 În ceea ce privește contribuția UE la un fond comun gestionat de partener, pe lângă drepturile și obligațiile deja prevăzute în prezentele condiții generale, partenerului i se aplică norme suplimentare detaliate în anexa V la acordul de finanțare pentru punerea în aplicare a contribuției UE la fondul comun.

Article 7 Publicarea de către partener a informațiilor privind contractele de achiziții publice și de grant

- 7.1 Partenerul se angajează să publice în fiecare an, într-un loc dedicat și ușor accesibil de pe site-ul său internet, pentru fiecare contract de achiziții și de grant pentru care este autoritate contractantă în cadrul componentei de avans a devizului de program menționat la articolul 5 și al fondurilor comune menționate la articolul 6, natura și scopul acestuia, numele și localitatea contractantului (contractanți, în cazul unui consorțiu) sau al beneficiarului grantului (beneficiarii de granturi în cazul unui grant cu beneficiari multipli), precum și valoarea contractului.

Localitatea unei persoane fizice este o regiune la nivelul NUTS2. Localitatea unei persoane juridice este adresa acesteia.

În cazul în care o astfel de publicare pe internet este imposibilă, informațiile se publică prin orice alte mijloace adecvate, inclusiv jurnalul oficial al partenerului.

Articolul 6 din Condițiile Speciale prevede localizarea, pe internet sau în alt mod, a locului publicării; se face trimitere la această locație în locul special pe care se află site-ul internet al Comisiei.

- 7.2 Sprijinul pentru educație și sprijinul financiar direct pentru persoanele fizice care au cea mai mare nevoie de sprijin se publică în mod anonim și acumulat pe categorii de cheltuieli.

Numele persoanelor fizice se înlocuiesc cu „persoană fizică” la doi ani de la publicare. Numele unei entități juridice care îl conține pe cel al unei persoane fizice implicate în entitatea respectivă este considerat ca fiind numele unei persoane fizice.

Se renunță la publicarea numelor persoanelor fizice în cazul în care o astfel de publicare riscă să le încalce drepturile fundamentale sau să le prejudicieze interesele comerciale.

Partenerul prezintă Comisiei o listă de date care urmează să fie publicate cu privire la persoanele fizice, împreună cu orice justificare pentru derogările propuse de publicare, care trebuie să acorde autorizarea prealabilă pentru această listă. Dacă este necesar, Comisia completează localitatea persoanei fizice limitate la o regiune la nivelul NUTS2.

- 7.3 Publicarea contractelor de achiziții publice și de grant încheiate (și anume, semnate de partener și de contractant sau de beneficiarul grantului) în cursul perioadei de raportare are loc în termen de șase luni de la data prezentării raportului în conformitate cu articolul 6 din Condițiile Speciale.
- 7.4 Se poate renunța la publicarea contractelor în cazul în care o astfel de publicare riscă să aducă atingere intereselor comerciale ale contractanților sau ale beneficiarilor de granturi. Partenerul prezintă o listă cu aceste justificări Comisiei, care trebuie să acorde autorizația prealabilă pentru o astfel de derogare de la publicare.
- 7.5 În cazul în care efectuează plăți către contractanți sau beneficiari de granturi în temeiul articolului 4, Comisia asigură publicarea informațiilor privind contractele de achiziții publice și contractele de

grant în conformitate cu normele sale.

Article 8 — Recuperarea fondurilor

8.1 Partenerul ia toate măsurile adecvate pentru a recupera fondurile plătite în mod necuvenit.

Sumele plătite și recuperate în mod necuvenit de partener, sumele din garanțiile financiare depuse pe baza procedurilor de achiziții publice și de acordare a granturilor, sumele din sancțiunile financiare impuse de partener, precum și daunele acordate partenerului se returnează Comisiei.

8.2 Fără a aduce atingere responsabilității de mai sus a partenerului de a recupera fondurile plătite în mod necuvenit, partenerul este de acord cu faptul că, în conformitate cu dispozițiile Regulamentului financiar aplicabil și ale prezentului acord de finanțare, Comisia poate stabili în mod oficial o sumă ca fiind plătită în mod necuvenit în temeiul contractelor de achiziții publice și al contractelor de grant finanțate în temeiul părții întâi și poate proceda la recuperarea acestora prin orice mijloace în numele partenerului, inclusiv prin compensarea sumei datorate de contractant sau de beneficiarul grantului cu oricare dintre creanțele sale împotriva UE și prin recuperare forțată în fața instanțelor competente.

8.3 În acest scop, partenerul furnizează Comisiei toate documentele și informațiile necesare. Partenerul împuternicește Comisia să efectueze recuperarea, în special prin solicitarea unei garanții din partea unui contractant sau beneficiar de grant al cărui partener este autoritatea contractantă sau prin compensarea fondurilor care trebuie recuperate cu orice sume datorate contractantului sau beneficiarului grantului de către partener în calitate de autoritate contractantă și finanțate de UE în temeiul prezentului acord de finanțare sau al altui acord de finanțare sau prin recuperare forțată în fața instanțelor competente.

8.4 Comisia informează partenerul că procedurile de recuperare au fost inițiate (inclusiv, dacă este necesar, în fața unei instanțe naționale).

8.5 În cazul în care partenerul este beneficiarul unui grant al unei entități cu care Comisia a încheiat un acord de contribuție, Comisia poate recupera fonduri de la partener care sunt datorate entității, dar pe care entitatea nu a fost în măsură să le recupereze ea însăși.

Article 9 Creanțe financiare în cadrul contractelor de achiziții publice și al contractelor de grant

Partenerul se angajează să discute cu Comisia înainte de a lua orice decizie cu privire la o cerere de compensare formulată de un contractant sau de un beneficiar de grant și considerată de partener ca fiind justificată în totalitate sau parțial. Consecințele financiare pot fi suportate de UE numai în cazul în care Comisia și-a dat acordul prealabil. O astfel de autorizare prealabilă este, de asemenea, necesară pentru orice utilizare a fondurilor angajate în temeiul prezentului acord de finanțare pentru a acoperi costurile care decurg din litigiile legate de contracte.

Article 10 Depășiri ale costurilor și modalități de finanțare a acestora

10.1 Depășirile individuale ale liniilor bugetare ale activităților puse în aplicare de partener sunt tratate prin realocarea de fonduri în cadrul bugetului general, în conformitate cu articolul 25 din prezentele condiții generale.

10.2 Ori de câte ori există un risc de depășire a sumei prevăzute pentru activitatea pusă în aplicare de partener, partenerul informează imediat Comisia și solicită autorizarea prealabilă a acestora pentru activitățile corective planificate pentru acoperirea depășirii, propunând fie reducerea activităților, fie

utilizarea resurselor proprii sau a altor resurse din afara UE.

- 10.3 Dacă activitățile nu pot fi reduse sau dacă depășirea nu poate fi acoperită nici din resursele proprii ale partenerului, nici din alte resurse, Comisia poate decide, la cererea motivată corespunzător a partenerului, să acorde finanțare suplimentară din partea UE. În cazul în care Comisia ia o astfel de decizie, costurile excedentare sunt finanțate, fără a aduce atingere normelor și procedurilor relevante ale UE, prin eliberarea unei contribuții financiare suplimentare care urmează să fie stabilită de Comisie. Prezentul acord de finanțare se modifică în consecință.

Partea a doua: Dispoziții aplicabile sprijinului bugetar

Article 11 Dialogul politic

Partenerul și UE se angajează să se angajeze într-un dialog constructiv periodic la nivelul corespunzător cu privire la punerea în aplicare a prezentului acord de finanțare.

În cazul în care partenerul este un stat ACP, iar această acțiune este finanțată din FED în conformitate cu articolul 1.1 din Condițiile Speciale, acest dialog poate face parte din dialogul politic mai larg prevăzut la articolul 8 din Acordul de parteneriat ACP-CE.

Article 12 Verificarea condițiilor și a plăților

- 12.1. Comisia verifică condițiile de plată a tranșelor componente de sprijin bugetar, astfel cum sunt identificate în anexa I (Dispoziții tehnice și administrative).

În cazul în care Comisia ajunge la concluzia că nu sunt îndeplinite condițiile de plată, aceasta informează partenerul în acest sens, fără întârzieri nejustificate.

- 12.2. Cererile de plată depuse de partener sunt eligibile pentru finanțare din partea UE, cu condiția să fie în conformitate cu dispozițiile prevăzute în anexa I (Dispoziții tehnice și administrative) și să fie depuse în cursul perioadei de implementare operațională.

- 12.3. Partenerul aplică reglementările sale naționale în materie de schimb valutar într-un mod nediscriminatoriu tuturor plăților din componenta de sprijin bugetar.

Article 13 Transparența sprijinului bugetar

Partenerul este de acord cu publicarea de către Comisie a prezentului acord de finanțare și a oricărei modificări a acestuia, inclusiv prin mijloace electronice, precum și a informațiilor de bază privind sprijinul bugetar pe care Comisia le consideră adecvate. O astfel de publicare nu conține date care încalcă legislația UE aplicabilă protecției datelor cu caracter personal.

Article 14 Recuperarea sprijinului bugetar

Comisia poate recupera integral sau parțial plățile de sprijin bugetar, cu respectarea corespunzătoare a principiului proporționalității, în cazul în care Comisia stabilește că plata a fost afectată de o neregulă gravă imputabilă partenerului, în special dacă partenerul a furnizat informații nefiababile sau incorecte sau dacă a fost implicat un act de corupție sau o fraudă.

Partea a treia: Dispoziții aplicabile prezentei acțiuni ca întreg, Indiferent de modul de gestionare

Article 15 — Perioada de executare și termenul de contractare

15.1 Perioada de executare a prezentului acord de finanțare cuprinde două perioade:

- o perioadă de punere în aplicare operațională, în care se desfășoară activitățile operaționale ale acțiunii. Această perioadă începe la data intrării în vigoare a prezentului acord de finanțare sau la data prevăzută în Condițiile Speciale și se încheie odată cu deschiderea perioadei de închidere.
- o perioadă de închidere, în cursul căreia se efectuează auditul și evaluarea finală, iar contractele și devizul de program pentru punerea în aplicare a prezentului acord de finanțare sunt închise din punct de vedere tehnic și financiar. Durata acestei perioade este prevăzută la articolul 2.3 din Condițiile Speciale. Acesta începe după sfârșitul perioadei operaționale de punere în aplicare.

Aceste perioade se reflectă în acordurile care urmează să fie încheiate de partener și de Comisie în punerea în aplicare a prezentului acord de finanțare, în special în acordurile de contribuție și în contractele de achiziții publice și de grant.

15.2 Costurile legate de activitățile operaționale sunt eligibile pentru finanțare din partea UE numai dacă au fost suportate în cursul perioadei operaționale de punere în aplicare; costurile suportate înainte de intrarea în vigoare a prezentului acord de finanțare nu sunt eligibile pentru finanțare din partea UE, cu excepția cazului în care se prevede altfel la articolul 6 din Condițiile Speciale. Costurile legate de auditurile și evaluările finale, de activitățile de închidere și de costurile de exploatare menționate la articolul 5.1 sunt eligibile până la sfârșitul perioadei de închidere.

15.3 Orice sold rămas din contribuția UE se dezangajează automat în termen de cel mult șase luni de la încheierea perioadei de execuție.

15.4 În cazuri excepționale și justificate în mod corespunzător, se poate face o cerere de prelungire a perioadei operaționale de punere în aplicare sau a perioadei de închidere, precum și a corelației perioadei de executare. În cazul în care se convine astfel, acordul de finanțare se modifică în consecință.

15.5 Articolul 2 din prezentele condiții generale se aplică contractelor de achiziții publice, contractelor de grant și acordurilor de contribuție atribuite de Comisie în calitate de autoritate contractantă, cu excepția articolul 2.1 ultimul paragraf.

Articolul 16 – verificări și controale efectuate de Comisie, de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și de Curtea de Conturi Europeană

16.1 Partenerul asistă și sprijină verificările și controalele efectuate de Comisie, OLAF și Curtea de Conturi Europeană, la cererea acestora.

Partenerul este de acord cu Comisia, OLAF și Curtea de Conturi Europeană care efectuează controale documentare și la fața locului cu privire la utilizarea finanțării UE în cadrul activităților desfășurate în temeiul prezentului acord de finanțare și efectuează un audit complet, dacă este necesar, pe baza documentelor justificative privind conturile și a documentelor contabile și a oricăror alte documente referitoare la finanțarea activităților, pe întreaga durată a prezentului acord de finanțare și timp de cinci ani de la sfârșitul perioadei de execuție.

16.2 Partenerul este de acord, de asemenea, cu faptul că OLAF poate efectua controale și verificări la fața

locului în conformitate cu procedurile prevăzute de legislația UE pentru protejarea intereselor financiare ale UE împotriva fraudei și a altor nereguli.

În acest scop, partenerul acordă funcționarilor Comisiei, OLAF și Curții de Conturi Europene, precum și agenților autorizați ai acestora, acces la amplasamentele și incintele în care se desfășoară operațiunile finanțate în temeiul prezentului acord de finanțare, inclusiv la sistemele informatice ale acestora, precum și la orice documente și date computerizate privind gestiunea tehnică și financiară a acestor operațiuni și ia toate măsurile adecvate pentru a le facilita activitatea. Accesul agenților autorizați ai Comisiei, ai OLAF și ai Curții de Conturi Europene se acordă în condiții de strictă confidențialitate față de terți, fără a aduce atingere obligațiilor de drept public care le revin. Documentele trebuie să fie accesibile și depuse într-un mod care să permită o inspecție ușoară, partenerul fiind obligat să informeze Comisia, OLAF sau Curtea de Conturi Europeană cu privire la locul exact în care sunt păstrate.

- 16.3 Controalele și auditurile descrise mai sus se aplică, de asemenea, contractanților, beneficiarilor de granturi, organizațiilor care au semnat acorduri de contribuție și subcontractanților care au primit finanțare din partea UE.
- 16.4 Misiunile la fața locului sunt notificate partenerului de către agenți numiți de Comisie, OLAF sau Curtea de Conturi Europeană.

Articolul 17 – sarcinile partenerului în combaterea neregulilor, a fraudei și a corupției

- 17.1 Partenerul informează imediat Comisia cu privire la orice element care îi este adus la cunoștință și care suscită suspiciuni de nereguli, fraudă sau corupție, precum și cu privire la orice măsură luată sau planificată pentru a le soluționa.
- 17.2 Partenerul se asigură și verifică periodic dacă acțiunile finanțate de la buget sunt realizate și puse în aplicare în mod corect. Comisia ia măsurile corespunzătoare pentru a preveni, detecta și corecta neregulile și fraudele și, dacă este necesar, pentru a urmări penal și a recupera fondurile plătite în mod necuvenit.

„Neregulă” înseamnă orice încălcare a prezentului acord de finanțare, a contractelor de punere în aplicare și a devizului de program sau a dreptului UE, ca urmare a unei acțiuni sau omisiuni a oricărei persoane care are sau ar avea ca efect prejudicierea fondurilor UE, fie prin reducerea sau pierderea veniturilor datorate UE, fie printr-o cheltuială nejustificată.

„Fraudă” înseamnă orice acțiune sau omisiune intenționată privind:

- utilizarea sau prezentarea de declarații sau documente false, incorecte sau incomplete, care au ca efect însușirea ilegală sau reținerea necuvenită de fonduri de la bugetul general al UE sau FED;
- nedivulgarea de informații, cu încălcarea unei obligații specifice, având același efect;
- utilizarea unor astfel de fonduri în alte scopuri decât cele pentru care au fost inițial destinate.

- 17.3 Partenerul se angajează să ia toate măsurile adecvate pentru a preveni, detecta și pedepsi orice practici de corupție activă sau pasivă în cursul punerii în aplicare a acordului de finanțare.

„Corupție pasivă” înseamnă fapta săvârșită cu intenție de un funcționar care, direct sau printr-un intermediar, solicită sau primește avantaje de orice fel pentru el însuși sau pentru un terț sau acceptă o promisiune a unui astfel de avantaj, de a acționa sau de a se abține de la a acționa în conformitate cu îndatoririle sale sau în exercitarea funcțiilor sale, cu încălcarea îndatoririlor sale oficiale, care are

sau ar avea ca efect prejudicierea intereselor financiare ale Uniunii.

„Corupție activă” înseamnă fapta săvârșită cu intenție de orice persoană care promite sau acordă, direct sau printr-un intermediar, un avantaj de orice fel unui funcționar, pentru el însuși sau pentru un terț, de a acționa sau de a se abține de la a acționa în conformitate cu îndatoririle sale sau în exercițiul funcțiilor sale, cu încălcarea îndatoririlor sale oficiale, care are sau ar avea ca efect prejudicierea intereselor financiare ale UE.

17.4 În cazul în care partenerul nu ia măsurile adecvate pentru a preveni fraudă, neregulile și corupția, Comisia poate adopta măsuri de precauție, inclusiv suspendarea prezentului acord de finanțare.

Article 18 Suspendarea plăților

18.1 Fără a aduce atingere suspendării sau rezilierii prezentului acord de finanțare în conformitate cu articolele 26 și, respectiv, 27, Comisia poate suspenda parțial sau total plățile în cazul în care:

- a) Comisia a stabilit sau are motive serioase de îngrijorare că, pe baza informațiilor pe care le-a primit și trebuie să verifice, partenerul a comis erori substanțiale, nereguli sau fraude în cadrul procedurii de achiziții publice și de atribuire a granturilor sau în cursul punerii în aplicare a acțiunii sau partenerul nu și-a respectat obligațiile care îi revin în temeiul prezentului acord de finanțare, inclusiv obligațiile privind punerea în aplicare a planului de comunicare și vizibilitate;
- b) Comisia a constatat sau are motive serioase de îngrijorare că, pe baza informațiilor pe care le-a primit și trebuie să verifice, partenerul a comis erori sistemice sau recurente, nereguli, fraude sau încălcări ale obligațiilor care îi revin în temeiul prezentului acord de finanțare sau al altor acorduri de finanțare, cu condiția ca respectivele erori, nereguli, fraude sau încălcări ale obligațiilor să aibă un impact semnificativ asupra punerii în aplicare a prezentului acord de finanțare sau să pună sub semnul întrebării fiabilitatea sistemului de control intern al partenerului sau legalitatea și regularitatea cheltuielilor subiacente;
- c) Comisia suspectează că partenerul a comis erori substanțiale, nereguli, fraude sau încălcări ale obligațiilor în cadrul procedurii de achiziții publice și de atribuire a granturilor sau în punerea în aplicare a acțiunii și trebuie să verifice dacă acestea au avut loc.
- d) este necesar să se prevină prejudicierea semnificativă a intereselor financiare ale UE.

18.2 Comisia informează imediat partenerul cu privire la suspendarea plăților și la motivele acestei suspendări.

18.3 Suspendarea plăților are ca efect suspendarea termenelor de plată pentru orice cerere de plată pendinte.

18.4 Pentru a relua plățile, partenerul depune eforturi pentru a remedia situația care a condus la suspendare cât mai curând posibil și informează Comisia cu privire la orice progrese înregistrate în acest sens. De îndată ce consideră că au fost îndeplinite condițiile pentru reluarea plăților, Comisia informează partenerul cu privire la aceasta.

Article 19 Alocarea fondurilor recuperate de Comisie pentru acțiune

În cazul în care acțiunea este finanțată din FED, sumele plătite și recuperate în mod necuvenit de către Comisie, sumele din garanțiile financiare depuse pe baza procedurilor de achiziții publice și de acordare a granturilor, sumele provenite din sancțiunile financiare impuse, precum și daunele-interese acordate Comisiei se alocă acestei acțiuni.

Article 20 Dreptul de stabilire și de ședere

- 20.1 În cazul în care acest lucru este justificat de natura contractului de achiziții publice, a contractului de grant sau a acordului de contribuție, partenerul acordă persoanelor fizice și juridice care participă la licitații pentru contracte de lucrări, bunuri sau servicii sau pentru cereri de propuneri și organizațiilor care se preconizează că vor semna acorduri de contribuție cu drept provizoriu de stabilire și de ședere pe teritoriul (teritoriile) partenerului. Acest drept rămâne valabil timp de o lună de la atribuirea contractului.
- 20.2 Partenerul acordă, de asemenea, dreptul contractanților de achiziții publice, beneficiarilor de granturi, organizațiilor care au semnat acorduri de contribuție și persoanelor fizice ale căror servicii sunt necesare pentru executarea prezentei acțiuni, precum și membrilor familiilor acestora care au drepturi similare pe durata punerii în aplicare a acțiunii.

Article 21 Dispoziții fiscale și vamale și acorduri de schimb valutar

- 21.1 Partenerul aplică contractelor de achiziții publice, contractelor de grant și acordurilor de contribuție finanțate de UE regimul fiscal și vamal cel mai favorizat aplicat statelor sau organizațiilor internaționale de dezvoltare cu care are relații.
- În cazul în care partenerul este un stat ACP, nu se ține seama de aranjamentele pe care acesta le aplică celorlalte state ACP sau altor țări în curs de dezvoltare în scopul determinării tratamentului de stat privilegiat.
- 21.2 În cazul în care se aplică un acord-cadru care include dispoziții mai detaliate cu privire la acest subiect, se aplică, de asemenea, aceste dispoziții.

Article 22 — Confidențialitate

- 22.1 Partenerul este de acord că documentele și informațiile referitoare la acțiune și deținute de orice entitate pot fi transmise Comisiei, de către entitatea respectivă, exclusiv în scopul punerii în aplicare a prezentului acord de finanțare sau a altui acord de finanțare.
- 22.2 Fără a aduce atingere articolul 16 din prezentele condiții generale, partenerul și Comisia păstrează confidențialitatea oricăror documente, informații sau alte materiale care au legătură directă cu punerea în aplicare a prezentului acord de finanțare și care sunt clasificate drept confidențiale.
- 22.3 Părțile obțin acordul prealabil scris al celeilalte părți înainte de a face publice aceste informații.
- 22.4 Părțile sunt obligate să respecte confidențialitatea timp de cinci ani de la încheierea perioadei de executare.
- 22.5 Partenerul respectă, de asemenea, obligațiile prevăzute la articolul 1.7 în cazul în care Comisia furnizează date cu caracter personal partenerului, de exemplu în contextul procedurilor și al contractelor gestionate de Comisie.

Article 23 Utilizarea studiilor

Contractul referitor la orice studiu finanțat în temeiul prezentului acord de finanțare include dreptul partenerului și al Comisiei de a utiliza studiul, de a-l publica și de a-l divulga terților.

Article 24 Consultarea dintre partener și Comisie

- 24.1 Partenerul și Comisia se consultă reciproc înainte de a iniția orice litigiu referitor la punerea în

aplicare sau interpretarea prezentului acord de finanțare, în conformitate cu articolul 28 din prezentele condiții generale.

- 24.2 În cazul în care Comisia constată existența unor probleme în desfășurarea procedurilor legate de gestionarea prezentului acord de finanțare, aceasta stabilește toate contactele necesare cu partenerul pentru a remedia situația și ia toate măsurile necesare.
- 24.3 Consultarea poate duce la modificarea, suspendarea sau rezilierea prezentului acord de finanțare.

24.4 Comisia informează periodic partenerul cu privire la punerea în aplicare a activităților descrise în anexa I care nu intră sub incidența părților întâi și a doua din prezentele condiții generale.

Article 25 — Modificarea prezentului acord de finanțare

- 25.1 Orice modificare a prezentului acord de finanțare se face în scris, inclusiv un schimb de scrisori.
- 25.2 În cazul în care cererea de modificare provine de la partener, acesta prezintă Comisiei cererea respectivă cu cel puțin trei luni înainte de data prevăzută pentru intrarea în vigoare a modificării, cu excepția cazurilor justificate în mod corespunzător de partener și acceptate de Comisie. În cazuri excepționale de ajustare a obiectivelor acțiunii și/sau de creștere a contribuției UE, această cerere se depune cu cel puțin șase luni înainte de intrarea în vigoare a modificării.
- 25.3 Dacă ajustarea nu afectează în mod semnificativ obiectivele activității puse în aplicare în conformitate cu partea întâi din prezentele condiții generale și dacă se referă la aspecte de detaliu care nu afectează soluția tehnică adoptată și dacă nu include realocarea fondurilor sau dacă se referă la realocări de fonduri pentru o sumă echivalentă cu valoarea rezervei pentru cheltuieli neprevăzute, partenerul informează Comisia cu privire la ajustare și la justificarea acesteia în scris cât mai curând posibil și poate aplica ajustarea respectivă.
- 25.4 Utilizarea rezervei pentru situații neprevăzute prevăzută pentru o acțiune este supusă aprobării scrise prealabile a Comisiei.
- 25.5 În cazul în care Comisia consideră că partenerul încetează să îndeplinească în mod satisfăcător sarcinile încredințate în temeiul articolului 1.1 din prezentele condiții generale și fără a aduce atingere articolelor 26 și 27 din prezentele condiții generale, Comisia poate decide să preia din nou sarcinile încredințate partenerului pentru a continua punerea în aplicare a activităților în numele partenerului, după informarea acestuia în scris.

Article 26 Suspendarea prezentului acord de finanțare

26.1 Acordul de finanțare poate fi suspendat în următoarele cazuri:

- Comisia poate suspenda punerea în aplicare a prezentului acord de finanțare în cazul în care partenerul încalcă o obligație care îi revine în temeiul prezentului acord de finanțare.
- Comisia poate suspenda punerea în aplicare a prezentului acord de finanțare în cazul în care partenerul încalcă orice obligație stabilită în temeiul procedurilor și al documentelor standard menționate la articolele 1, 4, 5 și 6 din prezentele condiții generale.
- Comisia poate suspenda prezentul acord de finanțare în cazul în care partenerul încalcă o obligație legată de respectarea drepturilor omului, a principiilor democratice și a statului de drept, în cazuri grave de corupție sau în cazul în care partenerul se face vinovat de abateri profesionale grave dovedite prin orice mijloace justificate. Abaterile profesionale grave trebuie înțelese ca oricare dintre următoarele:
 - o încălcare a actelor cu putere de lege sau a normelor administrative aplicabile sau a standardelor etice ale profesiei din care face parte o persoană sau o entitate sau
 - orice comportament culpabil al unei persoane sau entități care are un impact asupra

credibilitatea atunci când un astfel de comportament denotă o intenție frauduloasă sau o neglijență gravă.

- Prezentul acord de finanțare poate fi suspendat în cazuri de forță majoră, astfel cum sunt definite mai jos. „Forță majoră” înseamnă orice situație sau eveniment imprevizibil și excepțional, independent de voința părților, care împiedică oricare dintre părți să își îndeplinească oricare dintre obligații, care nu poate fi atribuit unei erori sau neglijențe din partea acestora (sau din partea contractanților, agenților sau angajaților acestora) și care se dovedește insurmontabil în pofida tuturor diligențelor necesare. Defectele echipamentelor sau materialelor sau întârzierile în punerea la dispoziție a acestora, conflictele de muncă, grevele sau dificultățile financiare nu pot fi invocate ca forță majoră. O parte nu este considerată vinovată de încălcarea obligațiilor sale în cazul în care este împiedicată să le îndeplinească de un caz de forță majoră despre care cealaltă parte este informată în mod corespunzător. O parte care se confruntă cu un caz de forță majoră informează fără întârziere cealaltă parte, precizând natura, durata probabilă și efectele previzibile ale problemei, și ia orice măsură pentru a reduce la minimum eventualele prejudicii. Niciuna dintre părți nu este considerată răspunzătoare pentru încălcarea obligațiilor care îi revin în temeiul prezentului acord de finanțare în cazul în care este împiedicată să le îndeplinească din cauza unui caz de forță majoră, cu condiția să ia măsuri pentru a reduce la minimum orice prejudiciu posibil.
 - În cazuri precum criza sau schimbarea poziției la nivel național (de exemplu, în ceea ce privește prioritățile sale politice).
- 26.2 Comisia poate suspenda prezentul acord de finanțare fără notificare prealabilă.
- 26.3 Comisia poate lua orice măsură de precauție adecvată înainte ca suspendarea să aibă loc.
- 26.4 Atunci când se notifică suspendarea, se indică consecințele pentru contractele de achiziții publice și de grant în curs, pentru acordurile de contribuție și pentru devizul de program.
- 26.5 Suspendarea prezentului acord de finanțare nu aduce atingere suspendării plăților și rezilierii prezentului acord de finanțare de către Comisie în conformitate cu articolul 18 și 27 din condițiile generale.
- 26.6 Părțile reiau punerea în aplicare a acordului de finanțare de îndată ce condițiile permit acest lucru, cu aprobarea scrisă prealabilă a Comisiei. Acest lucru nu aduce atingere eventualelor modificări ale prezentului acord de finanțare care ar putea fi necesare pentru a adapta acțiunea la noile condiții de punere în aplicare, inclusiv, dacă este posibil, prelungirea perioadei operaționale de punere în aplicare sau rezilierea prezentului acord de finanțare în conformitate cu articolul 27.

Article 27 Rezilierea prezentului acord de finanțare

- 27.1. În cazul în care problemele care au condus la suspendarea prezentului acord de finanțare nu au fost soluționate în termen de maximum 180 de zile, oricare dintre părți poate rezilia prezentul acord de finanțare cu un preaviz de 30 de zile.
- 27.2. Fără a aduce atingere articolul 27.1 de mai sus, în cazul în care Comisia consideră, în orice moment, că scopul prezentului acord de finanțare nu mai poate fi îndeplinit în mod eficace sau corespunzător, prezentul acord de finanțare poate fi reziliat prin notificarea (30) motivată în scris

cu notificarea.

- 27.3. Prezentul acord de finanțare încetează automat în cazul în care nu a fost semnat niciun contract de punere în aplicare în termenele prevăzute la articolul 2.
- 27.4. Consecințele acestor încetări asupra activităților în curs pot fi analizate, după caz, și stabilite de la caz la caz.

Article 28 Modalități de soluționare a litigiilor

- 28.1 Orice litigiu privind prezentul acord de finanțare care nu poate fi soluționat în termen de șase luni prin consultările dintre părți prevăzute la articolul 24 din prezentele condiții generale poate fi soluționat prin arbitraj, la cererea uneia dintre părți.
- În cazul în care partenerul este un stat ACP sau un organism sau o organizație regională ACP, iar această acțiune este finanțată din FED, litigiul este prezentat, înaintea arbitrajului și după consultările prevăzute la articolul 24 din prezentele condiții generale, Consiliului de Miniștri ACP-CE sau, între reuniunile acestuia, Comitetului ambasadurilor ACP-CE, în conformitate cu articolul 98 din Acordul de parteneriat ACP-CE. În cazul în care Consiliul sau comitetul nu reușește să soluționeze litigiul, oricare dintre părți poate solicita soluționarea litigiului prin arbitraj, în conformitate cu articolele 28.2, 28.3 și 28.4.
- 28.2 Fiecare parte desemnează un arbitru în termen de 30 de zile de la cererea de arbitraj. În caz contrar, oricare dintre părți poate solicita secretarului general al Curții Permanente de Arbitraj (Haga) să desemneze un al doilea arbitru. Cei doi arbitri desemnează, la rândul lor, un al treilea arbitru în termen de 30 de zile. În caz contrar, oricare dintre părți poate solicita secretarului general al Curții Permanente de Arbitraj să desemneze al treilea arbitru.
- 28.3 Se aplică procedura prevăzută de regulile opționale de arbitraj ale Curții Permanente de Arbitraj care implică organizații internaționale și state. Deciziile arbitrilor se iau cu majoritate de voturi în termen de trei luni.
- 28.4 Fiecare parte este obligată să ia măsurile necesare pentru aplicarea deciziei arbitrilor.

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU
SIGURANȚA ALIMENTELOR

MD-2009, mun. Chișinău, str. M.Kogălniceanu, 63,
Republica Moldova
Tel/fax. (+373 22) 26-46-40, 29-47-30 e-mail:
info@ansa.gov.md, www.ansa.gov.md

NATIONAL FOOD SAFETY
AGENCY

MD-2009, str. Mihail Kogălniceanu, 63, Chisinau,
Republic of Moldova
Tel/fax. (+373 22) 26-46-40, 29-47-30
e-mail: info@ansa.gov.md, www.ansa.gov.md

Nr. 11-4817 din "18" 08 20 22

La nr. _____ din "____" _____ 20____

Ministerul Finanțelor

Cu referire la solicitarea Dvs. nr. 14/3-03/393/1084 din 11 august 2022, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a examinat setul de materiale pe marginea proiectului *Hotărârii Guvernului cu privire la inițierea negocierilor și aprobarea semnării Acordului de Finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind Programul "UE pentru redresare și reziliență"* și îl susține fără obiecții.

Cu respect,

Director General

Radu MUSTEAȚA

Ex: Diana Gherman
Tel: 022 294709

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
DATA	25. AUG. 2022
CODUL	A- 3132

Comisia politică externă și integrare europeană

AVIZ CONSULTATIV

cu privire la inițierea negocierilor și aprobarea semnării Acordului de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind Programul „UE pentru redresare și reziliență”

Comisia politică externă și integrare europeană, în cadrul ședinței din 14 septembrie 2022, a examinat proiectul Acordului de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind Programul „UE pentru redresare și reziliență”, și, în temeiul art.7 alin.(2) și art.8¹ alin.(3) din Legea nr.595-XIV din 24 septembrie 1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova se pronunță în favoarea inițierii negocierilor și semnării acesteia.

Doina GHERMAN
Președinta Comisiei

Executor: Constantin Butnaru

Tel.: +373 (022) 820 596; E-mail: constantin.butnaru@parlament.md

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 20-78-8188

Chișinău

19 august 2022

Ministerul Finanțelor

Urmare a examinării proiectului de hotărâre a Guvernului privind inițierea negocierilor și aprobarea semnării Acordului de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind Programul „UE pentru redresare și reziliență”, comunicăm lipsa obiecțiilor și propunerilor.

Totodată, considerăm necesar revizuirea structurii argumentării necesității prin însemnarea succesivă a capitolelor.

Secretar general al Guvernului

Digitally signed by Horea Dumitru
Date: 2022.08.22 08:53:47 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Dumitru UDREA

ex: Ana Ionaș
tel.: 022250224

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

Fax:
+ 373 22 242 696

E-mail:
cancelaria@gov.md

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE ȘI INTEGRĂRII EUROPENE
AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS AND EUROPEAN INTEGRATION
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Str. 31 August 1989 nr. 80, MD-2012 Chișinău • Tel.: + 373 22 578 205 • Fax: + 373 22 232 302 • <https://www.mfa.gov.md>

Nr. DI/1/391 – 9194 din 23 august 2022

La nr. 14/3-03/393/1084 din 11 august 2022

PRIORITAR

Ministerul Finanțelor

Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene a examinat proiectul *Acordului de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Uniunea Europeană privind Programul "UE pentru redresare și reziliență"*, precum și setul de materiale aferent inițierii negocierilor și aprobării semnării Acordului de finanțare și, în limita competențelor funcționale, comunică lipsa de obiecții, precum și susținerea încheierii respectivului Acord.

Sergiu ODAINIC
Secretar General Interimar

Digitally signed by Odainic Sergiu
Date: 2022.08.25 09:39:20 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MD-2004, Chisinau, 162 Stefan cel Mare si Sfânt Blvd
Tel. 20 45 81; Fax 22 07 48, email: cancelaria@maia.gov.md

24.08.2022 Nr. 02-07/2466

La nr. 14/3-03/393/1084 din 11.08.2022

Referitor la avizarea setului aferent proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la inițierea negocierilor și aprobarea semnării Acordului de Finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind Programul „UE pentru redresare și reziliență”

Ministerul Finanțelor

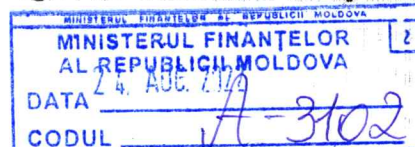
Cu referire la **demersul nr 14/3-03/393/1084 din 11.08.2022** privind avizarea proiectului *Hotărârii Guvernului cu privire la inițierea negocierilor și aprobarea semnării Acordului de Finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind Programul „UE pentru redresare și reziliență”*, **Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare** informează că a examinat proiectul în cauză și în limita competențelor funcționale, comunică susținerea semnării Acordului cu următoarele sugestii.

La obiectivul 1.1, se propune completarea cu următoarea acțiune *”Cofinanțarea programelor de implicare a femeilor în afaceri agricole, în special în sectoarele de procesare a producțiilor agricole primare”*. Statistica țărilor europene demonstrează implicarea femeilor în afaceri agricole, inclusiv familiare, cu o rată de circa 30-45%. Acțiunea are ca scop valorificarea producției prin lanțul valoric întreg;

La obiectivul 1.2 se propune completarea cu următoarea acțiune *„Elaborarea platformei electronice de monitorizare a exportului producțiilor agricole incluse în lista grupurilor produselor de bază (Strategia securității alimentare 2023-2030) în colaborare cu MAIA”* în vederea prevenirii riscurilor aferente securității alimentare a țării și pilotarea acestuia;

La obiectivul 1.3 se propune acțiunea cu următorul conținut *„Lansarea unui studiu de fezabilitate referitor la oportunitatea utilizării reziduurile agroalimentare în industriile conexe complexului agroindustrial”*. O bună parte din producțiile agricole recoltate, în special

Ex: Direcția analiză, monitorizare și evaluare a politicilor
Tel: 022 204 517 / e-mail: liliana.martin@maia.gov.md

horticole, nu sunt valorificate, se lasă în câmp, se aruncă, se rebutează. În cazul unor embargouri aceste cantități devine enorme și pur simplu sunt aruncate sau lăsate fără control;

La obiectivul 2.1 se propune următoarea acțiune „Crearea unei platforme de acumulare a dejecțiilor animaliere exemplare în cadrul unei fermei zootehnice în scopul utilizării lor în calitate de îngrășăminte organice”. Anual în localitățile rurale se acumulează cantități de până la 1,0-1,5 mil tone dejecții animaliere, care sunt stocate în locuri neautorizate (văi, râpi, margine de drum etc.);

Ministru

Vladimir BOLEA

Nr.08/2-2341 din 18.08.2022

Ministerul Finanțelor

Urmare demersului nr. 14/3-03/393/1084 din 11.08.2022, Ministerul Economiei a examinat proiectul de hotărâre de Guvern cu privire la inițierea negocierilor și aprobarea semnării *Acordului de Finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind Programul „UE pentru redresare și reziliență”* și, în limita competențelor funcționale comunicăm următoarele.

Reieșind din faptul că SND „Moldova” 2030 a fost revizuită, urmează a fi reconsiderat și proiectul Strategiei inițiate (SEIDD 2030), respectiv referințele la aceasta necesită a fi înlocuite cu sintagma „documente de politici publice în sprijinul IMM-urilor”.

De asemenea, pe parcursul textului referința „MEI” se va substitui cu „ME” și cuvintele „program de re tehnologie” cu „program de re tehnologizare”.

Secretar general

Digitally signed by Voicu Ina
Date: 2022.09.09 09:30:11 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

VOICU

Ex.: Adelina Cojocari-Gaevschi, 022-250-647

Ministerul Infrastructurii
și Dezvoltării Regionale
al Republicii Moldova

Nr. 04/1-4162 din 16.08.2022

La nr. 14/3-03/393/1084 din 11.08.2022

Ministerul Finanțelor

vlada.gordienko@mf.gov.md

Urmare examinării proiectului hotărârii Guvernului cu privire la inițierea negocierilor și aprobarea semnării *Acordului de Finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind Programul „UE pentru redresare și reziliență”*, în limita competențelor funcționale, comunicăm lipsa de obiecții și propuneri.

Secretar general

Digitally signed by Dabija Lilia
Date: 2022.08.18 22:32:01 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Lilia DABIJA

Ex. SCAE
Tel: 250-551

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md
e-mail: secretariat@justice.gov.md

08/7834 din 06.09.2022

Ref. nr. 14/3-03/393/1084 din 11.08.2022

Ministerul Finanțelor

Prin prezenta, aducem la cunoștință că Ministerul Justiției a examinat setul de acte cu privire la *inițierea negocierilor și aprobarea semnării Acordului de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind Programul „UE pentru redresare și reziliență”* (în continuare – Acord) și, în limita competenței funcționale, comunică următoarele.

Cu privire la Acord, în cuprinsul acestuia, în redacția română, cuvintele „acord de finanțare”, la orice formă gramaticală, vor fi scrise cu majusculă (obiecție valabilă pentru: „condiții speciale”, „anexelor”, „serviciului vamal” etc.). Potrivit art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire (a se vedea: SME; EIP; GHG etc).

Art. 5 al Acordului urmează a fi clarificat prin prisma faptului că Acordul este compus din condițiile speciale și cele patru anexe ale sale, iar la lit. (d) și (e) se menționează contrariul.

La Anexa 1, în limba română „Contract (în euro)” se va exclude pentru a corespunde redacției engleze. Totodată, la Descrierea acțiunii, pct. 2.1 va fi numerotat pct. 2.4 și pct. 2.2 va fi pct. 2.5. Referitor la Sumarul acțiunii, întrucât Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2030” nu a fost aprobat până în prezent de către Parlamentul Republicii Moldova, mențiunea va fi completată cu termenul „draft/proiect”.

Se va reține că potrivit Condițiilor Speciale ale Acordului, Partenerul nu va co-finanța acțiunea. Astfel, art. 1 pct. 1.1 aliniatul doi al Anexei II va fi revizuit/clarificat întru evitarea unor interpretări contrare.

Digitally signed by Serbenco Eduard
Date: 2022.09.06 14:11:00 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Secretar de stat

Eduard SERBENCO

Ex. Mardari Jaclin
tel. (022) 201-411
e-mail: jaclin.mardari@justice.gov.md

MD 2004, mun.Chișinău, bd Ștefan cel Mare și Sfânt, 162, tel. 022 20 45 87, e-mail: cancelaria@mediu.gov.md

18.08.2022 Nr. 02-07/2003

La nr. 14/3-03/393/1084 din 11 august 2022

Ministerul Finanțelor

Ministerul Mediului a examinat setul aferent proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la inițierea negocierilor și aprobarea semnării *Acordului de Finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind programul „UE pentru redresare și reziliență”*, și comunică despre susținerea acestuia exprimând lipsa de obiecții și propuneri.

Ministru

Iuliana CANTARAGIU

Ex. Nelea Turchin
nelea.turchin@mediu.gov.md
tel: (022) 204-568

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA

SERVICIUL VAMAL

MD-2065, mun. Chișinău, str. N. Starostenco, 30,
tel./fax: (+373 22) 273061, e-mail: vama@customs.gov.md

Nr. 28/20- 13100 din 25.08 2022
La nr. 14/3-03/393/1084 din 11.08.2022

Ministerul Finanțelor
mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 7

Urmare examinării proiectului Hotărîrii Guvernului cu privire la inițierea negocierilor și aprobarea semnării Acordului de Finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind Programul „UE pentru redresare și reziliență”, Serviciul Vamal comunică următoarele.

În partea ce ține de prevederile Acordului sus enunțat, pe dimensiunea implementării sistemului de tranzit comun NCTS faza 5, este de remarcat o neconcordanță în textul Obiectivului 1.2 - Capacitățile de facilitare a comerțului ale Serviciului Vamal din Republica Moldova s-au îmbunătățit și sunt sprijinite lucrările pregătitoare pentru punerea în aplicare a ghișeului unic vamal (SW), ce ține de anul calendaristic al finanțării: *”În cazul în care finanțarea va fi disponibilă până la sfârșitul anului 2021 și vor fi întreprinse unele lucrări pregătitoare între timp, Moldova poate avea un NTS operațional (compatibil cu NCTS) în 2023 și poate adera la CTC în 2024.”* Prin urmare, anul indicat 2021 nu corespunde cu acțiunea stipulată, motiv pentru care consideram oportun revizuirea celor indicate sub acest aspect.

Director adjunct

Nicolae VUTCARIOV

MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
2	
MINISTERUL FINANTELOR AL REPUBLICII MOLDOVA	
DATA	25. AUG 2022
CODUL	A-3117